

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
205. (1525.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,3308 ▼
1 amerikai dollár	3,1371 ▲
100 magyar forint	1,4606 ▼

Aktuális

3

Az ET is figyel a MOGYE-ra

Kiemelt figyelmet kapott a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen (MOGYE) kialakult helyzet azon a bukaresti találkozón, amelyen Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke fogadta az Európa Tanács (ET) küldöttségét.

Kultúra

6

„Többlövetű” színházigazgató

„A színpad helyett az irodákat újította fel az előző menedzsmet, most pedig ott tartunk, hogy az elavult technika miatt nem hívhatunk meg külföldi produkciókat” – nyilatkozta az *Új Magyar Szó*nak adott interjúban Gáspárik Attila, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház igazgatója.

Társadalom

7

Tolongás a székyel standnál

A székyel termékeket bemutató standok hitelenesen bemutatják azokat a székyel mezőgazdasági termékeket, amelyek nemcsak az ország határain belül, hanem az Európai Unió országaiban is megállják a helyüket – értékelte az IndAgra vásáron tett tegnapi látogatásán a Székelyföld-standokat Kelemen Hunor RMDSZ-elnök.

Vezércikk

3

Na és a nemzetisége?

Bizonyára sok olyan erdélyi magyar van, aki a kérdésre ma már nem tud egyértelmű választ adni. Van, aki azért, mert az anyanyelvét legfennebb a családban, ott is csak a nagymamától hallotta. Van, aki azért, mert hosszú évek óta vegyes házasságban él.

Akad, aki azért, mert nem tudja eldönteni, valójában magyar-e vagy székyel, esetleg csángó vagy roma. ▶

Cseke Péter Tamás

„Cenzúrázott” cenzus?

Visszaélésekkel és kapkodással kezdődött tegnap a népszámlálás Romániában

Fotó: Sipos M. Zsoltán

Kolozsvári számlálóbiztos munka közben. Ő megúsza, ám akadt olyan biztos is, akit megkergettek a felkeresett családok

Kapkodás, szervezési káosz jellemezte tegnap több erdélyi településen a népszámlálás első napját, és nem voltak ritkák a visszaélések sem. Nagyváradon és Kolozsváron a magyar válaszadók arra panaszkodtak az RMDSZ forródrótján, hogy a kérdezőbiztosok elmulasztották a nemzetiségi adatok rögzítését. A népszámlálás két hétig tart, és akár 4500 lejes büntetést is kaphatnak azok, akik megtagadják az adatközlést. A felmérés részleges adatait fél év múlva teszik közzé, a végleges eredményeket 2014-ben hozzák nyilvánosságra. **4. és 7. oldal ▶**

Az asztalra vert Traian Băsescu

▶ Levélben szólította fel tegnap Traian Băsescu a parlament két házelnökét, hogy „kiemelt figyelmet szenteljenek” a szociális támogatások törvényének és a bírák jogállását szabályozó jogszabálynak. Az államfő azzal indokolta kérését, hogy Románia elnökeként garancia kell az uniós csatlakozási szerződésben foglaltak teljesítését. Mint ismeretes, az Európai Bizottság utolsó országjelentése elvárásaként fogalmazta meg a bírák jogállásáról szóló törvény módosítását, a szociális támogatások törvényének elfogadása pedig a Nemzetközi Valutaalap elvárása. **3. oldal ▶**

Mai mellékletünk:**úmsz** *szinkép*

Ünnepel Líbia: meghalt Kadhafi

▶ Szülővárosában, Szirtben elfogták Moammer el-Kadhafit, aki belehalt az akció közben szerzett sérüléseibe – erősítette

meg a Líbiai Átmeneti Nemzeti Tanács tegnap. A líbiai televízió bemutatta azt a helyet is, ahol állítólag megtalálták az ország ko-

rábbi vezetőjét. Amikor megtalálták, Kadhafi azt kiabálta: „Ne löjjenek!”. Halálhírére a NATO még nem erősítette meg **2. oldal ▶**

Moammer el-Kadhafi halálának hírére Líbia városaiban valóságos népiünnepély kezdődött

Röviden

Az MPP nem támogatja Vasst

Pártfüggetlen, közismert és elismert személyiséget akar indítani Marosvásárhelyen a Magyar Polgári Párt (MPP) a jövő évi helyhatósági választásokon, ezért nem támogatja Vass Levente indulását. Szász Jenő a polgáriak tegnapi tanácskozása után elmondta: Bíró Zsolt, a Székely Nemzeti Tanács marosvásárhelyi elnöke, Smaranda Enache, a Pro Europa Liga társelnöke és Benedek Imre orvos neve hangzott el lehetséges polgármesterjelöltként. Hozzátette: az MPP továbbra is várja Bölöni László egykori válogatott labdarúgó választását. A Maros Megyei Tanács élére Izsák Balázst, az SZNT elnökét javasolták a résztvevők.

LMP: a Fidesz érzéketlen

A határon túli magyaroknak ténylegesen több jogot biztosító LMP-s határozati javaslatot a kormánypárti képviselők leszárvasták a Nemzeti Összetartozás Bizottsága legutóbbi ülésén, így a magyar Országgyűlés még csak tárgyalni sem fog az előterjesztésről. Ezzel a Fidesz ismét bebizonyította, hogy valójában nem a határon túli magyar közösségek érdekeit, hanem kizárólag a sajátját akarja érvényesíteni – áll az ellenzéki párt közleményében.

Állnak a koszovói szerb barikádok

Megtorpantak a nemzetközi békefenntartó erők (KFOR) egységei Észak-Koszovóban, miután tegnap a reggeli órákban kísérletet tettek az utakadályok eltávolítására a brnjaki átkelő felé vezető úton. A térségben továbbra is torlaszok zárják el az utakat Szerbia felé. A barikádokon tartózkodnak, és a menetszlopot nem engedik továbbhaladni Brnjak felé.

Kislánya született Sarkozynek

Megszületett Nicolas Sarkozy francia elnök és Carla Bruni-Sarkozy (képünkön) kislánya Párizsban szerda este. Bármilyen híhetet-

len, Napóleon óta nem volt példa arra, hogy francia államfőnek hivatali ideje alatt gyermeke született volna. A babáról egyelőre nem hoztak nyilvánosságra fotókat, sőt, a nevét sem tudni. A születéskor Sarkozy épp Frankfurtban tárgyalt Angela Merckellel.

Gyurcsányék mégis távoznak?

„Ha az erről szóló végső döntés megszületik, az MSZP elnöksége tudomásul veszi, hogy Gyurcsány Ferencék kilépnek a szocialista pártból és a frakcióból” – jelentette ki Mesterházy Attila tegnap. „Lényegesen nagyobb az esélye annak, hogy az általa vezetett Demokratikus Koalíció Platform távozik az MSZP-ből, mint hogy a szocialista pártban marad” – mondta Gyurcsány Ferenc, miután tegnap Mesterházy Attila pártelnökkel tárgyalt. A volt kormányfő azt ígérte: szombaton, a platform egyéves születésnapján jelentik be döntésüket.

Úszómedence lett a Colosseum

Rómának és környékének természeti katasztrófa sújtotta övezetté való nyilvánítását kérte a főpolgármester Gianni Alemanno, miután az olasz fővárost tegnap reggel sújtó heves esőzés vízzel árasztotta el, és teljesen megbénította az olasz fővárost. A Colosseum megtelt vízzel, medencévé változva az ókori amfiteátrumot.

Meghalt a líbiai diktátor

Az egész ország a felkelők kezére került, Kadhafi kegyelemért könyörgött

Szülővárosában, Szirtben elfogták Moammer el-Kadhafit, aki belehalt az elfogás során szerzett sérüléseibe – erősítette meg a Líbiai Átmeneti Nemzeti Tanács tegnap.

Gy. Z.

Miután felkelők megközelíték Kadhafi rejtékhelyét tegnap Szirtben, tűzharc bontakozott ki, amelynek során a bukott diktátor mindkét lábán megsebesült. Ezt követően mentővel elszállították, s bár részestült elsősegélyben, de sérülései túlságosan súlyosak voltak. Fia, Mutasszim ugyancsak az életét vesztette. Mahmúd Samman információs miniszter az *al-Dzsaszíra* arab hírtévézióknak úgy nyilatkozott, hogy Kadhafi halála a líbiai nép nagy győzelme. A hirre az ország városaiban valóságos népünnepele kezdődött. A NATO és az Egyesült Államok ugyanakkor lapzártáig még nem erősítette meg sem Kadhafi elfogását, sem pedig halálának a híret.

Gödörben rejtőzködött

Közzétették azt a videót, amelyet a megölt líbiai vezető holttestéről készítettek. Az *Al-Dzsaszíra* által sugárzott, mobiltelefonnal készült felvételen az látható, hogy Kadhafi élettelen testét a földön vonszolják és rugdossák. A líbiai televízió pedig bemutatta azt a helyet is, ahol állítólag megtalálták Kadhafit, az ország korábbi

„Akár egy patkány, úgy próbált meg menekülni” – mondták a szemtanúk. „Ne lőjete!” – kiabálta Kadhafi

vezetőjét. A képeken két nagy vízvezetékcső látható, amelyet katonák vesznek körül egy autópályánál. A vezeték nyílására az „aljas Kadhafi” és az „Allah nagy” feliratot írták rá festékszírral. Egy szemtanú a televízióknak azt mondta, Kadhafi egy gödörben rejtőzött, és amikor megtalálták, azt kiabálta, ne lőjenek. A BBC szerint az új líbiai vezetés katonái a vállukra emelték a Kadhafit megtaláló húszéves fiút. A fiatal ember egy aranyozott pisztolyt is mutatott, amely szerinte a bukott diktátoré volt. Látszik egy holttest is a közelben, valószínűleg Kadhafi egyik hívéé.

Unió vezetők üdvözlése

„A Kadhafi haláláról szóló hírek azt jelzik, hogy véget ért az

önkénturalom és az elnyomás időszeke, amelytől oly hosszú ideig szenvedett a líbiai nép” – hangsúlyozta tegnap délután közzétett közös nyilatkozatában Herman van Rompuy, az Európai Tanács, valamint José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke. A brüsszeli állásfoglalás szerint Líbia most új lapot kezdhet saját történelmében, és elindulhat az új, demokratikus úton. Van Rompuy és Barroso felszólította a líbiai Átmeneti Nemzeti Tanácsot, hogy törekedjék a széles alapokon nyugvó megbékélés folyamatára, és ebbe vonjon be minden líbiait, tegye lehetővé az országban a demokratikus, békés és átlátható átmenetet.

Azonnal reagált az olajpiac is a halálhírré: a Crude típusú

amerikai könnyűolaj ára például mintegy fél százalékkal csökkent. Várakozások szerint az olajárak a következő napokban tovább csökkennek, így a Brent ára is, ami szerdán hordónként 111 dollár körül volt. Líbia a világ napi olajkitermelésének mintegy 4 százalékát adja. Elemzők úgy vélik: a halálhír másik hatása az lesz, hogy csökken a nagy különbség a Brent és a Crude ára között (a határidős piacokon novemberi és decemberi kontraktusokra 30 dollár is volt a különbség), bár az OPEC azt szeretné, ha a Brent ára hordónként tartósan 100 dollár fölé maradna.

A Crude azonban tartósan 85 dollár közelében maradhat, a halálhír előtti 88 dollár feletti árral szemben. ◀

Görögország teljesen megbénult

Hírösszefoglaló

Athénban mintegy hatvanezren tüntettek tegnap a déli órákban a görög parlament épülete előtt, tiltakozva az újabb gazdasági megszorítások ellen. A parlament szerda este első olvasatban megszavazta a kormány újabb csomagját, miköz-

ben erőszakba torkolló tüntetések zajlottak a görög főváros utcáin.

A tegnapi szavazás előtt több kormánypárti képviselő azzal fenyegetőzött, hogy a bérek csökkentésével kapcsolatos egyik javaslatot nem szavazza meg. A kormány azonban sokadjára is figyelmeztette a képviselőket: ha

nem sikerül elfogadni a megszorításokat, a vasárnapi uniós csúcson a görögöknek szánt pénzek befagyasztásáról dönthetnek.

Az új megszorító csomag a feltetele ugyanis annak, hogy Görögország megkapja a tavaly jóváhagyott 110 milliárd eurós nemzetközi hitel következő, 8 milliárd eurós részletét. Ennek elnyerése

létfonosságú a súlyos pénzügyi gondokkal küzdő Athénak, e nélkül ugyanis fizetésképtelenné válhat november közepére az ország. A parlamenti jóváhagyás révén egyebek mellett lehetővé válik a közalkalmazottak számának drasztikus csökkentése, illetve fizetésük jelentős megkurtítása, valamint további adóemelés.

A szerdai összecsapásokban legalább 45-en megsérültek. A tüntetők nem kímélték a boltokat, a bankokat és a szállodákat sem, Molotov-koktélokkal, utcakövekkel, festékbombákkal támadták a rendőröket, akik könnygázt vetettek be ellenük. A folyamatos sztrájkhullám újabb fordulójára miatt zárva tartanak az iskolák, az üzletek, megbénult a tömegközlekedés. A vámosok és az adóhivatali alkalmazottak sem dolgoznak, és a szemetet sem szállítja el senki, s az utcán egyre tornyosuló szeméthegetek időnként a tüntetők fel is gyűjtik. A tegnapi megmozdulás a kora délutáni órákig békés volt, bár a tömegben ott voltak azok a feketébe öltözött, álarcos tüntetők is, akik az előző napi rendbontást okozták. ◀

Tízezrek Athén központjában, a Szintagma téren. A megszorító csomag elhagyására szólították fel a parlamentet

Az asztalra vert az elnök

ÚMSZ

Levélben szólította fel tegnap Traian Băsescu államfő a parlament két házának elnökét, hogy „kiemelt figyelmet szenteljenek” a szociális támogatások törvényének és a bírák jogállását szabályozó jogszabálynak. Az államfő azzal indokolta kérését, hogy Románia elnökeként garanciát kell a uniós csatlakozási szerződésben foglaltak teljesítését. Mint ismeretes, az Európai Bizottság utolsó országjelentése az igazságügyi reformról elvárásaként fogalmazta meg a bírák jogállásáról szóló törvény módosítását. „Amint önök is tudják, országunk kiemelt figyelmet kap az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében. A fent nevezett törvény elfogadásával átlátható és tárgyilagos szabályozást vezethetnénk be a Legfelsőbb Bíróságon dolgozó bírák kinevezését illetően” – fogalmazott Băsescu.

A szociális támogatások törvénye az államfő szerint lényegesen javítaná a segélyrendszer működtetését. „A nemzetközi hitelintézményekkel kötött szerződésekben vállaltuk, hogy 2012 január elsejétől életbe léptetjük ezt a törvényt. Eppen ezért remélem, hogy a két jogszabályt sürgősségi eljárásban vitatják meg és fogadják el” – írta az államfő, hangsúlyozva, hogy a nemzetközi partnerekkel szembeni vállalásokat teljesíteni kell.

Traian Băsescu azért látta szükségesnek levélben megszürgetni a két jogszabály vitáját, mert az ellenzéki „kézre került” szenátusban több hónapja nem sikerült előrelépni. A bírák jogállásáról szóló törvényt legutóbb október 5-én szavazták le a felsőház plénumában. Cristian Rădulescu, a demokrata liberálisok szenátusi frakcióvezetője a hét elején kérte a 48–52-es eredménnyel zárult voksolás megismétlését, amit Ioan Chelaru házelnök elutasított, hozzátéve, hogy csak akkor tűzik megint napirendre a kérdést, ha a plénumban megszavazzák. Erre viszont csak akkor van esély, ha a legutóbbi átgazolásokkal többségbe került ellenzék is rábólint.

A szociális támogatások törvényét több hete nem tudták szavazásra bocsátani az ellenzék „parlamentari játszmái” miatt. Legutóbb múlt hétfőn csúsztak ki a munkaidőből a sorozatos egyez-

tetési szünetek és parttalan viták miatt. A kormány által benyújtott tervezetről november 3-ig kellene szavaznia a felsőháznak, ugyanis ezután hallgatólagosan elfogadottnak nyilvánítják. Sulfina Barbu munkaügyi miniszter azon meggyőződésének adott hangot, hogy jövő héten sikerül áttörést elérni, hiszen a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) szemben vállalt kötelezettségeket teljesíteni kell.

Fekete Szabó András RMDSZ-es szenátusi frakcióvezető szerint nem a kormánypártokon múlott, hogy a szociális támogatásokról szóló törvény elakadt a felsőházban. Magyarazata szerint a szenátusban továbbra is törekény többséget alkotnak a

koalíciós alakulatok, ráadásul az üléseket ellenzéki házelnök vezeti. „Az ellenzék minden alkalmat megragad arra, hogy procedurális okokra hivatkozva konzultációs szünetet kérjen és húzza az időt. Mircea Geoană házelnök ezt rendszerint megadja, így többször előfordul már, hogy kifutottunk az időkeretből” – tájékoztatott a frakcióvezető. Hangsúlyozta, az RMDSZ-frakció tagjai igyekeztek minden ülésen teljes létszámban jelen lenni. „A legutóbbi ülésen is mind ott voltunk” – jelentette ki. Hozzátette, nemcsak a kormánypártok, hanem az ellenzék szegénye is lenne, ha a törvényt végül hallgatólagosan elfogadná november 3-án a szenátus. ◀

Traian Băsescu államfő a nemzetközi kötelezettségekre hivatkozva kér „kiemelt figyelmet” két jogszabályra

Na és a nemzetisége?

Ez az egyik kérdés, amely több milliószor elhangzik majd a következő napokban Romániában a népszámlálás ideje alatt.

És ez az a kérdés, amelyet ha más körülmények között intéz-

Cseke Péter Tamás visszatetszően hat a 21. századi Európában. Visszatetsző, mert tolatkodik: szinte nincs is olyan élethelyzet, amelyben a válasz relevanciával bírna a fejlett nyugati társadalmakban. Az Európai Unióban a nemzetiség az intim szférához tartozik, akárcsak a vallás, a szexuális irányultság vagy az egészségi állapot, titkosságát pedig – ha az adatot a hatóságok kérik – adatvédelmi törvény szavatolja.

Az EU-tagállam Románia ebből a szempontból (is) sajátos helyzetben van. Míg Európa legtöbb országában a nemzetiségről, etnikumról faggatózó kérdésre adott válaszok legfeljebb a statisztikusok számára érdekesek, idehaza már egész közösségek életét befolyásolhatják. Romániában ugyanis bizonyos közösségi jogok gyakorlását a törvények az adott település lakosságának nemzetiségi arányaitól teszik függővé. Így például adott esetben alig néhány, a számlálóbiztosnak adott válaszon múlik: megjelenik-e a település határán a többnyelvű helységnevtábla.

Sajátos helyzetben van a romániai magyarság is. Az alkotmány e közösséggel továbbra sem számol nemzetalkotó tényezőként. Am ha az anyaország elszívó hatása, a könnyebb lét reményében történő kivándorlás, a természetes asszimiláció és a demográfiai csökkenés ellenére sem fogyatkozott meg számottevően a lélekszáma, akkor a közösség továbbra is megkerülhetetlen marad a mindenkori román államvezetés számára.

„Na és a nemzetisége?” – bizonyára sok olyan erdélyi magyar van, aki a kérdésre ma már nem tud egyértelmű választ adni. Van, aki azért, mert az anyanyelvét az iskolában soha, legfeljebb a családban, ott is csak a nagymamától hallotta. Van aki azért, mert hosszú évek óta vegyes házasságban él. Akad, aki azért, mert nem tudja eldönteni, vajlójában magyar-e vagy székely, esetleg csángó vagy roma. Emellett sokan vannak olyanok is, akiknek a válasz nemcsak hogy egyértelmű, de szükségét is érzik, hogy akár minden nap világgá kiáltójék – akkor is, ha nem kérdezi őket senki. Am akadnak olyanok, akiknek a kérdésre adott válasz legfeljebb évente egyszer jut eszébe: amikor szilveszterkor elhangzik a rádióban a Himnusz és a Szózat. Románia akkor lépne a normalitás útjára, ha népszámláláskor az is kiderülne: ezek a magyarok vannak a legtöbben.

Közkérésre indul Bunta

Baloga-Tamás Erika

Többek kérésére döntött úgy Bunta Levente, Székelyudvarhely polgármestere, hogy november 10-én megpályázza a közel két hónapja üresen álló székelyudvarhelyi városi RMDSZ elnöki tisztséget. A városvezető lapunk megkeresésére elmondta: kiegyensúlyozott csapatmunkát szeretne megvalósítani, hisz úgy véli, most a városnak, a szövettségnek és az önkormányzatnak is erre van igazán szüksége. „Mindenkire ráfér, hogy egy integráló személy kerüljön a csapat élére. Olyan, aki nem megoszt, hanem összefog a cél érdekében” – jelentette ki a tisztségre pályázó polgármester. Hozzátette: szükség

van a fejlesztésre, hisz az emberek haladást várnak a politikusoktól. „Ezt próbáltuk biztosítani a város életében is, és remélem, hogy az RMDSZ esetében is fel tudunk majd mutatni egy olyan alternatívát, amely fejlődést jelent” – nyilatkozta Bunta Levente. A politikus egyébként tapasztalt személynek számít a szervezet vezetését illetően is, ugyanis két évig volt az udvarhelyszéki RMDSZ elnöke, és korábban, rövid ideig ugyan, de a városi szervezetet is vezette. Mint korábban írtuk, dr. Fehér István nyár végén az anyagiak hiánya miatt mondott le elnöki tisztségéről, amelyet szeptember végén hirdetett meg ismét a városi RMDSZ. ◀

Az ET is figyel a MOGYE-re

ÚMSZ

Kiemelt figyelmet kapott a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen (MOGYE) kialakult helyzet azon a bukaresti találkozón, amelyen Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke fogadta az Európa Tanács (ET) küldöttségét. A strasbourgi intézmény képviselői azért látogattak Romániába, hogy a Keresetegyezmény a Nemzeti Kisebbségek Védelméről alkalmazását felülvizsgálják.

„A törvény világosan kimondja, hogy három, multikulturális jellegű, felsőoktatási intézmény létezik az országban: a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE), a marosvásárhelyi Művészeti Egyetem és az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem. Az első két tanintézmény esetében az egyetemi szenátusnak nem volt törvényértelmezési problémája, és megalakultak a magyar intézetek, ahogyan azt a jogszabály kéri” – fogalmazott Kelemen, hozzátéve, hogy a magyar vonal kialakítása a BBTE-n példaértékű. Az RMDSZ elnöke leszögezte, az RMDSZ fontosnak tartja az egyetemi autonómiát, de ez nem lehet ellentmondásban az érvényben lévő jogszabályokkal. „A MOGYE nem utasíthatja vissza a tanügyi törvényt, amely az elmúlt évtizedek leg-

jobb és legvilágosabb rendelkezéseit tartalmazó jogszabály. Úgy vélem, jóhiszeműséggel, nyitottsággal és tisztelettel kell kezelnünk ezt a problémát, nem kifogások keresésével és a törvény megszegésével” – tájékoztatta az Európa Tanács bizottságát az RMDSZ elnöke.

Kulturális és örökségvédelmi miniszterként arról számolt be, hogy kinevezése, 2009 decemberében, hogyan változott a tárcánál a nemzeti kisebbségek kulturális programjainak és örökségének a finanszírozása. „Mandátumom elején áttekintve a kulturális tárca ilyen irányú működését azt láttam, hogy súlyos eltérések vannak a többségi és kisebbségi kulturális projektek finanszírozásában. 2009-ben az erre szánt összeg 1,5 százalékát kapták a nemzeti kisebbségek pályázatait, mára ez a szám elérte a 11 százalékot” – vont mérleget a tárcavezető. Hozzátette: A „Proetnicultura” nevű programon keresztül a kulturális minisztérium közvetlen módon támogatja a kisebbségek kulturális rendezvényeit. Kelemen Hunor elmondta, hogy finanszírozás szempontjából nagy különbségeket fedezett fel az épített örökség terén is, 2009-ben a nemzeti kisebbségek tulajdonában lévő épített örökség csupán 0,2 százaléka részesült támogatásban, 2011-ben ez az arány 25 százalékra nőtt. ◀

Ki lép Pálffy Zoltán örökébe?

Sipos M. Zoltán

Egyelőre nem döntött az RMDSZ Kolozs megyei elnöksége arról, hogy kit indítanak a Pálffy Mózés Zoltán halálával megüresedett képviselői helyre kiírandó választásokon. A tegnap délutáni tanácskozás után Máté András Levente megyei elnök az ÚMSZ érdeklődésére elmondta: arra az elvi elhatározásra jutottak, hogy indulnak a választáson, ezért „körülnéznek, hogy ki vállalná el a jelöltséget”. A „jelöltfogás” azért állíthatná

nehéz feladat elé az RMDSZ-t, mert a zömében románok lakta mocsvidéki körzetben a szövetség kiválasztottja csak a sokadik eséllyel indul. Pálffy Zoltán 2008-ban alig pár ezer szavazatot tudott összegyűjteni a hegyvidéki választókerületben, amelyet a Demokrata Liberális Párt (PDL) jelöltje toronymagasan megnyert. Mivel nem kapta meg a szavazatok több mint felét, a képviselői mandátumot az országos kompenzációs rendszer alapján a harmadik helyen végzett Pálffynak ítélték oda. ◀

Román lapszemle

Harminc év telt el a motrui bányászok lázadása óta. A kenyérjegyek bevezetése ellen tiltakozó vándorokra a tűzoltóság Ceauşescu parancsára emberi ürüléket szórt. (Adevărul) ▶ Vasile Astărăstoae, a iasi orvosi egyetem rektora munkahelyén kívül még hét helyről kap havi rendszerességgel fizetést, így 27500 lej-jel duzzad minden hónapban a bankszámlája. (Adevărul) ▶ A Forbes nemrég közzétett listája is bizonyítja, hogy Romániában meg lehet gazdagodni a mezőgazdaságból. Ioan Niculae, az ország legnagyobb földbirtokosa egy év alatt 200 millió eurót „szedett ki” a rögök közül. (Evenimentul zilei) ▶ Akár 100 ezer angol fontsterlinget is összekoldulnak London utcáin a román koldusmaffia által kihelyezett gyerekek – állítja John Sweeney, a BBC riportere, aki jelenleg Romániában kutakodik a hazaküldött pénz sorsáról. (Jurnalul național)

Fura megemlékezés 1956-ról

„Félkerek” évforduló közeledik: vasárnap lesz ötvenöt esztendeje, hogy Budapesten kirobbant a forradalom, továbbá öt éve a fővárosi véres eseményeknek is. Az akkori kormányfő ellen most nyomoz az ügyészség, a Fidesz pedig lemondta ünnepi nagygyűlését.

Gy. Z.

„Nagy lelki nyugalommal és igazi küzdőkézzel várom a következő megemlékezéseket, szerintem még élvezni is fogom” – röviden így kommentálta tegnap Gyurcsány Ferenc volt magyar miniszterelnök a hírt, hogy az ügyészség terrorcselekmény gyanúja miatt nyomoz ellene és egyes rendőri, politikai vezetők ellen a 2006. őszi tömegosztatások ügyében.

A televízió elfoglalása

A szocialista politikus és egyelőre ismeretlen állampolitikai vezetők, illetve a tömegosztatások végrehajtásáért felelős rendőrpáncsnokok ellen Völgyesi Miklós, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke tett feljelentést, aki a 2006. őszi események feltárásán miniszterelnöki megbízottként dolgozó, időközben alkotmánybíróvá választott Balsai István szakértői csoportjában is tevékenykedett. A szeptember

a közszolgálati Magyar Televízió közeli székházához, amelyet meg is rohamoztak, a rendőri sorfal ellenére behatoltak, és felgyújtották az aulát. Ekkortól kezdve rendszeressé váltak a tüntetők és a rendőrök összecsapásai.

Gumilövedékek szemmagasságban

Így érkezett el az évforduló napja. A Fidesz délutáni nagygyűlése alig fejeződött be, s még csak oszladozott a békés ünneplő tömeg, amikor a rendőrök parancsot kaptak az akcióra: kardlapozó lovas rendőrök rohama a randalírozó tüntetőket egyenesen ráhajította a Fidesz-nagygyűlés résztvevőire. A

csuklyás, azonosító számot nem viselő karhatalom valószínűleg nélkül ütött, rúgott, és szemmagasságban kilőtt gumilövedékekkel számos embert megsebesített, örökre nyomorékká tett. Az eseményeket később több rendőri vizsgálat, valamint jogász-csoportok is vizsgálták, megállapítva az elkövetett hibákat.

Fölmerülhet azonban a kérdés, hogy miért éppen most kezdett el foglalkozni Gyurcsány felelősségével a magyar ügyészség. A magyarázat rendkívül prózai: ha nem sikerül azokat a vádpontokat bebizonyítani, amelyek soha nem évülnek el (ilyen például a terrorizmus gyanúja), azok, amelyek

megállnak, öt esztendő után, tehát idén október 23-át követően már nem büntethetők, amennyiben az eljárás ezt megelőzően nem kezdődött el.

Ez a személyi kultusz

A Fidesz a fél évtized előtti áldozatokra is emlékezve tervezte idei megemlékezését, amelyen Orbán Viktor miniszterelnök mondott volna ünnepi beszédet, ismét az Astoriához. Csakhogy az unió soros csúcserkeztét október 23-ra hívták össze. A magyar kormányfő pedig úgy határozott, hogy elutazik a csúcserkeztetre, mivel várhatóan az országot is komolyan érintő döntések szü-

lehetnek a belga fővárosban, mint a kormány által tervezett luxusáfa ügye, amelyekért a forrás szerint „ott és akkor kell lobbizni”.

Ezt követően egy teljes hétig gondolkodott a Fidesz vezetője azon, hogy Orbán Viktor nélkül is megtartsák-e a hagyományos október 23-i megemlékezést. Az Astoriához tervezett nagygyűlést lemondását már van Rompuy döntését követően többen felvetették az elnökségi tagok közül, többen – köztük maga Orbán Viktor – azonban amellett voltak, hogy nem szabad kihagyni a párt által mindig szimbolikus jelentőségűként kezelt ünnepet. Az előző hét végére azonban kiderült, hogy a pártnak nincs olyan vezető politikusa, aki elvállalná Orbán helyettesítését. „Tudomásul kell vennünk, hogy ezzel jár a személyi kultusz, amit felépítettünk” – mondta az origo-nak egy másik Fideszes forrás. A párt több képviselője is egybehangzóan kínosnak nevezte a döntést. Többen azt mondták, tartanak tőle, hogy az ellenzéki pártok és a közvélemény egy része a Fideszéhez hasonló időpontban a közeli Erzsébet hídnál megtartandó Egy-millióan a magyar sajtósza-badságért mozgalom előli megfutamodásnak, illetve a „brüsszeli dirigálás” megnyilvánulásának látja majd a gyűlés lemondását. ◀

Budapest: 1956 ötven éves évfordulója, öt évvel ezelőtt – tömegosztatással

Népszámlálás – 2011

Mire vigyázzunk az adatok kitöltésekor?

A népszámlálás minden ország életében fontos, egyebek között a jövőbeni tervezést is megalapozó felmérés. A romániai magyarság esetében ez kétszeresen is igaz, hiszen sorsa egyrészt összefonódik az országéval, másrészt pedig a népszámlálás alkalmával megállapított létszámától, részarányától meghatározó módon függ számos sajátos kisebbségi joga is.

Bogdán Tibor

Romániában, ahol egyetlen hatalom sem ölelte fenntartások nélkül keblére nemzeti – vagy akár másfajta – kisebbségeit, a népszámlálásokat minden alkalommal igyekeztek felhasználni a közösségek háttérbe szorítására, létszámának a valós alá történő leszorítására, ami törvényes alapot jelentett aztán a mindenkor román vezetés számára a jogfosztáshoz, hiszen a népszámlálás adatai aztán tíz esztendőre meghatározzák a magyar nyelv használatának, a magyar iskolák, egyetemi oktatás, a magyar egyházak és kulturális intézmények sorsát.

A félrecsúszott csúsztatás

Ilyen jellegű próbálkozások sajnos az immár Európai Unióhoz tartozó, követke-

zőképpen európai értékeket felvállaló országban az idej népszámlálás előkészítése alkalmával sem hiányoztak.

Nemrégiben a romániai magyarság számára fontos három, jelentősebb magyar lakossággal rendelkező nagyvárosból, Marosvásárhelyről, Kolozsvárról és Nagyváradról érkeztek jelzések arról, hogy az Országos Statisztikai Hivatalt részéről akkreditált kiképzők, az érvényes rendelektől eltérően úgy tájékoztatták a számlalóbiztosokat, hogy a nemzetiségről, az anyanyelvről és a vallásról csakis a személyesen jelenlevők nyilatkozhatnak. A szándék nyilvánvaló: ezzel ugyanis a számlalóbiztos érkezőkor éppen távollevő – vásárlásaikat, hivatalos ügyeiket stb. intéző – személyek esetében ezek az adatok nem kerültek volna be az űrlapokba, mivel családtagjaik elemelése alapján azokat nem

rögzítették volna. Nem véletlen tehát, hogy a félretájékoztatásra éppen azokon a településeken került sor, ahol az etnikai arányoknak a legnagyobb a téjtűk.

Az RMDSZ elnöke, Kelemen Hunor nyomban tájékoztatta Emil Boc kormányfőt, Traian Igaş belügyminisztert és a statisztikai hivatalt vezető Vergil Voineagut a történekről, magyarázatot kérve, így a csúsztatási kísérlet – félrecsúszott. E tudatos csúsztatás nyomán ugyanis számos romániai magyar nem nyilatkozhatna nemzetiségéről, ami azzal a következménnyel járhat, hogy Marosvásárhelyen 30, Nagyváradon 18, Kolozsváron pedig 12 százalékra csökken a magyar lakosság hivatalos részaránya, márpedig alapvető kisebbségi jogokat szabályozó romániai törvények értelmében a nyelvi jogok gyakorlása csak a 20 százaléknál

magasabb kisebbségi részarányánál válik lehetővé. A kritikus 20 százalékot pedig a teljes népesség szerint számolják, függetlenül a nemzetiségükről nem nyilatkozók arányától.

A családtag mindenről nyilatkozhat

Fontos tehát tudni, hogy mind a népszámlálás kiírásáról szóló kormányhatározat, mind a kapcsolódó alacsonyabb rendű jogszabályok, mind pedig a számlalóbiztosoknak kiosztott útmutatók értelmében elégséges, ha a lekérdés alkalmával a családból csupán egy (nagykorú, vagyis 18 évnél idősebb) személy tartózkodik otthon; ő ugyanis bementhet az illető háztartásban élő minden egyes személy valamennyi adatát – a nemzetiségi, anyanyelvi és felekezeti hovatartozására vonatkozókat is.

Azoknak az esetében viszont, akiknek adatait nem valamely családtag, hanem a szomszéd, a házmester, vagy más személy nyilatkozata alapján veszik fel, az űrlapon kitöltetlen marad a nemzetiség, az anyanyelv és a vallás mező.

Míndez vonatkozik a kül-

földön vagy az ország más településén tartózkodó személyekre is, ezért követelni kell azt, hogy a számlalóbiztos mindenképpen rögzítse a családtagoknak ezeket az adatait. A külföldön tartózkodók ugyanis jelentősen növelhetik a magyarság számát. Ha ezt az összeíró megtagadná, akkor bárki megteheti, hogy nem írja alá az űrlapot, ragaszkodhat ahhoz, hogy beszéljen a felülvizsgálóval (recenzor sef), és jelezheti a történeteket a 0800-802009-es ingyenes zöld számon.

A külföldön élőket a népszámlálás alkalmával két csoportba osztják: a tartósan vagy ideiglenesen a határon túl tartózkodók kategóriájára. Utóbbiba azok kerülnek, akik az elmúlt 12 hónapban több-kevesebb időt töltöttek az országban, még akkor is, ha nem rendelkeznek érvényes romániai lakcímmel vagy személyazonossági okmánnyal.

Egyetemisták figyelmébe

Az egyetemisták esetében fontos, hogy egyetemi városukban is regisztráltassák magukat. A népszámlálás módszertana szerint ugyanis

őket itt is össze kell írni, függetlenül attól, hogy van-e hivatalos lakcímük vagy ideiglenes tartózkodási engedélyük. Emellett természetesen otthonmaradt családtagjainak is be kell diktálniuk őket.

A diákoknak legyen gondjuk arra is, hogy tanulmányi városukban személyesen is találkozzanak a számlalóbiztosokkal, különben megtörténhet, hogy nem szülőhelyük magyar nemzetiségű lakosai-ként, hanem nem regisztrált nemzetiségű állampolgárként kerülnek be a nyilvános nyilvántartásba. Ez a veszély akkor fenyeget, ha a személyes találkozó elmulasztása esetén a diák adatait a bentlakás gondnok diktálja be, aki nem nyilatkozhat a diák nemzetiségéről, anyanyelvről és vallási hovatartozásáról. A továbbiakban a statisztikai hivatal a személyi szám alapján kiszűri a nyilvántartásban kétszer szereplő személyeket, így előfordulhat, hogy éppen az otthoni nyilvántartásból veszik ki a diákot, és így a tanulmányi városában, a gondok által bediktált, hiányos adatokkal marad a végső statisztikában. Ez a lehetőség az albertben lakó diákok esetében is fennáll. ◀

Lap-top

A nap címe. Oprescu – Năstase, a Ion Iliescu javasolta páros, [ziare.com](#)

Magyarázat. Érdekes és főleg valószínű és valószínű kombinációt részesítene előnyben az ország vezetésére a volt államelnök: Sorin Oprescu állam-, Adrian Năstase kormányfő. Túl azon, hogy ez az Iliescu – bár nem formális, de tekintélyi – uralmát jelentené (és ily módon döntő befolyását Románia menetére, az általa „kiválasztott” személyekkel kapcsolatban), az azért nyilvánvaló, hogy ezek a „jelöltek” jobbakként az ellenzék mai elképzelései szerintiek (Criin Antonescu és Victor Ponta). Várjuk Traian Băsescu reagálását. A lapszemlélő portál cikkének utolsó mondatai: „És lám, ily módon a román politika újra az eddig egyedüli két igazi vezető jól ismert harcára korlátozódik. Túl a titánok immár hagyományos összecsapásán csupán a bohócok mellékszereplése marad nekünk. Szomorú sorsú Románia!”

Iliescu nem jeleskedett útépitésben. Semmi közünk a lapok egymással történő rivalizálásához, ilyen-olyan harcához még a magyar sajtóban sem, hát még a románban. Am egy címen megakadt a szemünk, azt írja a *Cotidianul*: az Evenimentul kormányzócső Ion Iliescut nyilvánította hibásnak az autosztrádák hiánya miatt. Erről az jut eszünkbe, ahogyan egy szomszédos országban minden hibáért egy korábbi miniszterelnököt tartanak vétkesnek. Ion Iliescu valóban nem sok műutat épített, de a számottevő útépités Traian Băsescunak sem sikerült, hét év alatt, aki még szállítástügyi miniszter is volt. Ezzel szemben a legjobb miniszterelnöke Romániának Adrian Năstase volt. (Mint ahogyan valószínűleg a legjobb házelnöke is! Jóformán ismeretlen volt a hiányzás, és abban az időben a parlamentben nem történt csalás a szavazatszámításnál. Demokratikusabb idők voltak, mint most.) Na tessék, már az Iliescu korszakon is lehet nosztalgiázni!

A nap álhíre. Tegnap hírlapunkba hiba csúszott: Sógor Csaba és Winkler Gyula képviselők európai parlamenti irodáinak ajtáján a csengőt természetesen nem az EP elnöke, hanem Tőkés László néppárti EP-alelnök nyomta meg és futott el utána, nagy port felverve. Az érintettek és az olvasók elnézését kérjük.

Minden napra egy mondat

„Csak a viszonylagos valóságok véglegesek.”
Henri Wald

Vélemény

Horváth István

Tehetséges csirkefogó

Trockijt kell leginkább szemmel tartani. Nem tud hallgatni, és nem szokott ölbe tett kézzel üldögélni. Veszedelmes ember. Pimasz fráter.

Ma érkezett, Lenin megszervezte fogadását a pályaudvaron. Nem a központi bizottság, hanem a *Pravda* szerkesztőbizottságának nevében. Trockij megérdemel egy jóindulatú gesztust. De csak nagyon szolid gesztust!

Lényegét tekintve, nagyon közeli álláspontot képviselünk jelenleg. Természetesen nehéz megbocsátani Trockijnak a sok ellenséges cikket. De ha a helyzet ezt követeli...

Nincs elég emberünk.

Kérdés persze, mennyire lehet forradalmárnak tekinteni Trockijt? Túlságosan érzékeny lélek, és nem túl sikeres író. A részleteket elnagyolja, kesze-kusza gondolatai vannak, sietősen kapcsolja össze őket, emiatt talpraesett gondolatok és felületességek váltakoznak nála, egyszóval, fegyelmetlen elme. Gyakran a dolgok felszínén marad, és fontos kérdésekről képes hetet-havat összehordani... Egy igazi locsi-fecsi. Hamiskártyás és professzionista hazudozó.

Vizont csodálatos szónok... Milyen remekül fel lehetne használni. Trockij erőből duzzad, és nincsenek előítéletei. Veszedelmes, kemény ellenfél.

És kibírhatatlan szövetség.

De ha kitapogatja az ember a gyengéit, és felismeri mérhetetlen ambícióit, egy ügyes kéz jól irányíthatja Trockijt. Észre se fogja venni: mindig előtérben lesz, és a siker boldoggá teszi.

A tehetséges csirkefogókra mindig nagy szükség van, kiválóan hasznosíthatók.

Alekszandr Szolzsenyicin: Lenin Zürichben.
Fordította N. Sándor László

SZELLEMI DÉZÉS

A Kádár-kocka

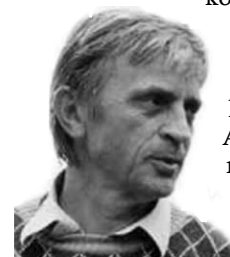
A *Mindentudás Egyeteme* a televízióban, közgazdász, geológus, szociológus, erőműtervező tudósok ülnek az asztal körül, és megtárgyalják, mit tehet energiapolitikában egy kicsi, természeti kincsekkel szegényesen ellátott ország. Növelheti az energiafogyasztását, de ráállhat arra az útra is, hogy ésszerűen spórol, beruház a megtakarításba.

És ekkor úti meg a fületemet a minden résztvevő által egyértelműen használt Kádár-kocka kifejezés. Egyből értem.

Ha keressük azokat az árulkodó jeleket, amelyek megkülönböztetik a trianoni határok közé szorult magyarokat a kívül rekedtektől, akkor ez az egyik, talán a legszembetűnőbb. Nemesmedvestől Battonyáig, és Beremendtől Sárospatakig, legyen az kis falu vagy nagyváros, akár sosem jártunk ott előtte, odavisznek bekötött szemmel, nagy biztonsággal megmondjuk, hogy Magyarországon vagyunk vagy valamelyik szomszédos államban. És nem feliratokat olvasunk, vagy az utcán beszélők hanghordozásából következtetünk, hanem csak megkeressük a településnek azt a részét, amely a '60-as, '70-es években épült. Csupa kockaház, négyzet alaprajzzal és sátozott tetővel. Van belőle kicsi, nagy, felújított, átépített, leromlott, szép és csúnya...

Kádár nevével csak annyiban köthető össze, hogy ő fémjelte ezt az időszakot, a gulyáskommunizmust, a legvidámabb barakkot. Bizonyára lett volna az építkező embereknek más típusú elképzelésük az otthon és a célszerűség fogalmaiból kiindulva, de valamilyen központi akarat csak ilyen formát engedélyezett, s bizonyos mértékig divattá és normává is vált a kocka. Úgy, hogy nem volt előzménye se a városi, se a vidéki településeken. Bár azt is észre kell venni, hogy a nyolcvanas évektől nem épült ilyen, valamilyen módon a településekben is megjelent a szorítás enyhülése.

Ugyanebben az átkos diktatórikus időszakban épültek a panel (Romániában: blokk) kockák. Százszérel, milliós a nagyságrend. Milliók költöztek fürdőszobás, modern lakásba, emelkedtek egyet a társadalmi, életminőségben mérhető ranglétrán. Az már világnézeti kérdés, hogy vajon mindez lezajlott volna szocializmus nélkül is, vagy kellett hozzá Kádár és a puhuló diktatúra? Most retrós nosztalgiaikkal fölfedezzük a kor divatját és használati eszközeit, meg sajnálkozunk kicsit,

Kresz János

hogy nem gondoltak akkoriban az energiatakarékossággal, hatékonysággal, hő- és hangszigeteléssel. Az emlékműveket rögtön leromboltuk, a szobrokát száműztük múzeumokba, szoborparkokba, de mindaz, ami akkor épült, itt van velünk. Benne élünk, bennünk él.

Gipszmaszk

Azt harangozta be a minap az *[origo]* című internetes portál, hogy Orbán Viktor gipszmaszkját is tapogathatják a vakok. Ha azonban megpróbáljuk megnyitni az oldalt, kapunk egy rendszerüzenetet: „404 FÁJL NEM TALÁLHATÓ. Elnézést kérünk, ez az oldal jelenleg nem elérhető, vagy nem létezik. Kérjük, válasszon a csatornájából!” (Mivel a magyar nyelvben létezik az elvált ígékötő fogalma, helyesen „nem érhető el” volna a megfelelő megfogalmazás, de ez – sajnos – egyre inkább kezd kimenni a divatból. Ennyit a nyelvveltségéről, csak úgy, mellékesen.) Bár a részleteket tekintve, vagyis hogy hol, mikor, milyen formában, kinek a szervezésében: hogy stílusos legyen, vakon tapogatózom, ám maga a póre hír megindította a fantáziám.

Gyulay Zoltán

Napoleon, Beethoven, Ady halotti maszkja múzeumi ereklye – egykoron divat volt az ilyesmi –, ha az ember akár csak egyetlen pillantást is vethet rájuk, megrendül tőle. De mit tegyenek a vakok? Szá-

mukra másolatok készülnek, mert a látó világ is rájött, a vakoknak olyan tapintóérzékük fejlődik ki az évek során, hogy valóságos háromdimenziós leképezésre képesek. (Mindenkinek ajánlok egy próbát: európai uniós előírás, hogy a győgszemes dobozon Braille-írással is szerepeljenek az alapvető információk. A látó ember ujjja szinte érzéketlenül siklik át az apró domborulatokon, amelyeket a vakok kellő gyakorlattal úgy tudnak elolvasni, mint a látók a nyomtatott szöveget. Figyelem: a vakok között még nem hallottam diszlexiásról...) Fura ezt mondanom, de kifejezetten tetszik a múzeumok terjedő szokása, hogy lehetőséget nyújtanak vakok számára is egyes kiállítási tárgyak (természetesen nem az eredetiek, hanem másolatok) – tudatosan használok a kifejezést – megtekintésére: természetesen tapintás útján. Miért ne alkothassanak fogalmat (képet) maguknak úgy a világról, hogy az ne csupán hangokból és illatokból álljon?

Csak hogy. Most akkor melyik Orbán arcáról készült az a gipszmaszk? A Nagy Imre

temetésén a szovjet csapatokat hazaküldő, izzó forradalmár beszédet mondó, szakállas, hadari beszédűről? Az öltönyös-nyakendős, jólfélt, szépen borotvált, megfontolt szónoklóról? És időről időre újabb maszk készül róla? (S ha kiderül, hogy

egyébként is maszkot visel?) El is fojtom magamban a kérdést: mi van, ha valaki politikai meggyőződésből ki akarja nyomni esetleg a maszk szemét? A fantáziám mellel még ennél is tovább szá-

guld. Elképzelem, hogy történelmi személyiségek ugyanígy megtapogathatók. Hitler és Sztálin esetében például könnyű megállapítani a különbséget – no, nem diktatóri hajlamaikat, hanem jellegzetes bajuszukat illetően. (Istenem, micsoda kéjes érzés: következmények nélkül meghúzogadni az oroszán bajszát! És mennyi, de mennyi jeleltem volna még azokkal kapcsolatban, akik nem kifejezetten pozitív fordulatot hoztak a világ, pontosabban egyes országok sorsában. Sőt: nem feltétlenül az arcukról készítenék gipszmásolatot, hanem éppenséggel az ellenkező oldalról...)

A történelem olykor mégis ismétli önmagát. Putyin után Putyin jön. De mennyire lesz tartós az Orbán-maszk?

Amúgy a bolgár Dimitrovot is lehetne maszkolni – őt eredetileg ugyanúgy mumi-fikálták, mint Sztálint –, és akár versenyt is lehetne hirdetni, hogy tapogatózás útján tesék megállapítani: melyikük melyik? Ezt a vetélkedőt vakoknak és látóknak egyaránt meg lehetne hirdetni, hiszen be is lehet kötni az emberek szemét – most a szó szoros értelmében.

Mégse menjünk el triviális irányba, maradjunk csak meg a hagyományos megoldásnál. Újabb feladvány: a magyar Rákosi Mátyás és a román Gheorghe Gheorghiu-Dej legalább ugyanolyan fejtörést okozna a tapogatózóknak, mint a Sztálin–Dimitrov páros. Elegendő csak kopasz buksijukat megsimogatni ahhoz, hogy az ember zavarba jöjjön. Esetleg a Jaruzelski–Pinocet duett, az egyforma fekete szemüveggel? Most így, visszagondolva van abban valami háborzongató, hogy bizonyos figurák adott korban mennyire egy kaptafára készüthettek – kívül-belül egyaránt. Persze, kétszer soha nem lehet ugyanabba a folyóba belelépni. A történelem olykor mégis ismétli önmagát. Putyin után Putyin jön. De mennyire lesz tartós az Orbán-maszk?

A „többlövetű” színházigazgató

Beszélgetés Gáspárik Attilával, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház vezetőjével

Farkas István

► **Hogy szokott ön bemutatkozni? Gáspárik Attila, színházigazgató, tanár, színész, televíziós műsorvezető, fesztiválszervező, médiaszakember, kerékpáros, triatlonista? Hogy jut minderre idő?**

– Szerintem ezek azok a rendhagyó vagy helyesebben természetes erdélyi állapotok. Erdélyben az ember mindig többlövetű volt, az én példaképeim legalábbis ilyenek voltak. Koós Károly írt, építkezett, politizált; Domokos Géza egyszemélyben volt író, könyvkiadó és szervező. Persze ez a „többlövetűség” nálam nem volt tudatos választás, mindig azzal foglalkoztam, ami éppen nagyon érdekelt. De most már érzem, hogy egyre jobban összecsapnak a hullámok a fejem fölött, és igazat kell adjak édesanyámnak: ideje eldöntennem, hogy mi leszek, ha nagy leszek.

► **Augusztus óta hangsúlyosan színházigazgató. Amikor elvállalta ezt a tisztséget, nagyon erős jelzőket használt: „csernobili zárvány”, „a produkciók nagy része köpedelem”, „a társulat tagjainak nagy része megélhetési színész” és még sorolhatnám. Hogyan fogadták mindezt az érintettek, a munkatársai.**

– Nézze, az emberek soha nem fogadják a kritikát úgy,

hogy „jaj, ez rólam szól”, meg vannak győződve, hogy másra vonatkoznak a kijelentések. A fogalmazásomról meg annyit, hogy vannak kollegáim, akik egy-egy gyűlésen vagy konferencián fogadásokat tesznek, hogy mikor kezdek el vadabban beszélni. Az az igazság, hogy a média tette ilyené a közbeszédet, ha nem fogalmazol így, akkor nem figyelnek oda arra, amit mondasz. A kijelentéseimmel sikerült egyfajta, jó értelemben vett feszültséget generálni, nincsenek késések, az alkalmazottak betartják a szavukat, de persze még korántsem vagyok elégedett. Nagyon sok türelemre lenne még szükségem, ami nálam sajnos hiánycikk. Szó volt arról, hogy leépítések lesznek a színháznál, illetve pletykaszinten azt is beszéltek, hogy többen otthagyták a színházat...

► **Ilyen szempontból szerintem nagyon jól állunk. Közelít a tízhez azoknak a száma, akik eddig elmentek. És ez jó?**

– Abszolút. Az első körben azok álltak fel, akik esélyesek voltak. Pedig senkinek nem mondtam, még barátilag sem. Pár évvel ezelőtt, amikor a gazdasági válság beütött, kiderült, hogy az a fajta liberalizmus, amelyik azt hirdeti, hogy az állam kezében minden rossz, és mindent magánkézbe kell adni, az sem érvényes, de én még

A szerző felvétele

mindig azt tartom, hogy az állam elég rossz gazdája a dolgoknak.

► **A színházra alkalmazva a tézisért, konkrétan mit ért ezen?**

– Nagyon egyszerű: két sofőrt fizetünk, de közben nincs működő gépkocsink. Ön szerint hogy érzi magát az a raktáros, aki reggeltől estig rendezgeti a ruhákat a naftalinszagban, a két sofőr pedig ül a büfében és röhög azon, hogy ő most sofőr. Az illetet a kapitalizmusban azonnal átképzik vagy kocsit szereznek neki. Atszervezésre van szükség, amelynek során minden valószínűség szerint ki fognak hullni emberek. Én

úgy érzem, hogy akkor vagyok igazán mobilis, ha minél több munkát ki tudok szervezni és külső cégek tudják azokat elvégezni. Fizetünk például ültetőnőket, akik fogadják a közönséget, jegyet adnak stb. Igen, de nálunk az évad igazából négy hónapot tart, és marad még hét, amikor ők unatkoznak. Amikor pedig egy ember elkezdi unatkozni a munkahelyén, akkor elkezdi butaságokat csinálni, például destruktív módon gerjeszteni a többiekben a rossz hangulatot. Nem egyszerűbb estéről estére megfizetni, kicsi összegekben az egyetemistákat, akik jövedelvet csinálnak mindezt? Én meg nem bajlódom szoci-

ális kérdésekkel, betegségekkel, disznóvágással, temetéssel stb.

► **Nézzük egy kicsit a gazdasági részt. A magyar kulturális miniszter mennyit tud juttatni a magyar intézményeknek?**

– Nem tudom, hogy Kelemen Hunor miniszterelnöksége előtt hogy volt, de most azt mondta a főkönyvelő, hogy amennyi pénzt kértek, annyit kaptak. Én augusztus óta vagyok a színház élén, még nem kértem. De a kulturális miniszter eddig mindent megadott és a színházakon állt, hogy hogyan sáfárkodnak. Panasz tehát erre nem lehet, a vásárhelyi színháznál nem az anyagiakkal magyarázható a siralmas helyzet. Hatalmas összegeket küldtek vissza, mert a rossz menedzsment nem tudta elkölteni.

► **Ez mennyire nyomta rá bélyegét az intézményre?**

– Az elköltött pénzt az irodák kitarozására fordították, ahelyett, hogy a színpadba fektettek volna be. Most pedig ott tartunk, hogy nem működnek a liftek, a húzóberendezések, a színpadtechnikánk 50-60 évvel ezelőtti. Nem tudunk meghívni egy külföldi színházat, mert nincsenek emelőszerkezetek, lézerberendezéseink, nincs számítógépesítés minden.

► **Mindeztől függetlenül vagy sem, de a marosvásár-**

helyiek eltávolodtak a színháztól.

– Igen, de nem a színháztól, hanem a marosvásárhelyi intézménytől. Van egy réteg, amelyik azért távolodott el a vásárhelyi színháztól, mert nem beszél korszerű színházi nyelvet. Van egy szűk csoport, amely Kolozsvárra, Sepsiszentgyörgyre jár színházba.

► **Mennyi időt adott magának arra, hogy visszacsalogassa a színházhoz az elcsángáltakat?**

– Ha objektív akarok lenni, akkor legkevesebb három évre van szükségem. Évek telnek el, amíg egy nagy intézményt sikerül megbízhatóvá tenni. A celebek kultúrája tanított meg minket arra, hogy egy nap alatt népszerűvé lehet válni, de el is lehet tűnni. A szolid, megbízható értékek lassan hatnak a tömegekre.

► **Újabb műsorvezetőként kerül képernyőre, az Erdélyi Magyar Televízió Erdélyi Kávéház című műsorában...**

– Ez nekem olyan aktív kapcsolódás, amely formában tart. Én a televíziót még mindig a legnagyobb szerelmeim között tartom számon, ez a heti egy műsor az a boldogságpírula, amit keddenként beveszek. Ez nem valaminek a levezetése, nem egy balkezes munka, amin csak épp túl szeretnék esni. Nagyon szeretem.

A sár mesterei a múzeumban

Kovács Zsolt

► A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban a téglavető cigányokról készült fotókon, dokumentumfilmen, illetve a hozzájuk köthető tárgyak révén mutatják be a székelyföldi cigány közösség életvilágát. A sár mesterei, téglavető cigányokról című néprajzi kiállítás tegnapi rendhagyó megnyitóján egy cőfalvi téglavető család, élőben mutatta be hagyományos mesterségük fortélyait. A székelyföldi cigányokkal

foglalkozó tematikus rendezvénysorozat keretében *Történelem, hagyomány, életmód* címmel tartottak tudományos konferenciát olyan neves szakemberek részvételével, mint Oláh Sándor, Albert Ernő, Pozsony Ferenc, Vörös T. Balázs vagy Kinda István. Vargha Mihály a Székely Nemzeti Múzeum igazgatója az intézmény Tolerancia termében megszervezett rendezvényen kifejtette: a rendhagyó kiállítás az erdélyi népek egymás mellett élésének szimbóluma, és újszerű

kezdeményezés az is, hogy a kiállításra kíváncsi nézők ne csak tárgyakat lássanak, hanem folyamatokat, az eltűnő levő mesterséget is. A kiállítóterben hármastagolással mutatják be a téglavetés folyamatát, a közönséges földből száraz rög lesz, majd égetett piros téglá. A tényleges munkát a Serbán család mutatta be élőben, de a mellettük feltűnő elvadult táj, a szekérderekyi ócskavas sejteti, hogy a téglavetés idényjellegű, egyéb jövedelemforrás is kell. ◀

A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban a téglavető cigányokról nyílt tárlat

A szerző felvétele

Erdélyi forradalomemlékek

ÚMSZ

► Erdély-szerte több civil és ifjúsági szervezet emlékezik meg az 1956. október 23-i budapesti forradalomról. A Kolozsvár Társaság holnap a kolozsvári Sétatéren felállított 56-os emlékműnél koszorúzik. Ezt követően déli 12 órától a társaság székházában Novák Zoltán Csaba történész tart előadást. Vasárnap a diákszervezetek a Mátyás király szülőháza előtti téren tartanak fáklyás felvonulást. Érmihály-

falván vasárnap 17 órától emlékeznek a Széchenyi téri emlékműnél az 1956-os forradalom eseményeire, helyi és érmelléki áldozataira. Marosvásárhelyen Buzánszky Jenő, az Aranycsapat hátvédje részvételével emlékeznek a forradalomra vasárnap este 6 órakor a Deus Providebit Tanulmányi Ház Szent Mihály-termében. Csíkszeredában vasárnap délelőtt a Kalász negyedik temető előtti téren felállított 1956-os kopjafánál koszorúzással kezdődik a programsorozat.

Az 1956-os téren, a Gloria Victis emlékműnél pedig 15 órától kezdődik az ünnepi megemlékezés és koszorúzás.

Sepsiszentgyörgyön vasárnap délután 5 órakor a megemlékezésre, a Székely Nemzeti Múzeum Bartók termében, ahol sor kerül „Körbe vagyok fülekkel véve” – *A fekete füzet dokumentumfilm* vetítésére, a Dicsőség a legyőzötteknek! esszépályázatdíjátadó ünnepségére, amelyet koszorúzással egybekötött fáklyás felvonulás követ. ◀

HIRDETÉS

FELHÍVÁS

A Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium versenyvizsgát hirdet. Az írásbeli vizsga és az interjú 2011. november 21-én 11 órakor lesz, az alábbiak szerint:

– tanácsadó, 1-es szakmai fokozat, kezdő – Éghajlatváltozási Főosztály – Éghajlatváltozási és Fenntartható Fejlesztési Igazgatóság.

A beiratkozáshoz szükséges iratcsomót 20 napon belül kell letenni, a hirdetés Hivatalos Közlönyben való megjelenésétől számítva, a Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium székhelyére (Bd. Libertății, nr. 12, Sector 5, București)

A verseny szabályzata, a részvétel feltételei, a bibliográfia, a verseny időpontjai, a jelentkezéshez szükséges iratok listája megtalálható a hivatal honlapján, a www.mmediu.ro-n.

További kérdésekre válaszolnak a 021 408 95 63-as telefonszámon.

„Cenzurázott” romániai cenzus?

Munkatársainktól

▶ Panasz panasz után érkezett tegnap, a népszámlálás első napján: a magyar válaszadók a nemzetiségi adatok rögzítésének elmulasztását, a román válaszadók közül többen a vallási hovatartozásra vonatkozó kérdéseket sérelmezték. A számlálóbiztosok a munkavégzés körülményeire panaszkodtak.

Káosz, verekedés, szabályszegés

Kolozsváron kapkodással kezdődött a népszámlálás: reggel, az utolsó utáni pillanatban, 160 számlálóbiztos mondott le, ezért a körzetek újraelosztása még délután is zajlott. Egy nappal az adatrögzítés megkezdése előtt az 1700 körzetből 460-at még nem osztottak ki. A biztosok „menekülésének” első sorban anyagi oka volt, a munkavállalók kevesellték a bruttó ötven lejés napidiját, de az pénz miatti elégedetlenség mellett a munkavégzés biztonságát is sokan kéttségbe vonták. A féltelmeket igazolta, hogy egy számlálóbiztos megkergettek a tegnap, a rendőrség közbelépésére volt szükség. Az atrocitás háttéréről lapzártánkig nem érkezett jelentés.

László Attila alpolgármester szerint a számlálóbiztosok közül többen nem ismerik az adatrögzítés szabályait, a monostori negyedben például egyikük a telekkönyvi kivonatot kérte az adatközlő ingatlanulajdonostól. Az RMDSZ-hez azért érkezett bejelentés, mert a Györgyfalvi negyedben egy számlálóbiztos nem volt hajlandó igazolni magát. Az egyetemi városban tanuló hallgatók közül többen tapasztalták, hogy esetükben csak az ideiglenesen a településen tartózkodókra vonatkozó űrlapot töltötték ki, a személyi adatokat rögzítő „P” jelű adatlapot (amelyen többek között a nemzetiségre és vallási hovatartozásra vonatkozó adatok szerepelnek) nem. Az ÚMSZ által elkísért számlálóbiztos, Kacsó Zsolt úgy összegezte az első nap tapasztalatait, hogy nehéz, de nem sikertelen „bevetés” van túl. „Román negyedben voltam, nagyon kedvesen fogadtak, de rengeteg munka volt itt. Voltam olyan lakásban, ahol 14-en laknak” – mesélte a kolozsvári adatrögzítő.

Visszaüött a félretájékoztató

Bihar megyében az RMDSZ forródrótján már

Barátságosan várták, a konyhába invitálták a kérdezőbiztos Marosvásárhelyen

Fotó: Antal Erika

tegnap délelőtt több bejelentés érkezett arról, hogy a számlálóbiztosok nem rögzítik a nemzetiségre vonatkozó adatokat. A megyei szervezet közleményben figyelmeztette a térségben élőket, hogy ragaszkodjanak az űrlapok helyes és maradéktalan kitöltéséhez. Az RMDSZ szerint a szabályszegések magyarzata az, hogy a hét elején a Statisztikai Hivatal munkatársai félretájékoztatták a kérdezőbiztosokat, és azt az utasítást adták, hogy a távolban lévő családtagok nemzeti és vallási hovatartozására vonatkozó adatait ne

rögzítsék. Az eljárás miatt tiltakozott Kelemen Hunor szövetségi elnök, a Statisztikai Hivatal országos vezetője, Virgil Voineagu pedig a hiba korrekciójára és a szabályok betartására szólította fel az illetékeseket.

Ellenkampány

Ismeretlen tettesek a Magyar Polgári Párt (MPP) népszámlálást népszerűsítő képeslapjához hasonló szórólapokat dobtak több sepsiszentgyörgyi postaládába tegnap hajnalban, ezeken a párt jelképei mellett a „Jelentem székely vagyok”

felirat szerepelt. Az eredeti szóróanyagban az MPP a „Jelentem magyar vagyok” feliratot tüntette fel. Kulcsár Terza József, a Kovászna megyei MPP-szervezet elnöke „súlyos diverzióknak” nevezte az esetet, és feljelentést tett az ügyészségen ismeretlen tettesek ellen, mert a hamisított képeslapon visszaéltek a párt nevével és azonosító jelével. A polgári párt elnöke szerint az akciónak két célja volt: az elkövetők így akarták megosztani a magyarokat, a lejárató kampánnyal pedig az MPP hitelét rontották. Sepsiszentgyörgy Románia leg-

nagyobb magyar többségű városa, ahol 2002-ben a lakosság 75 százaléka vallotta magát magyarnak. A legutóbbi adatrögzítéskor 14 válaszadó választotta a magyar nemzetiség helyett a „székely” megjelölést.

A magyarok nyitottabbak

Marosvásárhelyen a magyar családok felkészülten és nyitottan, a román családok azonban fenntartásokkal fogadták az ÚMSZ által elkísért számlálóbiztos. Pál Ildikó még tegnapelőtt értesítette azokat, akiket az első nap felkeresett, ennek ellenére sokan nem tartózkodtak otthon a megjelölt időpontban. Az adatközlés viszonylag zökkenőmentesen zajlott, bár sokáig tartott, mert a nyilatkozók nem csak a kért adatokat közölték, hanem nagyon szívélyes és hosszas magyarázatokba fogtak a különböző élettrajzi tényekkel kapcsolatban. A nemzetiségi adatok felvétele nem okozott gondot, a vallási hovatartozásról azonban több adatközlő is vonakodott nyilatkozni. Volt olyan háztartás, ahol az apa ortodoxnak, az anya jehovistának mondta magát, gyermekük pedig elzárkózott a nyilatkozattól. ◀

Tolongás a székely standnál

ÚMSZ

▶ „A székely standok előtti tolongás magáért beszél. Hatalmas a siker, ami nem csoda, hisz a zamatos székelyföldi termékeket itt meg lehet kóstolni, vásárolni, ami a jelek szerint inyre van a bukarestieknek” – nyilatkozta az Új Magyar Szónak Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, akit tegnap Tánzos Barna mezőgazdasági államtitkár látott vendégül az IndAgra nemzetközi agrárvásár Székelyföld-standjainál.

A szövetség elnöke a Romexpo központjában felállított székely standokkal kapcsolatban úgy fogalma-

zott, hiteles képet kaphat a térség termékeiről az, aki kilátogat a vásárra, a mustra pedig nem csak itthon, de az Unióban is megállja a helyét. „Amióta a RMDSZ Hargita, Kovászna és Maros megyében elindította a székely termékek programját, azóta népszerűek a minősített székely termékeink, és ezek közül néhányat sikerült a nagyobb üzletláncokba is bevinni” – hangsúlyozta Kelemen.

Székelyföldön évről-évre egyre több termelő nyeri el a Székely termék védjegy használatának jogát, ez az RMDSZ első embere szerint egyértelműen jelzi, hogy felülmúlásban az élelmiszer- és

agrár-kisipar. „A kezdeményezést az RMDSZ a továbbiakban is támogatni fogja” – biztosította a termelőket Kelemen, aki megköszönte a szakállamtitkárnak a magyar termékek bukaresti népszerűsítését.

„Tény, hogy több évnyi munkára és óriási erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy mindenki megszokja és tudatosítsa, hogy ezek a Székelyföldön, magyar vidéken készült termékek jellegzetesek és nagyon jók. A székelyföldi áruk népszerűsítéséhez a szaktárca és a három székely megye folyamatos támogatására van szükség” – fogalmazott lapunknak Tánzos Barna. ◀

Kelemen Hunor RMDSZ-elnököt is magához édesgette az IndAgra Székelyföld-standja

Fotó: Tofán Levente

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

13,93%* éves változó kamat a lej alapú hitelekre THM: 14,85%

Ön tudja, mitől álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42 000 lej;
- előlég és koron nélküli;
- ingyenes felhívás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtérítési díj;
- 0% előtérítési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10 000 lej értékű személyi kölcsön / éves futamidőre, THM: 14,85%, teljes visszatérítendő összeg: 15 708,84 lej

www.otpbank.ro
0800 08 22 00

személyi kölcsön

SZOMBAT

2011. október 22.

A nap filmjei

TV2, 20.35

Lara Croft: Tomb Raider

A gyönyörű régészlány, különösi milliomos-csemete és képzettséges harcos Lara Croft egy éjszaka furcsa ketyegésre lesz figyelmes. Rövid keresés után egy különös órát talál a kastély egyik titkos szobájában. Az órát még édesapja rejtette el a halála előtt, aki egy levelet is írt Larának, melyben kéri, hogy az óra segítségével szerezzék meg a fény háromszögének két felét.

DUNA TV, 22.30

A nap birodalma

Egy fiatal angol fiú története a II. világháborús japán megszállás idején. A történet J. G. Ballard önéletrajzi regényéből készült, s egy kisfiú, James Graham szemzögéből meséli el az eseményeket. James csodás élete teljesen felborul, ahol eddig szülei éltek, Kína egyik legnagyobb városában, a csodálatos Sanghaiban egyszer csak minden megváltozik.

RTL Klub, 0.45

Szégyenfolt

Az ígéretes egyetemista, az első rangú zsidó intellektüel Coleman első szerelme valósággal összeroppan, amikor szembesül a fiú valódi származásával. Sok évvel később az idősebb Coleman, a tekintélyes professzor és példás férj karrierjét hamis vádak döntik romba. Rádásul szenvedélyes viszonyt kezd a titokzatos Fauniával, akinek volt férje különösen veszélyes.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!/Híradás, Telefonsajáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagvár, Alternatívzene

16.00 Híradó/Ótói tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.05 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Láthatár

16.40 Térerő

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

8.10 Kolumbusz Kristóf

8.35 Szimba, az oroszánkirály

9.05 A mesemondó

(dán rajzf. sor.)

9.35 Daktari

(am. kaland sor.)

10.30 Szerelmes földrajz

11.00 Egészség +

11.30 Heuréka!

Megetaláltam!

12.00 Munka-Társ

12.30 Határtalanul magyar

13.02 Híradó

13.15 Lyukasóra

13.50 Magyar történelmi

arcképcsarnok

14.55 Hogy volt!?

16.00 A forradalom elő-

estéje (élő)

17.15 Colorado földjén

(amerikai western, 1949)

19.00 Híradó

19.35 Pannonia 3 keré-

ken

20.00 Carlo Goldoni:

A hazug (magyar színházi

közv.)

22.15 Holt költő szerelme

22.30 A nap birodalma

(amerikai háborús filmdrá-

ma, 1987)

1.00 Dunasport

1.20 Hazaérés

(dokumentumf.)

2.25 Békesség, és minden

jót! (dokumentumf.)

3.05 Mundruc

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

m1

7.00 Anno

7.25 Angi jelenti (ism.)

7.55 Opera Café

10.00 Delta

10.30 Mozdulj!

11.00 Liszt 200

11.55 Családom

és egyéb emberfajták

(am. sor.)

12.15 Gyerekjáték

a számítógép

12.30 Most a Buda!

13.01 Hírek

13.05 Zöld Tea

13.35 HungarIQ

14.05 Erdőjárók

14.35 Valaki - Héja Do-

monkos, karmester

15.05 Szekszárdi mise

(magyar tévéf.)

16.05 Liszt 200

- Stúdióbeszélgetés

16.55 A fantasztikus

labirintus

(angol-am. fant. f., 1986)

18.40 Gasztraoangyal

19.30 SzerencseSzombat

20.30 Híradó este

21.00 Sport hírek

21.15 A Cég - A CIA regé-

nye (am. minisor.)

22.50 Liszt 200

23.45 Liszt 200 - Összefo-

galó a nap eseményeiről

0.00 Liszt 200 - Bogányi

Gergely zongoraművész

hangversenye

1.00 Koncertek az A38

hajón

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

m2

7.55 Opera Café

10.00 A Biblia gyerme-

keknek

10.25 Magyar népmesék

10.30 Bajuszverseny

(magyar tévéjáték, 1973)

11.30 Kisokos

11.55 Ász - Szentendre

13.01 Mi, szemüvegesek

(magyar f.)

13.55 Momentán

14.20 Éretlenek

(magyar sor.)

15.20 Gyermekkor

16.10 Nemzeti értékeink

- Kőszeg

16.20 A megsebzett

bolygó (magyar sor.)

16.50 mtv Hangerő

- Moór Bernadett

17.40 Az emlékezet hely-

színei

18.10 Mi kicsoda

18.35 Esti mese

19.00 Montalbano fel-

ügyelő (olasz krimisor.)

20.00 Lánglobbantás a

Kossuth téren

20.10 Liszt Ferenc:

B-A-C-H prelúdium és fuga

20.30 Híradó

esteNagyothalló

21.00 Liszt:

Krisztus oratórium

23.55 Telesport - OTP

Bank Liga

1.35 Gasztraoangyal

2.25 A Cég - A CIA regé-

nye (am. minisor.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

(dokumentumf.)

RTL KLUB

7.30 Top Shop

9.20 Kölyökklub

Björn mackó kalandjai,

Éliás, a kis mentőhajó,

Yakari, Szilveszter

és Csörke kalandjai,

Hupikék törpikék

11.05 Winx Klub

(anim. sor.)

11.30 Asztro Show

12.25 Házon kívül

(ism.)

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia

13.50 Jéglovagok

VASÁRNAP

2011. október 23.

A nap filmjei

DUNA TV, 21.00

56 csepp vér

Történetünk egy kicsinyke, határ menti településen zajlik, mely valós keresztmetszete a rettegett '50-es évek terrorjának. 1956. október 23-án, az ÁVÓ a helyi orosz parancsnok lányának születésnapjára bált rendez. Ezen a bálon a fiatalok összecsapást terveznek a helyi karhatalmistákkal. A terv meghiúsul, mivel a budapesti forradalom kitörésének hírére a bál félbeszakad.

m2, 21.35

Az ügynökök a paradicsomba mennek

Kárász Máttyás jólétben él pártállami funkcionárius szüleivel a Rózsadombon. Korábban elit egyetemre járt külföldön, most az ELTE-n tanul. A nyolcvanas évek vége felé az akkor alakuló ellenzékiekhez csatlakozik, a III./III-as Főcsoportfőnökség választásáig állítja: vagy csatlakozik az ügynök-hálózatához vagy kiutasítják az országból.

RTL Klub, 0.15

Puskás Hungary

Puskás sztorija önmagában hollywoodi történet: a városszéli nyomortanyáról indulva, a szomszéd kisfiúval együtt a világ tetejére jutva, a polgári kispesti belvárosból menaszonyt találva örvöngve rajongott világsztár lesz, aki táviratok százait kapja minden szállodában, ahol csak pár éjszakára megszáll bárhol a világon... Olyan világsztár, aki egész életében mindig csak azt csinálja, amit szeret.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igéjéretés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon, Erdélyben - faluműsor
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.00 Hírek
16.05 Vidékről vidékre
16.30 Aranyhangok
17.00 Operett
17.25 Rádióistentisztelet evangélikus egyház
17.55 Hírek, adászárs

DUNA TV

6.15 Gazdakör (ism.)
7.05
7.30 Az Ótestamentum
7.55 Kolumbusz Kristóf
8.20 Szimba,
az oroszánkirály
8.50 A mesemondó
9.15 Daktari
(am. kaland sor.)
10.00
10.30 Élő egyház
11.00 Isten kezében
11.30 Új nemzedék
12.00 Világ-nézet
13.02 Híradó
13.15 Élő népzene
13.45 Hazajáró
14.215 Rosszcsont
kalandjai
(am. sor.)
15.15 Csellengők
15.45 Törvény
által védve
16.15 Utókor
16.45 Múltidéző
17.15 Ünnepi stúdió
A szabadság napja
19.00 Híradó
19.30 Heti Hírmondó
20.00 Önök kérték!
21.00 56 csepp vér
(magyar musical, 2007)
22.30 Klubszoba
23.30 Megsebzett ünnep
0.10 Dunasport
0.25 Élet a Marson
0.25 Luther (angol sor.)
2.25 Múltidéző (ism.)
2.50 Élő népzene (ism.)

7.00 Esély
7.25 KorTárs
7.55 Opera Café
10.00 Ünnepeles
záslőfelvonás
a Kossuth térről
10.25 "Az én
forradalmam"
11.20 A katedrális kövei
12.00 Római katolikus
szentmise közvetítése
13.01 Hírek
13.05 Szellem
a palackból...
13.35 Anno
14.00 Szökés
a nagy árvíz idején
(magyar kisjátékf., 1996)
14.30 Budakeszi srácok
(magyar történelmi drá-
ma, 2006)
16.20 Út Londonba
16.50 Telesport (élő)
- OTP Bank Liga
Győri ETO FC - Videoton
FC bajnoki labdarúgó-mér-
kőzés
19.05 "Az én forradal-
mam" (ism.)
19.50 A miniszterelnök
ünnepi beszéde
20.30 Híradó este
21.15 Szerettek, Faust
(magyar játékfilm, 2010)
22.30 A walesi bárdok
23.25 A lét elviselhetet-
len könnyűsége
(am. dráma, 1988)
2.10 Sporthírek

TVR 1

6.55 Románia himnusza
7.00 Disney Klub
7.55 Zoom
8.10 A hit világa
- 1. rész (live)
10.00 Dana kertjében
10.35 A falu élete
11.50 Mezőgazdasági
percek
12.00 A falu élete
13.00 Sajtó és hatalom
(live)
14.00 Hírek,
időjárásjelentés
14.30 Nemzetközi cirkusz
előadás
15.00 Erdőn, hegyen
16.45 Szeretem a képer-
nyőn túl
17.00 Dănuț S.R.L.
(szórakoztató műsor)
- 1-2. rész
19.00 Jóker, Lottó 5 /40,
Lottó 6/49 és Noroc sor-
solás
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásje-
lentés
21.10 Distractis Show
(szórakoztató műsor)
21.45 Füles
(angol-amerikai vígjáték,
2006)
23.25 100%-ban garan-
tált
0.25 Dănuț S.R.L. - 1-2.
rész
2.15 Találkozunk a TVR-
ben - talk show (ism.)
3.45 Hírek

VIASAT 3

10.40 Széptestben
Édes kísértések 11.40
MaxxMotion 12.10 A nagy
házalakítás 14.00 Jack
Hunter (amerikai film)
15.55 Négy Esküvő 2.
16.55 ÁlomÉpítők 2.
18.00 Joe, az óriásgorilla
(amerikai kalandfilm)
18.05 Felejtésd el Párizst!
(amerikai vígjáték) 20.05
Harmadik műszak (soro-
zat) 21.05 CSI (sorozat)
22.00 Született detektí-
vek (sorozat) 22.55 (ma-
gyar film)

m1

7.00 Esély
7.25 KorTárs
7.55 Opera Café
10.00 Ünnepeles
záslőfelvonás
a Kossuth térről
10.25 "Az én
forradalmam"
11.20 A katedrális kövei
12.00 Római katolikus
szentmise közvetítése
13.01 Hírek
13.05 Szellem
a palackból...
13.35 Anno
14.00 Szökés
a nagy árvíz idején
(magyar kisjátékf., 1996)
14.30 Budakeszi srácok
(magyar történelmi drá-
ma, 2006)
16.20 Út Londonba
16.50 Telesport (élő)
- OTP Bank Liga
Győri ETO FC - Videoton
FC bajnoki labdarúgó-mér-
kőzés
19.05 "Az én forradal-
mam" (ism.)
19.50 A miniszterelnök
ünnepi beszéde
20.30 Híradó este
21.15 Szerettek, Faust
(magyar játékfilm, 2010)
22.30 A walesi bárdok
23.25 A lét elviselhetet-
len könnyűsége
(am. dráma, 1988)
2.10 Sporthírek

TVR 2

8.00 Vésd a fejedbe
(ism.)
9.00 Román útlevél
10.00 Ki vagy, doki?
(angol kalandfilm
sorozat)
11.00 Motomágia
11.30 Női siker
12.00 Jamie 30 perces
ebédje
13.10 Hétféve kettesben
(live)
15.10 Téli napforduló
(angol-német rom. dráma,
2003), 2. rész
16.50 Egységspasztila
17.00 Balkáni szokások
18.00 Kaland
és természet
18.30 Csavargó halász
19.00 UEFA Champions
League Magazin
19.35 Nagy lábón
- kulturális magazin
20.10 Jöreménység Farm
(amerikai western, 2002)
21.50 Egységspasztila
22.00 Hírek
23.00 AG Weinberger
zenei műsora
0.00 Murdoch nyomozó
rejtélyei
(kan.-angol sor.)
0.55 Téli napforduló
(angol-német romantikus
dráma, 2003) 2. Rész
(ism.)
2.30 Ki vagy, doki?
(angol kaland sorozat)
(ism.)

SPORT.RO

10.00 Hírek 11.05 Pro-
Motor 11.00 Pontos
sportidő 13.00 Hírek
14.00 Ploiesti-i harcosok
14.30 Pontos sportidő
15.00 Sport.ro Hírek
15.05 Fogadás a félelem-
mel 16.00 Mitica ligája
18.00 Sport.ro Hírek
(live) 19.00 Pontos sport-
idő (live) 20.00 A fény
harcosai 21.00 Sport.ro
Hírek (live) 22.00 Halá-
los csapások 22.30 Gigá-
szok harca 23.30
Sport.ro Hírek

m2

7.55 Opera Café
10.00 Mesék
11.00 Amika (sor.)
11.10 Kristályküldetés
11.35 Hajrá, Becky! (sor.)
11.55 Sarah Jane kaland-
jai (sor.)
12.30 Most a Buday!
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Tanúságtévők
14.05 A sokszínű vallás
14.20 Evangélikus
magazin
14.50 Római katolikus
szentmise
15.55 A megsebzett
bolygó
16.25 Csavargások
Afrikában
16.50 A költő utazása
17.40 Napló
17.45 Az emlékezet
helyszínei
18.15 Mi kicsoda
18.45 Esti mese
19.05 Montalbano fel-
ügyelő (sor.)
20.00 Kitérítések átadása
21.00 Híradó este
23.00 Az ügynökök
a paradicsomba mennek
(magyar f.)
23.05 1956
- a salgótarjáni sortűz
23.50 Átok (magyar f.)
0.15 Budakeszi srácok
(magyar történelmi drá-
ma, 2006)

PRO TV

6.30 Star Wars:
A klónok háborúja
(anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek,
sport,
időjárásjelentés
10.00 20 év után
(talk show)
11.00 Airplane 2.
- A folytatás
(amerikai vígjáték) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek,
sport, időjárásjelentés
13.05 Apropos TV
- szórakoztató műsor
14.00 Csúcsműsorban 3.
(amerikai akció-vígjáték,
2007)
15.45 Románia hangja
- szórakoztató műsor
(ism.)
18.00 Románia szeretlek!
19.00 Hétféve
Pro Tv hírek, sport,
időjárásjelentés
20.30 Elrabolva
(francia akcióf., 2008)
22.30 Lopakodó
(am. akcióthriller, 2005)
23.45 Apropos TV
- szórakoztató műsor
(ism.)
0.45 Románia szeretlek!
(ism.)
1.15 Apropos TV
- szórakoztató műsor
(ism.)
2.15 Elrabolva
(francia akcióf., 2008)
(ism.)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca
(sorozat) 9.45 Együtt
öröklék (sorozat) 12.30 A
kötelék (sorozat) 14.30
Clase 406 (sorozat) 15.30
Amor real (sorozat) 16.30
Mesés hölgyek 17.30 Az
örökösök (sorozat) 19.30
A csábítás földjén (mexikói
sorozat) 20.30 A szerelem
győzelme (sorozat) 22.00
Perro amor (amerikai
sorozat) 0.00 Szerellem-
könyvek (román sorozat)
1.00 Clase 406 (mexikói
sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Björn mackó ka-
landjai,
Éliás, a kis mentőhajó,
Yakari,
Szilveszter és Csőrike ka-
landjai
Hupikék törpikék,
Frédi és Béni, avagy a két
kőkorszaki szak,
Garfield és barátai
11.05 Trendmánia
11.35 Törzsutas
12.00 Magyar
autósport-magazin
12.15 Forma-1 Magazin
12.40 Hogyan fogjunk
gazdag feleséget?
(amerikai vígjáték, 2000)
Közben: RTL-hírek
14.35 Hármán párban
(amerikai -spanyol vígjá-
ték, 1996)
16.50 Willow
(amerikai kalandfilm,
1988)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág
(2011) (élő)
- Valóságshow, Párba
23.00 Heti hetes
Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.15 Puskás Hungary
(magyar életrajzi film,
2009)
2.45 Asszonymafia
(amerikai-angol sorozat
2008)

ANTENA 1

5.45 Xena
(amerikai kaland sorozat)
(ism.)
7.00 Híradó,
Sport, időjárásjelentés
(live)
10.00 Én és a hercegem
2. - A királyi esküvő
(amerikai romantikus víg-
játék, 2006)
12.00 Xena
(amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó,
sport, időjárásjelentés
(live)
13.45 X-Faktor
- verseny show (ism.)
16.00 Híradó, sport,
időjárásjelentés
16.30 SuperBingo
Metropolis
(verseny show) (live)
19.00 Híradó,
sport, időjárásjelentés
(live)
20.15 A fenébe is
- szórakoztató műsor
22.00 A múmia visszatér
(amerikai kalandfilm,
2001)
0.45 A fenébe is
- szórakoztató műsor
2.15 Híradó, sport,
időjárásjelentés (ism.)
3.00 Xena
(amerikai kaland sorozat)
(ism.)
3.45 Én és a hercegem 2.
- A királyi esküvő
(ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Cyrano de Bergerac
(francia romantikus drá-
ma) 13.55 Dagi Albert
(amerikai családi vígjáték)
15.40 Palmadár (am. ak-
ció-vígjáték) 17.45 Rabló-
pandúr (olasz akció-
vígjáték) 19.45 Csillagok
háborúja - A jedi visszatér
(amerikai sci-fi kaland-
film) 22.20 Végső állomás
3. (német-am. horror,
2006) 0.05 Elátkozottak
(amerikai-német thriller,
2005)

TV2

7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
9.45 Breki világot lát
(am. családi film, 2002)
11.05 Beethoven (am.
családi vígj., 1992)
12.35 Stahl konyhája
13.05 A kutya rúgja meg:
Európa-bajnokság
(am. családi film, 2004)
14.30 ÖsszeEsküvők
(valóságshow) Össze-
Foglaló
15.40 Egy bolond százat
csinál
(magyar vígj., 2006)
17.35 I. O.
- A szerelem relatív
(amerikai rom. vígj.,
1994)
19.30 TényekNagyothalló
Hírműsor
20.00 Napló
Mérlegen a valóság
20.35 Napló Extra
21.05 A Spiderwick
krónikák
(amerikai kalandfilm,
2007)
22.55 A Da Vinci-kód
(amerikai thriller, 2006)
Közben: Kenósorsolás
1.55 Eszter hagyatéka
(magyar filmdráma,
2008)
3.30 Napló (ism.)
3.55 Napló Extra
(ism.)
4.20 Animációs filmek

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Isten nélkül semmit
- interjú Mihály királlyal,
2. rész
9.30 Ház, építés, design
10.00 Teleshopping
10.30 Fején a nagyvilág
- szórakoztató műsor
11.00 Levintza
bemutatja
11.30 Tanulj,
álmodj,
szeress!
12.30 Focus Monden
(ism.)
13.00 Mondenii
- szórakoztató műsor
13.30 Miss vidéki lány
- reality show
(ism.)
15.30 Mi kell a nőnek?
(amerikai romantikus víg-
játék, 2000)
18.00 Hírek,
időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye
a tortán
20.30 Anyacsere
- reality show
22.00 Titkos szerelmek
(telenovella)
23.00 Titkos szerelmek
(telenovella)
0.00 Titkos szerelmek
(telenovella)
1.00 Isten nélkül semmit
- interjú Mihály királlyal, 2.
Rész (ism.)

KANAL D

8.30 Lányok meglepetés-
ekkel 9.00 Smile TV 9.30
Eli Stone (amerikai soro-
zat) 10.30 Katicák, avagy
hajrá, csajok! (amerikai
vígjáték) 12.30 Hírek
13.15 Találd meg a csalá-
domat 14.45 Clejaniak
vígjáték) 19.45 Csillagok
háborúja - A jedi visszatér
(amerikai sci-fi kaland-
film) 22.20 Végső állomás
3. (német-am. horror,
2006) 0.05 Elátkozottak
(amerikai-német thriller,
2005)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
A vidék magazinja
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Európai híradó
(ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Befutó London
(ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet Ri-
portmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
Válogatás magyar doku-
mentumfilmekből
23.06 Magyar Katalin
(magyar dokumentumf.)
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők
- Réz
7.00 Hogyan készült?
Csövek,
sziklamászó felszerelések,
kerékpárok bőrnycerei,
luxus sportautók
8.00 Autókereskedők
- Bond Bug
9.00 Hogyan csinálják?
Föld alatti világ,
Fegyvermesterek
10.00 South Beach-i
klasszikusok
11.00 Amerikai
hotrodok
- Hotrodverseny
12.00 Nagymenők
négy keréken
13.00 Autókereskedők
15.00 Óriás költözötök
16.00 Állítólóg...
- A Szövetségesek
rakétája
17.00 Kíváncsiság
- Űsember
18.00 Édesvízi szörnyek
- Fűrészhal
19.00 Gyalogszerrel
az Amazonas mentén
- Perutól Brazíliáig
20.00 Így működik
a Világegyetem
21.00 Autókereskedők
- VW T2 Panel Van, BMW
840
23.00 Újjáépítők
- Rayce kocsija
1.00 Óriás költözötök
2.00 A fegyverkovács

ETV

8.00 Zene 8.45 Ízelítő
ism. 9.00 A honfoglaló
magyarok művészete,
ism. 9.30 Metszet, ism.
10.00 Útmutató 10.15 Erdé-
ly 1956 16.00 Piacéret
16.30 Neve és hivatása...
17.00 Hitélet, ism. 17.30
Többszemközt 18.30 Hír-
adó 19.00 Kultúrcepp,
ism. 19.30 Híradó 20.00
Tájkép, ism. 20.30 Híradó
21.00 Híradó 22.00 Met-
szet, ism. 22.30 Híradó
23.00 Többszemközt,
ism.

HÉTFŐ
2011. október 24.

A nap filmjei

TV2, 12.45
Utazás a Föld középpontja felé

1870-et írunk, amikor a gazdag Martha Dennison elhatározza, hogy felbérel egy híres kalandort, hogy segítsen felkutatni a férjét, akinek egy expedíció során veszett nyoma. Jonathan Brock feladata az, hogy egy Föld körüli utazás során találja meg Edward Dennison, aki immár hét éve tűnt el valahol Új-Zéland közelében, miközben egy földalatti átjáró után kutatott.

Antena1, 20.20
Ördögök szigete 2.

Mike, Hunter, Roy és Derek régen együtt dolgoznak azokért az emberekért, akik segítségre szorulnak. Mike az Öböl-háborúban harcolt, és elvesztette bajtársait. Most, sok évvel később kiderül, hogy egy férfi - a halálgyáros -, aki miatt társai meghaltak, felbukkant. A "Halálgyáros" vegyi fegyverekkel kereskedik, és az Egyesült Államok elleni támadásra készül.

DUNA TV, 22.30
A remény rabjai

1946-ban egy Andy Dufresne nevű bankárt - noha makacsul hangoztatja ártatlanságát - kettős gyilkosság elkövetése miatt életfogytiglani börtönbüntetésre ítélik. Dufresne egy Maine állambeli büntetés-végrehajtó intézetbe kerül és hamar meg kell ismerkedjen a börtönélet kegyetlen mindennapjaival, a szadista börtönzsemmel, a szinte elállatiasodott rabokkal.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor.
13.05 Zenés üzenetek.
14.00 Híradás, KultúrPresszó
15.00 Híradás, KultúrPresszó
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapi igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.30 Híradó
7.35 Kisváros (ism.)
8.30 Híradó
8.35 MacGyver (am.-kan. sor.) (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Térkép (ism.)
10.05 Végjáték (kan. krimisor.) (ism.)
11.00 Család-barát (ism.)
12.00 Isten kezében (ism.)
12.25 Hazajáró (ism.)
13.02 Híradó
13.20 Kívánságkosár
15.15 Heti Hírmondó (ism.)
15.45 Csellengők (ism.)
16.15 Klubszoba (ism.)
17.15 A tészta útja
18.15 Kisváros (magyar sor.)
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (am.-kan. sor.)
21.30 A férfi a legjobb orvos (német vígj. sor.)
22.15 Hírek
22.30 A remény rabjai (am. filmdráma, 1994)
0.50 Sportaréna
1.45 Dunasport
2.00 Térkép (ism.)
2.30 Talentum
3.00 Élő egyház (ism.)
3.30 Család-barát (ism.)
4.25 Kívánságkosár (ism.)

m1

6.55 Ma Reggel
Közéleti műsor
Benne: Híradó, sport hírek
10.00 Bűvölet (olasz sor.)
11.00 Caruso másik hangja (dokumentumf.)
11.55 Az emlékezet helyszínei (dok. sor.)
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó délben
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Roma Magazin
14.30 Domovina
15.00 Társbérletben a tárgyakkal
15.30 Budapest természeti értékei
16.00 Angyali érintés (am. sor.)
16.50 Sólyom és galamb (olasz sor.)
17.45 MM
18.35 Észak és Dél (am. kaland sor.)
19.30 Maradj talpon!
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.15 Kékfény (magyar akció sor.)
23.05 Az Este
23.40 Átok (magyar f., 4. rész)
0.10 Aranyfészek
1.05 HungarIQ
1.30 Sport hírek
1.40 Észak és Dél (am. kaland sor.) (ism.)
2.35 MM (ism.)

m2

6.55 Ma Reggel
10.00 Ki nyert?
Ki veszített?
10.50 Magyar rock
11.45 Budapest természeti értékei
12.15 Angyal születik
12.30 Társbérletben a tárgyakkal
13.01 Híradó délben
13.19 Sport hírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Magyar évszázadok
17.45 Szellem a palackból...
18.10 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
18.55 Angyali érintés (am. sor.)
19.40 Esti mese
20.05 Sólyom és galamb (olasz sor.)
21.00 Híradó este
21.29 Sport hírek
21.35 Maradj talpon!
22.30 24 (am. sor.)
23.15 Stingers (auszt. krimisor.)
0.00 Az Este
0.30 (dokumentumf.)
1.20 Bűvölet (olasz sor.)
2.15 Alma Mater
3.05 Magyar rock
4.00 Ki nyert?
Ki veszített?

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Reggel
Közszolgálati magazin
7.55 Reggeli
Reggeli magazinműsor
10.05 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói sorozat)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.10 Asztro Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.15 A szív útjai (török sor.)
16.15 Második esély (amerikai-mexikói-kolumbiái sor.)
17.15 Sarokba szorítva (amerikai sorozat)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Közszolgálati magazin
21.20 Barátok közt (magyar sorozat)
22.00 ValóVilág (élő) - Aréna
- összefoglaló
23.15 Showder Klub Vidám show-műsor
0.15 Minden, amit mindig is tudni akartál a Pókerről...
0.55 Reflektor - Sztármagazin
1.10 Totál szívás (amerikai krimisor.)

TV2 TV 2

7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Mokka habbal
10.40 Stahl konyhája (ism.)
10.50 Babapercek
11.00 Teleshop
12.45 Utazás a Föld középpontja felé (am.-kan. kalandf., 2008)
14.30 EZO.TV
15.30 Eva Luna (am.-mex. sor.)
16.30 Rex felügyelő (osztrák-német-olasz krimisor.)
17.30 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
18.25 Update Konyha
18.30 Eva Luna (am.-mex. sor.)
19.30 Tények
20.20 ÖsszeEsküvők (valóságshow)
- A Küzdelem
21.35 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.15 Aktív
22.50 NCIS (amerikai krimisor.)
23.50 NCIS: Los Angeles (krimisor.)
Közben: Kenőrsorolás
0.45 Aktív Extra
0.50 Esküdj! - éjszakai-show
1.20 Tények Este Hírműsor
1.55 EZO.TV

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
Hűsbavagó kérdések, civil válaszok
16.00 Híradó (ism.)
Friss napi információk
16.30 Keresztmetszet (ism.)
Riportmagazin
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá Vitaműsor újságírókkal
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Románia, nap mint nap! (live)
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)
11.25 Sajtó és hatalom (ism.)
12.20 TVR 55
12.40 A palota legendái: A szelek királya (dél-koreai drámasor.)
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.45 A Delta emberei
15.15 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Eszter királynő
18.25 A palota legendái: A szelek királya (dél-koreai drámasor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Prim Plan (talk show)
22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai sor.)
22.55 Túl a hírnéven
23.10 Visszajátszás
0.30 Éjszakai beszélgetések (talk show)
1.30 Prim Plan (talk show)
2.20 100%-ban garantált (ism.)

TVR 2

8.00 Hannah Montana (amerikai sor.)
8.35 Familie Dr. Kleist (német sorozat)
9.30 Öt perc hírnév (ism.)
10.30 Nagy lábón
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Bazár
12.35 Biznisz óra
13.25 Egészségtabletta
13.30 Jamie gasztroradalmá
14.00 Építész
14.35 Együtt Európában
15.30 Teleshopping
16.00 Familie Dr. Kleist (német sorozat)
17.00 Vallomások
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.30 Rázushow - szórakoztató műsor
19.30 Oroszlánok arénája - reality show
20.25 Biznisz óra
21.10 Késhegyen
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Minden pénz megér
23.35 Carini bárónő (olasz sorozat)
1.30 Rázushow - szórakoztató műsor (ism.)
2.20 Auto-mánia (ism.)
2.50 Biznisz óra (ism.)
3.40 Vallomások (ism.)

PRO TV

6.00 20 év után (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
10.00 Nevsz csak! (am. vígj. sor.)
10.45 Aprovo TV (szórakoztató műsor) (ism.)
12.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 Pro Tv hírek, sport
14.00 Airplane 2. - A folytatás (amerikai vígjáték, 1982) (ism.)
16.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sor.)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Fogadok az élettel (román sorozat)
22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 A rejtély (am.-kan. thrillersor.)
0.00 Románia szerettek! (ism.)
1.00 Pro Motor (ism.)
1.30 Pro Tv hírek (ism.)
3.00 A rejtély (am.-kan. thrillersor.) (ism.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, Időjárásjelentés
8.00 Reggeli matiné - műsora (live)
10.00 Sajtószemle Mircea Badeavval
10.50 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
11.30 Nálam az irányítás - reality show
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghie műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Ördögök szigete 2. (amerikai akciófilm, 1999)
22.00 Nárcisz: Törvénytelen szerelmek (sor.)
23.15 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.50 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live)
1.05 Ördögök szigete 2. (amerikai akciófilm, 1999)
3.00 Híradó, Sport (ism.)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Stílustitkok (ism.)
7.30 Az 5 csillagos otthon (ism.)
8.00 Családban (román sorozat) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
10.30 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
11.30 Fintescu hidja
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Családban (román sor.) (ism.)
16.00 A cseresznye a tortán
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Miss vidéki lány - reality show
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
23.45 NCIS (amerikai krimisor.)
1.00 Fintescu hidja (ism.)
2.00 Hírek (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Hogyan készült?
11.00 A túlélés törvényei
- Vietnam
12.00 Amcsi motorok
- A Lugz motor
13.00 Autókereskedők - Triumph Spitfire
14.00 Autókereskedők - Suzuki SJ410
15.00 Kíváncsiság
- Hogyan alakult ki Amerika?
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok
- Az Eragon motor
18.00 Autókereskedők - Porsche 944 Turbo
19.00 A túlélés törvényei
- Izlandi tűz és jég
20.00 Állítólag...
- Legyen világhíres!
21.00 Hogyan készült?
22.00 Kíváncsiság
- Ősember
23.00 Keith Barry trükkjei
- Autókereskedők
0.00 Autókereskedők - Subaru Impreza WRX
2.00 A túlélés törvényei
- Izlandi tűz és jég
3.00 Állítólag...
- Legyen világhíres!
4.00 Kíváncsiság

VIASAT 3

10.55 Jack Hunter - A fáraó sírja (amerikai kalandfilm)
12.50 Topmodell leszek!
13.40 Feleségcsere
14.40 Őrangyal (sorozat)
15.40 Doktor House (sorozat)
16.35 Nyomtalanul (krimisorozat)
17.30 Gyilkos számok (ismétlés)
19.20 Jóbarátok (ismétlés)
20.20 Két pasi (sorozat)
21.15 Doktor House (sorozat)
22.15 Psycho (amerikai thriller, 1998)
0.20 Esküdt ellenségek (sorozat)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő
12.00 Sport.ro Hírek
13.10 Pontos sport
14.00 Sport.ro Hírek
15.00 Sport.ro Hírek
15.10 Pontos sportidő
16.00 Sport.ro Hírek
16.30 Pontos sportidő
18.00 Sport.ro Hírek
19.00 Pontos sportidő
19.05 Információk
20.00 Pontos sportidő
20.15 1000 halálos történet
21.00 Hírek
22.00 Külön kiadás
0.00 Sport.ro

ACASĂ

8.15 A csábítás földjén (sorozat)
9.45 Együtt mindörökké (sorozat)
12.45 Mesés hölgyek
14.15 Clase 406 (sorozat)
15.30 Amor real (sorozat)
16.30 Igaz történetek
17.30 Lola (amerikai sorozat)
18.30 A lángoló ég alatt (sorozat)
19.30 A csábítás földjén (sorozat)
20.30 A szerelem győzelme (sorozat)
22.00 Éjszakai történetek
22.30 Perro amor (am. sor.)
23.30 Szerelmekönnyek (sor.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Dagi Albert (am. családi vígjáték)
12.55 Manitu bocskora (német western-vígjáték)
14.30 Csonthülye (am.-dél-af. vígjáték)
16.25 Az emberablás (am.-német filmdráma)
18.10 Armageddon 3 - Földindulás (am.-kan. akciófilm)
19.50 Háború a Földön (amerikai sci-fi)
22.00 Csillagkapu (amerikai sci-fi, 1994)
0.15 Mint a tűz (amerikai akciófilm, 1992)

KANAL D

7.30 Családi történet (török sorozat)
9.30 Teleshopping
10.00 Kedves barátnőm
12.30 Kanal-D Hírek
13.15 Légy az enyém
15.15 A szív őrjöng (török sor.)
16.45 Célpontban
18.45 A nap híre
19.00 Kanal-D Hírek
20.00 A szívnek parancsolni nem lehet (török drámasor.)
22.00 Szemek az árnyékban
23.30 Kanal-D Hírek
0.30 Gyilkos hasonmás (spanyol krimi, 2008)

ETV

10.15 Erdély 1956 - III. rész
16.00 Híradó
16.15 Kultúrcepp, ismétlés
16.35 Kárpát Expressz
17.00 Átjáró
17.30 Híradó
17.50 Egészséges percek
17.55 Könyvajánló
17.57 Életképek
18.00 Genézis
18.30 Híradó
19.00 Piac tér
19.30 Híradó
20.00 Neve és hivatása...
20.30 Fűves élőhelyek Magyarországon
21.00 Piac tér
21.30 Híradó
22.00 Átjáró
22.30 Híradó

Október 21., péntek

Az év 41. hete és 294. napja, hátravan 71 nap

Ma az **Orsolya**, **Zselyke** és **Zsolt** nevéük ünnepe. Az Orsolya női név a latin Ursula név magyaros olvasatából ered, jelentése kis medve.

A Zselyke újabb keletű erdélyi névalkotás, talán a szláv eredetű víz- vagy helységnevekből. A Zsolt a régi Solt személynév alakváltozata. Szombaton Előd napja lesz. Vasárnap Gyöngyi és Ignác napja.

Évforduló

- I. e. 2137 – Az első feljegyzett napfogyatkozás Kínában.
- 1879 – Thomas Alva Edison bemutatja az első izzólámpát.
- Szombat, október 22.**
 - 1686 – A törökök kivonulnak Pécsről, 143 évi megszállás után.
 - 1883 – Megnyílik a New York-i Metropolitan Opera.
- Vasárnap, október 23.**
 - 1613 – A kolozsvári országgyűlés erdélyi fejedelmé választja Bethlen Gábor.
 - 1686 – Szeged felszabadul a török uralom alól.
 - 1989 – A Magyar Köztársaság kikiáltása.

lemmé választja Bethlen Gábor.

- 1686 – Szeged felszabadul a török uralom alól.
- 1989 – A Magyar Köztársaság kikiáltása.

Vicc

Az agresszív kismalac vizsgázik. Alig tud valamit, végül a vizsgabiztos megsajnálja: – Na jól van, átengedlek ötéssel. – NEM MEGYEK!

Recept

Gesztenyész bonbon
Hozzávalók: 25 dkg gesztenyemassza, 3 ek mascarpone, 2 ek rum, 2-3 ek tejpör, 16 szem magozott meggybefőtt, 10 dkg tejszoki, ezüst gyöngy szórócsukor.
Elkészítése: A gesztenyemasszát átgúrjuk a mascarponeval, a rummal. Hozzáadjuk a tejpört, hogy ne ragadjon. Golyókat formázunk, mindegyik közepébe egy-egy szem meggyet teszünk. Olvasztott csokival meglocsoljuk a tetejüket, és egy szem szórócsukorral díszítjük.

A hatos lottó nyerőszámai:
43, 25, 31, 7, 17, 39.

Gondolatjel

Visky István rovata

A jóérzés azoknak az előítéleteknek a gyűjteménye, amelyeket még gyermekkorunkban tanultunk meg. A másik emberhez jószággal, megértően és elfogadóan közeledni előítélet dolga. Eleve, előre jónak ítélem a másikat. A gyermeknevelés egyik legfontosabb része ennek a megelőzött bizalomnak megtanítása.

Később már gyanakvásra és rossz előítéletekre tanítjuk gyermekeinket, minél közelebb kerülnek a felnőtt korhoz, annál inkább. Nem csoda, ha nehéz a felnőtté válás. Akit gyermekként jóra és szépre neveltek, az előbbutóbb felnőttként is újra keresni kezdi azt. Elvesztett ember az, akiből az élet teljesen kiirtja a jóérzést.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Hajlamos túlerhélteni magát, és mindent a szívére veszi. A túlzott lelkiismeretességével csak magának árthat.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Ma a saját elképzelése szerint alakíthatja dolgait. Sokan csodálják is céltudatosságát és tetteikességét, sőt irigylük is.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Mielőtt cselekedne, alaposan gondolja végig terveit. Legyen először biztos a célkitűzéseiben.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Imádja a társaságot. Nem csoda, hogy vonzódás ébred a szívében. Mindent elsősor, viharos szerelemben lehet része.

OROSZLÁN (VII. 23.–VII. 23.)

Hiába él távolabb párja hozzátartozóitól, azok megpróbálnak beleszólni az életébe. Megfelelő nyugodtsággal kezeli a helyzetet.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Az anyagiak körül forognak a gondolatai. Szeretne végre több pénzt keresni. Ha lehetősége nyílik a munkája mellett mellékfoglalkozásra, mondjon igent.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A szokottnál is többet vár a környezetétől, és érzékenyen reagál, ha nem az elvárásai szerint történik valami. Párját fogadja el olyannak, amilyen.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Sokan irigylük mostanában, mert önnök áll a zászló. Mégis ki meri mondani, hogy a pénz nem boldogít. Nagyvonalúsága barátokat szerez önnek.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Az otthoni kiadásai még mindig számottevőek. Ismét nézzen utána, mi az, amire nincs szüksége, s azt tegye pénzzé, ha lehet.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Alkalmas az idő a pénzügyek intézésére. Magánélet terén ösztönöségével vonzza a másikat nem képviselőit.

VÍZBŐTŐ (I. 21.–II. 19.)

A váratlan változások napja a mai. A most végzett munkája hosszú távú befektetésnek számít, de meglesz az eredménye.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

A bolygók többféle aspektusa hat viselkedésére. A kellenél igaztobb lehet, amit koncentrációval próbáljon leküzdeni.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Gyakran lesz erősen felhős az ég, de délkeleten egész nap sok lesz a napsütés. Szórványosan valószínű eső. Az északi szél helyenként megerősödik. A legmagasabb nappali hőmérséklet általában 10 és 17 fok között alakul.

Arad	Brassó	Bukarest	Csiksztereda	Kolozsvár	Marosvásárhely	Nagyvárád	Szatmárnémeti	Temesvár
borongós, esős idő	borongós idő várható	sok napsütés, kevés felhő	borongós idő várható	borongós, esős idő	borongós idő várható	borongós, esős idő	borongós, esős idő	borongós, esős idő
8°C	14°C	17°C	14°C	7°C	12°C	11°C	10°C	8°C

A következő napok időjárása

Szombat
 12°C
 15°C
 Nagyrészt erősen felhős lesz az ég. Többfelé kialakulhat eső, zápor. Párás lesz a levegő.

Vasárnap
 16°C
 14°C
 Erősen felhős lesz az ég, de nyugaton, délután már néhány óras napsütésre is számíthatunk.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	8°C	6°C
Brassó	14°C	5°C
Bukarest	17°C	8°C
Csiksztereda	14°C	5°C
Kolozsvár	7°C	6°C
Marosvásárhely	12°C	7°C
Nagyvárád	11°C	4°C
Szatmárnémeti	10°C	7°C
Temesvár	8°C	6°C

Tartalmas kávéházi délután

Álszent, hazug disznó!
Köpnöy-forgató! Arra sem méltó, hogy megcsókolja a...
Stiláris analfabéta!
Pártnyalonc!
Tenyész-értelmiség!
Hú! Mennem kell! Hogy eltelt az idő! Nagyon örültem a kis tartalmas eszmecezeréknek!
Óh! Én nem különben! Egy valódi, intellektuális kaland volt... Tehát a jövő héten ugyanígy folytatjuk...
Katarktikus volt, kérem!

Horváth István

***	ADATLAP ROVATA	FONALAT ERŐSÍTŐ	FONTOS VITAMIN	PÁRTFÓGÁSÉRT TÖBB HELYRE ELMÉGY	... ASTRA: A CSILLAGOKIG!	... VAGY IRÁS?	BÁRÁNYOK SZÁLLASA	HOSSZÚ IDŐTŐL FOGVA	REGŐCZY ... JEGTÁNCOS
FÉSZKES VIRÁGU GYÖGY-NÖVENY									
REGÉNYT ALKOT			ERRE A HELYRE HIV ÜGYET BEFEJEZ						
NŐI TESTRÉSZ					INDIAI ASZKÉTA				
***	PAPIRRA JEGYZETEL ÜTJELZŐ				KÖZETET HEZAGOL		ANGELES; VÁROS; VÍZILABDÁS		
JELENTÉTELEN KISEMBEREK TÖMEGE							NEMAN UTAZÓ!		
SAKADT OVI		TÁKOLMÁNY					SARGA FOLD		
KÖLTEMÉNYT ÍRO		FELKÉSZÜL AZ ATLETA						A JÓD VEGYJELE NULLA-EGY	
INDUL AZ EDZÉSI			TITOKBAN ELFUT						
ÉLES ESZKÖZZEL VAG			BENT FENI!						
					FIATALOS KÖSZÖNÉS				

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
 Bukarest, 3. kerület, Lipszani u. 29-31. sz., I. emelet.
 Telefon/fax: 021/317-8847,
 E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
 Redakcia „Új Magyar Szó”
 OP 15, CP 40, sector 5, Bucuresti

Mb. felelős szerkesztő:
 Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
 Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
 Agoston Hugó

Főmunkatársak:
 Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
 Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
 Bogdán Tibor (Hátér)
 Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
 Turós-Jakab László (Sport)
 Farkas István (Kultúra, Média)
 Orosz Anna (Életmód)
 Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztő:
 Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
 Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Balog-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
 Tofán Levente

Grafikus:
 Horváth István

Tördelőszerkesztők:
 Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
 Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
 Baricz István – 0788-488739
 Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó),
 Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
 Czedly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
 1 hónapra 15 lej,
 3 hónapra 38 lej,
 6 hónapra 75 lej,
 12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzéj.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
 Alapította az RMDSZ

és a Szabad Sajtó Alapítvány

94.0 FM PROFÍ RÁDIÓ
 A ZENE ÁRÁD BELŐLE

agnus
 RADIO 88.3 FM
 naponta 03-08 és 12-15,
 csütörtökön 19-23 óra között
 a világhálón:
 www.agnusradio.ro

95,1 fm
Paprika Rádió
 Fűlön csíp.

95 FM SICULUS Rádió

Sláger Rádió
 fm 105.9

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
 FM 95,6
 www.radiocluj.ro

Jól rajtoltak a románok

Kézilabda

ÚMSZ

Hosszú idő után ismét tétmérkőzést vívott Románia női kézilabda-válogatottja, s a vártak megfelelően sikerrel vette az akadályt: 35-24-re legyőzte Portugália legjobbait a 2012-es Európa-bajnoki selejtező első mérkőzésén, szerda este. A luzitánok csupán az első félidőben tudtak lépést tartani a trikolórokkal, a térfélcserét követően már teljes mértékben a hazaiak akaratára érvényesült Râmnicu Vâlcean. Radu Voinea szövetségi kapitánynak arra is volt lehetősége, hogy leterjesztje az ifíválogatottból megismert újoncait, Denisa Dedut és Eliza Buceschit. Utóbbi rögtön négy gólt dobott az ellenfélnek. A tapasztalt játékosok közül Brădeanu és Amarieit most pihentette az edző, a csapatkapitány Cristina Vărzaru viszont ismét pályára lépett, de azt is bejelentette, hogy a jövő évi, londoni olimpia után visszavonul. A hollandiai Eb második selejtezőcsoportjában Románia most a második helyen áll, de csak a gólkülönbség választja el a szerbektől, akik szerda este 36-20-ra verték a görögöket. A trikolórok különben a decemberi vb-n is megmérkőztek majd a portugálokkal, de előtte még szombaton játszanak egy Eb-selejtezőt Szalonikiben, a helénékkel. Magyarország legjobbai sem okoztak meglepe-

tést szerdán, 41-19 arányú kiütéses győzelmet arattak a vendég Azerbajdzsán ellen a kontinentális bajnokság első kvalifikációs mérkőzésén. Ezen a találkozón debütált amúgy a magyar csapat első külföldi szakvezetője, a norvég Karl Erik Böhn szövetségi kapitány is, aki annak örült a legjobban, hogy tanítványai élvezték a játékot. Vasárnap már Mogilevben, a németektől szerdán 27-19 arányú vereséget szenvedő fehérorosok ellen irányítja majd a magyarokat. ◀

Elűszott a továbbjutás

A Konstancai HCM férfi kézilabdacsapata sorozatban negyedik vereségét könyvelte el a Bajnokok Ligája csoportkörében, amikor szerda este 27-25-re kikapott Oroszországban a Szentpétervártól. Pedig a tengerpartiak még nagyon örültek a sorolás eredményének, hiszen nagyon könnyűnek számító ellenfelekkel kerültek össze a C csoportban. Csakhogy még a lengyel Plock alakulatát sem tudták legyőzni, aztán jött a Hamburg és a Cimos Koper elleni vereség, és most Szentpéterváron sem tudtak hatékonyak lenni. A támadásaik gyengék voltak, a védelem pedig többször is megingott, s emiatt az újabb kudarc miatt már csak matematikai esélyük maradt a továbbjutásra. A hatost a Hamburg vezeti 6 ponttal, mögötte a Plock, a Cimos Koper, a Metalurg és a Szentpétervár áll, Konstanca nulla ponttal tanyázik az utolsó helyen.

Ana Gogorită is játéklehetőséget kapott a portugálok elleni mérkőzésén

Fotó: Mediafax

Megtörtént a vádemelés

Labdarúgás

V. Ny. R.

Hivatalosan is vádat emeltek a román Futballbírók Központi Bizottságának (CCA) elnöke, a korrupciós csalással gyanúsított Vasile Avram ellen, valamint a Román Labdarúgó-szövetség végrehajtó bizottságában a teremlabdarúgást képviselő üzletember, Sorin-Ioan Țerbea ellen – tájékoztatott közleményben az Országos Korrupcióellenes Igazgatóság (DNA).

A két vádlott, mint ismert, szeptember 25-e óta előzetes le tartóztatásban van, Avram bankszámláját pedig zárolták. A bűnvádi nyomozás alapján az ügyészek ugyanis azt állítják: Țerbea megvesztegette Avramot, hogy a kenőpénzért cserébe kedvező játékeztést biztosítson a Marosvásárhelyi FC futballcsapatának, a 2010-2011-es élvonalbeli bajnokság tavaszi szezonjában. A vádiratban szerepel, hogy Avram közvetítőként keresztül, Nicolae Iacobescutól és Vasile-Constantin Chioreanától kapott 19 ezer eurót, s Iacobescu vezette azt a helikoptert, amelyiket a Țerbea által menedzselte cég bérelt 3000 euróért, hogy Avramot Bukarestből Marosvásárhelyre utaztassák a 34. fordulón rendezett, Kolozsvári Universitatea elleni mérkőzés helyszínére. A DNA ügyészei nem csupán a CCA elnöke, Țerbea, valamint a két közvetítő ellen emeltek vádat, hanem Avram ügyvédé,

Adrian Penciu ellen is. A jogász ugyanis hamis okirattal próbálta meg tisztázni ügyfelét, egy olyan, Avram által aláírt CCA-határozatot nyújtott be, amely szerint január 21-én a futballbírói testület elnöke más személyt bízott meg a játékeztetők delegálásával.

Közben tegnap egy újabb meghallgatás történt George Becali, a Steaua futballcsapatának ügyében, akit még 2008-ban vádoltak meg azzal, hogy pénzt ajánlott fel a Kolozsvári Universitatea játékosainak, ha azok legyőzik a Kolozsvári CFR-t. Az ominózus „böröndbotrányban” tegnap a U volt operatőrét, Silviu Darius Mureșant hallgatták ki a bíróságon, aki azt állította, hogy iltánúja volt, amikor Becali felhívta Dorin Gogát, az „egyetemi” csapat csatárát. A klubtulajdonos pénzt ajánlott fel a játékosnak, ám az visszautasította, és szöveg, hogy beszélni fog a történetéről Anton Doboșsal, a U akkori elnökével. Ugyancsak tegnap tanúskodott Bukarestben, Adrian Borza, aki 2006-ban a Besztercei Gloria futballistája volt, s azt nyilatkozta, hogy Becali akkor 5000 eurót ígért neki és csapattársainak egy döntetlenért, s tízezer eurót, ha sikerül legyőzniük a Rapidot. Az ügyben vádlottak védői kérték a bírót, hogy rendelje el a lehallgatott telefonbeszélgetésekhez használt felszerelés technikai ellenőrzését. A következő tárgyalás november 7-én lesz az ügyben. ◀

Kellemetlen meglepetést okozott a Zenit Lucescunak

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

Egy pont is jobb, mint a semmi, vallja Mircea Lucescu, az ukrán Sahtar Donyeck vezetőedzője, miután ismét csak egy döntetlen jegyzett a labdarúgó-Bajnokok Ligája csoportkörében. Ezúttal hazai pályán, a Szentpétervári Zenit ellen x-elt, 2-2 arányban, és ezzel igencsak lecsökkentek a továbbjutási esélyeik. „Örülhetünk ennek az egy pontnak, mert összességében úgy gondolom, hogy a Zenit megérdemelte volna hogy nyerjen. Elérték, hogy úgy játszunk, ahogyan ők akarták. Kiváló fizikai adottságaik vannak, a támadási sebességük pedig jóval meghaladta a miénket” – magyarázta a román szakember. Középhátvédjei nem bírták az orosz csapat által gyakorolt nyomást, gyengén teljesítettek ezen a mérkőzésen. „Mindenképp javítanom kell a játékosaim erőnlétén, a Zenit sokkal jobban játszott, mint ahogyan arra számítottam” – vallotta be Lucescu. Pedig a vezetést a házigazda ukránok szereztek meg, de a Zenit nem csak Willian (15. perc), hanem Luiz Adriano (45. p.) góljára is válaszolt, előbb Sirokov (33. p.), majd Fayzulin (60. p.) volt eredményes.

A G csoport másik összecsapásán sem jutottak dűlőre egymással a csapatok: a Porto FC hazai pályán csak 1-1 arányú döntet-

lent ért el a APOEL Nicosia ellen, így három forduló után az összesített állása: 1. APOEL 5 pont, 2. Zenit 4, 3. Porto 4, 4. Sahtar 2.

A szerdai játéknappól záporosra sikeredett Londonban, a Chelsea ugyanis 5-0-ra iskolázta le a Genket, amelynek a kapuját épp a magyar Köteles László védte. A belga csapatban amúgy egy másik magyar is volt a pályán, a csapatkapitány Tózsér Dániel azonban nem tudott eredményes lenni a Stamford Bridge-en. Az E csoport másik összecsapását Németországban játszották, ahol a Bayer Leverkusen 2-1-re nyert a Valencia ellen, így az összesített állása: 1. Chelsea 7 pont, 2. Bayer Leverkusen 6, 3. Valencia 2, 4. Genk 1.

Az F csoport rangadóját az Arsenal nyerte 1-0-ra, az Olympique Marseille pályáján, Rasey 93. percben szerzett góljával, így az ágyúsok a kvartett élére álltak. A másik mérkőzésen az Olimpikosz Pireusz 3-1-re nyert a vendég Borussia Dortmund ellen. A csoport állása: 1. Arsenal 7 pont, 2. Marseille 6, 3. Pireusz 3, 4. Borussia Dortmund 1.

A H csoportban nem történt meglepetés, az AC Milan és az FC Barcelona is begyűjtötte a három pontot. Mindkét csapat 2-0-ra győzött otthon, előbbi a BATE Boriszov, utóbbi a Viktorian Plzen ellen. A kvartett állása: 1. Barcelona 7 pont, 2. Milan 7, 3. Plzen 1, 4. BATE Boriszov 1. ◀

Röviden

Tg. Jiuba mennek az egyetemisták

A Tg. Jiu-i Pandurii otthonában lép pályára ma 21.30 órától a Kolozsvári Universitatea labdarúgócsapata az élvonalbeli bajnokság 11. fordulójában. Előtte, 19 órától Medgyes-Sportul-mecce lesz. Szombaton Szeben-Chiajna (15 óra), Kolozsvári CFR-Piatra Neamți-i Ceahlăul, valamint Marosvásárhely-Galac- (21 óra) találkozó szerepel a programban. Vasárnap Mioveni-Ploiești (19 óra) és Dinamo-Brassó (21.30 óra) összecsapás lesz, míg a Steaua-Rapid-rangadót hétfő estére tervezik, a Ploiești-Vaslui-meccs után.

Lemondott a Bihar FC edzője

Alig érkezett a csapathoz, máris lemondott tisztségéről Leonardo Gabbanini, a Nagyvárad Bihar FC labdarúgócsapatának olasz edzője. Helyét tegnap Stelian Farcău, az együttes eddigi segédtrénerére vette át, egészen addig, amíg nem találnak megfelelő szakvezetőt az idén gyengén szereplő garda élére. Gabbanini a Bihar FC szerdai, Déva elleni döntetlenje miatt döntött a távozás mellett. A piros-kékek legközelebb vasárnap lépnek pályára, a Bukaresti Juventus ellen.

Örökrangadó az Üllői úton

Ferencváros-Újpest-örökrangadót rendeznek szombaton, a magyar élvonalbeli labdarúgó-bajnokság 13-i fordulójában. Az idén azonban nem a dobogós helyekért küzd egymással a két fővárosi együttes, hanem a kiesés elkerüléséért harcolnak, hiszen a Fradi az utolsó előtti helyen áll 9 ponttal, míg a Újpest 11 ponttal a tizenharmadik. A találkozó viszont nagy presztizsértékű, s az örökméreg egyelőre a zöld-fehérek javára billen ki: 93 győzelem, 56 döntetlen és 59 vereség az Újpest ellen. A 13. forduló további programja: ma: Honvéd-Diósgyőr; holnap: Vasas-Paks, Zalaegerszeg-Siófok, Sopron-Kaposvár, Kecskemét-Pápa; vasárnap: Győr-Videocon, Pécs-Debrecen.

Huszonkét atléta készül az olimpiára

A Román Olimpiai- és Sportbizottság az Román Atlétika-szövetséggel közösen összeállította a jövő évi londoni olimpián induló román atléták listáját. Összesen 22 sportoló kapott helyet a keretben, nevezetesen: Constantina Diță (maraton), Nicoleta Grasu (diszkoszvetés), Bianca Perie (kalapácsdobás), Cristina Bujin (hármassugrás), Andreea Ogrezeanu (100 200 m) Claudia Ștef (20 km gyaloglás), Cristina Casandra (3000 m akadályfutás), Esthira Petre (magasugrás), Bianca Răzor (400 m), Marius Ionescu (maraton), Marian Oprea (hármassugrás), Angela Morosanu (400 m gátfutás), Adelina Gavrilă (hármassugrás), Viorica Țigău (távolugrás), Mihai Donisan (magasugrás), Anuța Bobocel (1500 m és 3000 m akadályfutás), Monica Stoian (gerelyhajítás), Maria Negoiță (gerelyhajítás), Sergiu Ursu (diszkoszvetés), Cornelia Deiac (távolugrás), Ioana Doagă (1500 m) és Mirela Lavric (800 m).

Nyertek a váradai kosarasok

Magabiztos 93-69 arányú győzelmet aratott a Nagyvárad CSM férfi kosárlabdacsapata a vendég Bukaresti CSM ellen, az élvonalbeli bajnokságban. Legközelebb vasárnap lépnek pályára Kolozsváron, a helyi U ellen. Szombaton Dinamo-Unirea, Nagyszeben-Rovinari, Temesvár-Giurgiu, Craiova-Medgyes (mindegyik 18 órától) és Ploiești-Pitești-mérkőzést (19 órától) rendeznek.

Ötmilliót kérnek Chivuért

Az olasz sajtó szerint Cristian Chivu akár már most télen távozhat az Internazionale futballcsapatától. A román válogatott hátvédjéért mintegy ötmillió eurót akar kérni a milánói együttes, s a húszéves brazil Juan Jesust igazolnák le a helyére.

Tollasodásom története

Részletek Sike Lajos újságíró, publicista frissen megjelent önéletrajzi írásából

Szatmárnémeti kollégánk fontos évfordulóhoz érkezett: fél évszázada hivatásos újságíró, lényegében ugyanannál a lapnál. 1961 őszén került az Előréhez, tehetségkutató pályázat nyerteseként, 1989 után pedig a Romániai Magyar Szó, majd az Új Magyar Szó munkatársa maradt. Az évfordulóra önéletrajzi jellegű könyvet adott ki, katonáskodásáról, első sajtós éveiről, az 1956–1970 közötti időszokról. Személyes élmény és korrajz váltakozik a kötetben, amelyet október végén Zilahon és Szatmárnémetiben is bemutatnak, és amelyből részleteket közlünk alább.

Sike Lajos

1961 végén érkeztem egy kofferrel az Előre szerkesztőségébe, a bukaresti Sajtóházba. Maradék holmimat Fábrián János barátom, a mezőtelegdi Mobila akkori szakszervezeti elnöke (később a bihari nagyközség polgármestere, nagyon is megérdemelten, mert fölötté önzetlen és tisztakezű ember volt) küldte utánam, a gyár ajándékként egy szépen fényezett, zárt könyves vitrinnel. Kedvesen fogadtak, egyik irodáról a másikra adtak, végül Szilágyi Dezső főszerkesztő beszélgetett el velem, csak úgy mellesleg megjegyezve (amit én már korábban tudtam), hogy ő is szatmári származású. Azt csak hosszú évekkel később, egy magánbeszélgetés alkalmával mondta el, amikor már ismertebb lett a nevem, hogy a régi káderek és a deportáltakból hazatért elvtársak, illetve gyorstalpaló tanfolyamokon tákolt, de pár év után alkalmatlannak nyilvánuló katonatisztek, hirtelen újságíróvá előléptetett káderek helyett, illetve azok ellensúlyozására hozott fel Bukarestbe néhány írogató vagy íráskészséggel rendelkező fiatalot, köztük engem. (Az említett jó és éber elvtársak közé tartozott például S. István, F. Tibor, B. Lajos, L. Sándor. De maga Szilágyi Dezső is katonatiszt volt, ám előtte újságíró. Erről még szó lesz!)

A mi „csikócsapatunkból” éppen a legtehetségesebb, Bölöni Sándor pályája végződött a letragikusabban –

amihez minden bizonnyal túlzott érzékenysége is hozzájárult. Egy-két év fővárosi tanonckodás után hazament Nagyváradra kulturális tudósítónak, ott azon magyar értelmiségiek körébe került, akiket a román belügy nagyon is kitüntetett figyelemmel. Amikor Váradon jártam, nekem is többször panaszkodta, hogy gyakran zaklatják, fenyegetik, legtöbbször semmiségéért, normális ember nem is érti, miért. Nem sokkal a rendszerváltás előtt vetett véget életének. Egy nagyon egyenes, tisztességes és tartásos magyar ember volt, a kommunista rendszer váradi áldozatai közé tartozik, neve és személyisége emléktáblát érdemel.

Akárcsak egy másik Előre-s váradi kollégámé. A gyergyői származású Gy. Szabó Gyuláról van szó, aki az erdélyi magyar település- és földrajzi nevek összegyűjtésért került bajba. (...) Többek között azt is tőle tudtam meg, hogy a kérdéssel foglalkozó elismert szakemberek világszerte úgy tartják: egy adott helyen az a nép vagy népcsoport volt ott előbb, amelyik annak a vidéknek, hegynek, folyónak, településnek nevet adott. Mondok egy alig ismert példát: a Radnai-havasok második (vagy harmadik?) legmagasabb csúcsát magyarul Ünőkőnek, románul Ineunak nevezik. Egyértelmű, hogy az ineu az ünő tükörfordítása, hiszen ez utóbbi anyaszarvast jelent, az ineunak pedig románul semmi értelme. Gyula többször mondta, hogy lehallgatják, ezért

gyakran a Körös partján sétálgatva beszélgettünk.

Ing és gatyá ideológiája

Ami vissza első szerkesztőségi napjaimhoz. Szilágyi közölte velem: úgy néz ki, hogy a gazdasági rovatnál dolgozom, hiszen egyenesen a „munka mezejéről” jöttem! (Ez akkor azt jelentette, hogy a munkások mellett nem fertőzhetek meg mindenféle burzsoá és kispolgári eszmék, ideológiák!) Azt is közölte, hogy először sorra, több rovatban dolgozom, próbálgatom szárnyaimat, hogy jól megismerjem a szerkesztőségi munkát. (Az efféle hozzáállás ma sem ártana a szerkesztőségekben.) A levelezési rovatnál kezdtem. Naponta tíz-tizenöt, de volt, hogy kétszer annyi olvasólevél kellett feldolgoznom, megválaszolnom vagy kiadnom más rovatoknak, hogy vizsgálják ki a felvetett ügyet, írjanak belőle önálló cikket. Néhány levél tartalmára ma is jól emlékszem. Például egy kolozsvári vasgyári mester drámai hangon esztelente, hogy az *Előre* tönkretette az életét! Az történt, hogy ot-tani munkatársunk, ha nem tévedek, Sz. Pali, színes riportot készített a kiváló szakemberről, és egy helyen, amolyan színfoltként, azt írta, hogy „közben megigazítja nyakkendőjét”. Először családi botrány lett ebből a semmiségből, majd válóper. Mesterünk nagyon nem szerette a nyakkendő,

olyannyira nem, hogy egyetlen nyakkendőjét is csak felesége hosszas unszolására vette elő, valamilyen nagy családi esemény alkalmával. A cikk olvastán felesége rátámadt, hogy lám, nagy színjátékos férjem-uram, mert a gyárban nyakkendőt hord! Biztos azért, mert ott kurvát tart! Aztán beadta a válópert. Levelében a mester valóság-gal könyörgött, hogy tegyünk érte valamit, ő nem akar válni! Két ismertebb újságíró is a helyszínre utazott, valahogy elboronálni az ügyet. Nehezen sikerült. Am az eset tanulságos volt, különösen az újdondász újságírók számára. Semmit nem szabad leírni, amiben nem vagyunk biztosak!

Még akkor sem, ha az akkori politika igényelte lakkozás könnyen ilyesmire ösztönözte a toll emberét. Én sem lehettem kivétel, nekem is volt egy emlékezetes esetem, bár nem is én voltam a „fő tettes”. Egy helyszíni mezőgazdasági tudósítás kapcsán zöldkukoricát silózó gazdákat, azaz kollektivistákat fényképeztem az Udvarhely melletti Városfalván. Az augusztusi forróságban a gazdák ing nélkül, derékig csórén dolgoztak, úgy fotóztam le őket. Az újságban közölt fényképen viszont vasalt ingben, kalaposan jelentek meg a silógép mellett. A rovatvezető parancsára a képszerkesztő, tudtom nélkül, szépen felöltöztette őket... Kérdésemre, hogy ez mire való, az agrár-mérnök-szerkesztő jelentősegteljesen azt válaszolta:

„Már nehogy a nyugati imperialisták azt gondolják, hogy nálunk a szocializmusban még ingre se jut az embereknek! Ez elvi kérdés, Sike elvtárs, remélem, megértette!” Persze, hogy megértettem: nálunk az ingnek és gatyának fontos politikai és ideológiai szerepe és üzenete is van, illetve lehet bármikor. (...)

Stílusban, tömörségben Hemingway a mércé

Akkor olvastam a Nobel-díjas amerikai író, Hemingway egyik novelláskötetét. Ha nem tévedek, a feledhetetlen Lakatos András szerkesztőségi titkár, később főtítkár és főszerkesztő-helyettes, önzetlen barát adta a kezembe. Valami ilyen ajánlat: ezt a stílust, ezt a tömörséget próbáld követni! Próbáltam, de a dolgok szájbárágását igénylő rendszer miatt („hogy a dolgozók jobban megértsék”), ez csak ritkábban sikerült. Jól megjegyeztem viszont, mit ajánlott Hemingway a kezdő újságíróknak: írjanak minél több táviratot és küldjék is el saját zsebük terhére, s akkor mielőbb megtanulnak tömören fogalmazni.

Már havonta egyszer te-repre is mentem, rendszerint Erdélybe, lehetőleg leendő menyasszonyom közelébe. Azért néhányszor még a legjobb riporterekkel dokumentálódtam és írtam közös cikket, problémafelvető, oknyomozó írásokat. Jól emlékszem, egyszer Beke György-gyel jártam utána és írtam

meg: miért rosszabb a közszállítás Máramaros központjában, Nagybányán, mint az akkor hozzá tartozó, de kevesebb támogatást élvező Szatmárnémetiben? A közös írás többnyire úgy ment, hogy Bekével egyeztettem, külön is elmondta véleményét, aztán a többit rám bízta. Míg én pötyögöttem, ő az *Utunknak* vagy az *Igaz Szónak* írogató. Végül felolvastam, és ahol úgy láttuk, belejavítottunk. (...)

Összegezve az inaskodást, az ólombetűk világához való idomulást (mert akkor még sokáig ólomba öntött betűkkel szedték a nyomdában az újságot), elmondhatom: az *Előre* még abban a túlideologizált világban is jó műhely volt az újdondász tollforgató számára! Ma sok fiatal kolléga el se hinné, hogy egy dolog volt az ideológia, más dolog volt a nyelv. Ami azt jelenti, hogy lehetőleg szépen, olvasmányosan, fordulatosan kellett írni. Különösen érvényes volt ez az úgynevezett színes műfajokra, mint a jegyzet, glossza, hírféj és persze a riport. A szombati lapkiértékelőn külön megszavaztuk a hét legjobb riportját és problémafelvető írását, amiért a szerzők kétszeres-háromszoros cikkdíjat kaptak. A tanoncévek után nekem is voltak ilyen írásaim. Külön vigyáztunk, hogy nevünk ne kerüljön fel a nyelvi bakik listájára, amelyet „aranymondásainkkal” együtt szombatontként kítűztek a szerkesztőségi folyosón lévő falújságra.

A bukaresti sajtóház, a Casa Scântei – archív felvételen

Tollasodásom története

Folytatás a 13. oldalról

A fővárosban szerzett szakmai tudásnak köszönhetően pár év múlva (már fiatal házasságként) nagyobb biztonsággal költözhettem Szatmárnémetibe, területi munkatársnak. Ekkorra már elég sok cikkem jelent meg, nevem kezdett országosan ismertté válni, ami önbizalmat adott. Kellott is az önbizalom, mert egyik-másik vidéki elvtárs megpróbált főnökösködni és kioktatni, hogy miről és mit írjak. De igyekeztem minél előbb nyíltan értésükre adni, hogy nem vagyok az alárendeltjük, egy országos lap

munkatársaként dolgozom, és utasításokat csak Bukarestből, a főszerkesztőtől fogadhatok el. Egy eset csak segített, hogy álláspontomat többen megismerjék.

Egyik reggel B. elvtárs, a Szatmár megyei pártbizottság mezőgazdasági titkára, civilben agrármérnök, hívatott magához. Szatmári román lévén, eléggé jól beszélt magyarul, de magyar felesége által is tudomást szerezhetett az egy nappal korábbi *Előrében* megjelent cikkemről. Az első oldalon közölt írás arról szólt, hogy mennyi húst és italt pakoltak az elvtársak külön tarhálásra küldött terepjárójába az erdői

állami gazdaságnál, s milyen nagyokat káromkodott Tyukodi főmérnök, hogy „ezeknek már mindent szabad és nem érdeklő őket, hogyan számoljuk el”. Nagyon is tudtam, miért hívat B. elvtárs, akit egyébként korrekt embernek ismertem, és úgy határozottam, hogy kettesben minden részletet elmondok, elvégre szemtanúja voltam az eseménynek, s neki sem lehet más célja, mint az érintettek (legalább) megdorgálása. Csalódtam. Amikor benyitottam B. elvtárhoz, lecövekelttem: legalább tizenketten ültek a hosszú asztalnál, jobbnál jobb elvtársak. Úgy tűnt, hogy vád-

lott vagyok. Mármint én, és nem a tolvajok! Na, ebből nem esztek! Gyorsan taktikát változtattam. Akik ismernek, tudják, hogy csöndes ember vagyok, de igazam tudatában kemény is tudok lenni, s ha kell, „kitörök magamból” – mint akkor is. Jó erélyesen odavágtam: „Az elvtársak tévednek, ha azt hiszik, hogy beosztottjuk vagyok, akit csak úgy, parancsra hívnak! Nekem Bukarestből parancsolnak! Elszámolással csak oda tartozom! Ha el kell mondjak valamit, majd ott fogom elmondani!” Ez nagyon meglepte őket, hiszen nem tudhatták, mit tudok és mit

mondhatok el Bukarestben. Olyan komoly és határozott voltam, hogy senki nem vette észre, egy kicsit azért blöffölök. (...) Úgy két-három percnyi csönd után ismét megszólaltam: „Ha nincs több kérdésük az elvtársaknak, akkor viszontlátásra! De nem itt!”

Bambán néztek egymásra, hogy vajon miket tudhatok róluk? Jelentőségteljesen becsaptam az ajtót. Az előszobában a titkárnő ijedten kérdezte, hogy miért ordítottam? Mondtam, hogy semmiség. Az ügynek, persze, semmi következménye nem lett. Sejtettem, hiszen mindenki arra gondolha-

tott, hogy jobb nem bolygatni, mert visszaüthet! Később B. elvtárs lehetőleg elkerült, kitért előlem, láthatóan restellte a dolgot, s ha mégis találkozunk, előre köszönt. Lám, egy keményebb szóval, egy rejtélyesebb mondattal meg lehetett ingatni ezeket a megingathatatlanul látszó, magabiztos elvtársakat! Okulva tanul az ember, az újságíró is. Jól bevésttem: ilyen ügyekben (volt még egy pár) jó, ha sejtetem, hogy többet tudok, mint amennyit megírtam vagy elmondtam. Ez mindig megpuhítja vagy éppen visszakozásra kényszeríti az ellenfelet.

Mozivászon

Almodóvár ismét kérdez

Farkas István

Pedro Almodóvar az a kortárs filmrendező, akinek vérből, szexből, perverziből, erőszakból, betegségből és halálból font motívumrendszer minden filmbarát agytekervényeibe (és miéért ne, szívébe) belopta már magát. Persze mindez egyáltalán nem meglepő, hisz ha úgy vesszük, a spanyol rendező épp jókor állt a kamerák mögé. Az 1980-as években, amikor először észlelték a történetírók, hogy lezárult a filmművészet nagy korszaka, és valami más következett, a semmiből megjelent egy harmincéves rendező, Pedro Almodóvar. Az idő kegye természetesen még nem volt elég a sikerhez, a rendezőnek azzal sikerült kiemelkednie a szürkeségből, hogy a sajátosan hollywoodi és a bollywoodi ízű történetek mellett saját (enyhén szólva is merész) álmait vitte vászonra. Mindezt sosem látott nyers effektekkel, hallucinatív víziókkal, gyors ritmusváltásokkal, fülbemésző zenei motívumokkal fűsze-

rezve, valósággal levadászva ezáltal nézőit.

Nincs ez másképp legújabb, *A bőr*, amelyben élek (*La Piel que Habito*) című filmjében sem, amellyel ismét olyasmit teremtett, ami mind a kritikusokat, mind a nézőket megosztja.

A *bőr*, amelyben élek mozgalmas, mint az 1982-es *Szenvedélyek labirintusa*, „távolságtartóan intim”, akárcsak az 1999-ben nemzetközi sikert arató *Mindent anyámról*, melankolikus, mint a 2002-es *Hable con ella* című filmje, ám annak ellenére, hogy szervesen illeszkedik az eddigi életműbe, olyan különlegesen újszerű kompiláció, amely nem csak a rendezője neve miatt érdemesül alaposabb vizsgálatra.

A modern Frankenstein-történet cselekményének középpontjában Dr. Robert Ledgard (Antonio Banderas) áll, a kiváló plasztikai sebész, aki felesége autóbalesete majd öngyilkossága óta az emberi bőr kutatásával tölti ki mindennapjait. Miközben folyamatosan kísérti a múlt-

ja. Több mint egy évtizedes kutatás után sikerül előállítania egy olyan, sejterápiával létrehozott bőrszövetet, amely minden sérülésnek ellenáll. Hátra van viszont a kísérlet, amelyet egy gyönyörű fiatal nő, Vera vállal be. Az időgrásokkal tarkított, istenkomplexusról, nemiségről, bűnről, bosszúról és perverz vágyakról szóló történet részleteit szinte felesleges tovább esznelni. Almodóvar új alkotásának csak akkor érezzük az igazi hatását, ha nyitottak vagyunk a befogadására.

A *bőr*, amelyben élek az olyan archaikus motívumokat, mint például a bosszú, a Pygmalión-komplexus, a mindent elvesztő férfi (Jób története) különleges módon ötvözi az olyan jelenkori filmtoposzokkal, mint például „örült tudós” figurája, vagy a kikerülhetetlen autóbaleset. Azáltal, hogy alakatlan masszává dolgozza össze az antik mitológia és Hollywood örökzöld, de már szárig rágott mozgókép-témáit, a spanyol rendező kreációja kihívást intéz mind a

filmvilág „szakemberei”, mind pedig a mezei befogadók felé. A legtöbbször motíváltan egymás után következő, de stílusukban egymástól már-már bántóan elütő horror-akció-melankóliaművészjeleneteket lehet avatott esztétaként vizuális és hangulati kakofóniának minősíteni. De ha nem utasítjuk el a spanyol rendező kihívását, és nem az Egységet keressük alkotásában, hanem elfogadjuk annak szét-eső mivoltát – amelyet akár a főszereplő széteső élete (és elméje) allegorikus megjelöléseként is értelmezhetünk –, akkor felfedezhetjük benne azt a hangulatot, amelyért megnézni érdemes.

Az élmény, a „katarzis” tulajdonképpen ennek a formai sokszínűségnek az elfogadása lehet csak, hiszen sem a végkifejlet, sem az egyes jelenetek nem szolgálnak feloldozással. Almodóvar ismét nem tanítómesét forgatott, hanem kérdéseket tett fel, és nem adott válaszokat.

Lehet, mi sem leszünk képek rá?

„Mért annyi rossz a világba létezik”

Szeptember utolsó napján a budapesti székhelyű Lakatos Demeter Csángómagyar Kulturális Egyesület Csík-szeredában, ahol a csángó kultúra ápolása rendszeres odafigyeléssel történik, jeles előadók közreműködésével Lakatos Demeter-élműsort tartott a szabófalvi, moldvai csángó költő születésének 100. évfordulója tiszteletére (november 19.). A költő román elemi iskolát végzett szülőfalujában, 10-12 éves korától adta fejét versfaragásra. 1935-ben Kolozsváron a *Keleti Újság* szerkesztője, Dsida Jenő közölte első magyar nyelvű versét

(*Falevelek hulodoznak*), és méltatta a pályakezdő költőt *Latjatic feleym zumtuchel* című írásában. Ő maga a természet, a falu költőjének vallja magát. Erdélyi író-társai a megtisztelő „népköltő” címet adományozták neki. Az archaikus északi csángó nyelvjárásban írta verseit. A csángó nyelv mesterének életében egyetlen kötete sem jelenhetett meg. Halála után, 1986-ban látott napvilágot válogatott verseinek első gyűjteménye, majd 2003-ban, két kötetben, az összegyűjtött versek, mesék, levelek. Ebből válogattunk egy kevésbé ismert verset. (cs)

Lakatos Demeter

Ha

Ha egy emberül a világ származik, mért annyi rossz a világba létezik?

Rokonak egymással vagyunk - nagyon szíp. De szemit másnak vájja minden níp.

Ősapánk nekünk az Ádám mikor volt, és az Éva volt a mamánk szent könyv szólt, úgyhogy emberül születünk, asszonybul, tudom én, még az is lehet, májambul.

Nem csuda, ha ez a dolog hogy így áll, az ember annyi majomságot ma csinál: sír, amikor másnak jobban meneget, kinek van ma mit enni, nem szeret.

Mai napba, ha kopasz vagy, mint a tű, és rongyosan a testvéred szeret ű, Ha egy emberül származunk kell szégyellni? Kell-e öcse az öccsével nem tud egeezni?

Forrás: Erdélyi és csángó költészet (antológia)
<http://mek.oszk.hu/kiallitas/erdelyi/>

Markó Béla

Honnan jöttünk?

Ha most valaki megkérdezné tőlem, hogy honnan jöttem, többféleképpen válaszolhatnék. Mondhatnám azt, hogy Bukarestből, és ez így igaz, nemcsak azért, mert valóban ott szálltam repülőre, hanem mert ott dolgozom nap mint nap, a hét nagy részében. Mégis, ha úgy érteném a kérdést, hogy melyik az én városom, akkor azt mondanám: Marosvásárhely, és ez legalább annyira igaz lenne, mint az előző állítás, mert ott él a családom, oda térek vissza minden hétvégén, és 1990-ben onnan mentem el a bukaresti parlamentbe, hogy a magyarok jogaiért folytatott politikai küzdelemben részt vegyek. De Brüsszelből nézve valószínűleg érthetőbb lenne, ha a szülőföldemet firtató kérdésre azt felelném: Erdély. Onnan jöttem, ott születtem, és ha nem is mindig Erdélyben, de mindenképpen Erdélyért élek, azért, hogy az erdélyi etnikumok, kultúrák, nyelvek, a magyar, a román, a német és a többiek történelmi együttélése egyenlő módon, méltányos körülmények közepette, háborítatlanul folytatódhassék a jövőben. Persze, az is helyes válasz lenne, ha azt mondanám egyszerűen: Romániából jöttem. Sőt, ma már úgy is fogalmazhatnék sommásan, hogy: Európából. Igaz, nem egyforma még ez az Európa, ahogy egyesek szeretnék, de szerintem nem is kell egyformává válnia. Ezért pontos meghatározás az is, hogy Európából jöttem ide, Európába.

Folytathatnám még ezt az identitásjátékot természetesen a vallási hovatartozással, anyanyelvvel, állampolgársággal, de nem érdemes, mert azt hiszem, így is kiderült, mennyire bonyolult problémáról van szó, és mennyire nehéz válaszolni rá, illetve nem is lehet egyetlen szöve belegyömöszölni, hogy kik vagyunk, mik vagyunk. Tulajdonképpen ma az egységesülő Európának is ez a nagy dilemmája, hogy ki tudunk-e alakítani egy olyan mentalitást, amely az európaiságot a különböző identitások gyűjtőfogalmának tekinti, amelyben elfér a magyartól a katalánig, a románától a flamandig vagy vallo-nig mindenki. Talán itt Brüsszelben nem is illik magyarul beszélni, hogy Erdély micoda: egy olyan régió, amely a történelemben hosszú ideig, jóval több mint egy évszázadig önálló állam volt, azelőtt és azután Magyarországhoz tartozott, az első világháború utáni trianononi békekö-

tés óta pedig Románia része. De ezektől a történelmi előzményektől eltekintve azt kell mondanom, hogy az a hely, ahol az ottani valonok és flamanok – ne próbáljuk azonosítani, hogy ott melyik nép a valon, és melyik a flamand, mert nem erről van szó –, tehát Erdély vallonjai és flamandjai abban a dilemmában vergődnek még mindig, hogy az igazságos együttélés csakis az autonómia, vagyis a különélés jogának biztosításával lehetséges. Nem kell Erdélyig menni, hogy a mai Európa nagy ellentmondását testközelben érezhessük, elég itt Brüsszelben belegondolni abba, hogy az Európai Unió fővárosában vagyunk, amely ugyanakkor Belgium fővárosa is, két etnikum meg

dunk az egyetlen identitás illúziójáról, a nyelvi-kulturális-etnikai egyenruhába bújtatott régiók, országok hamis és veszedelmes tervéről.

Szávai Géza azt a műfaji megjelölést adta könyvének, hogy „esszéregény az identitásról”, és bár szívesen kiegészíteném más meghatározásokkal, el kell ismernem, hogy a lehető legpontosabb az ő műfaji megjelölése. Természetesen ugyanakkor önéletrajzi vallomás is, Erdély történelmi krónikája, egy víz befőtt falu, a gyűjtőtővel elárasztott Bözödújfalú sirtása, és legfőképpen talán politikai kiáltvány a toleranciáról. Semmiképpen sem fikció, hanem egy erdélyi értelmiségi, maga a szerző fejlődésregénye, ahogy próbálja megérteni saját szülőföld-

hogy honnan jött, hiszen több mint két évtizede Budapesten él és alkot, azelőtt Bukarestben dolgozott, és természetesen, mint mondtam, ő is erdélyi, ő is székely. A könyv is nyilván erre a kérdésre keresi a választ, hogy honnan jöttünk, de meg kell mondanom, hogy azért tekintem egyúttal politikai programbeszédnek vagy kiáltványnak is, mert felelni próbál arra is, hogy hova megyünk. Milyen Európába? Eszembben, pontosabban, mélyebben válaszol, mint számos politikus, ő ugyanis nem szavazatokat akar szerezni, hanem olvasókat, immár franciául is, akik a tolerancia és intolerancia alternatívájával szembe-szembesülve majd – talán ennek a könyvnek a segítségével is – helyesen fognak választani.

Az író egyébként elképesztően sokat tud Erdélyről, az itt élő népek történelméről, be kell vallanom, hogy bár ismertem filológusi precizitását, engem is meglepett tényeinek és adatainak gazdagsága. Azt is mondhatnám, hogy Szávai Géza egy nem létező, de nagyon is hiányzó tudománynak, az identitástudománynak a szakembere. Ami persze, ha nem is ilyen mélységgel, mint az ő esetében, minden erdélyi értelmiségre jellemző, hiszen nekünk szinte mindennap meg kell küzdenünk a nyelvek és kultúrák együttélésének problémájával. Ehhez viszont, amióta megíródott, szükséges tankönyv a *Székely Jeruzsálem*, amelyből sok mindent megtanulhatunk a jövő Európájában nélkülözhetetlen toleranciáról. Figyelmeztetés is a *Székely Jeruzsálem*, hogy nem lehetünk naivak, és nem gondolhatjuk azt, hogy a történelem mindig jó irányba megy, és ami rossz volt, az nem ismétlődhet

meg. Hiszen Erdélyben, elsőként a világon, már évszázadokkal ezelőtt, a tordai országgyűlésen kimondták a vallásszabadságot, nem beszélve arról, hogy az erdélyi szoknak és székelyeknek is sajátos köz- igazgatási autonómiájuk volt már réges-régen. Ehhez képest ma, amikor a Ceaușescu-diktatúra bukása utáni két évtizedben fontos oktatási és nyelvhasználati jogokat sikerült már visszazerezni, bizonyos értelemben még mindig rosszabbul állunk, mint hajdanában, a működő erdélyi autonómiák idején.

Nagy tanulsága ez Szávai könyvének, hogy a történelmi változások nem mindig jelentenek előrehaladást, és éppen ezért az új megoldások sokszor éppen hogy a régiek felidézéséből indulhatnak ki. Ugyanis – ezt

szont az ő szépirodalmi megközelítésében is mindvégig ott van az, amit Európában mindenkinek tudnia kell, hogy „les bons comptes font les bons amis”, vagyis jó elszámolás teszi a jó barátot. Más szóval: nem elég mentalitásváltozástól beszélni a mai Európában, hanem jó szabályokat, jó normákat, jó modelleket kell alkotni, amelyek lehetővé teszik az identitások tartós együttélését.

Azt írja például egy helyen könyvében Szávai Géza: „Ami az Európai Unió létének és működésének feltételeit illeti: kitűnő előzményekre találhatna az Erdélyben évszázadokon át működő, etnikumokat és hiteket megőrző, a mellérendelés elvét életben tartó autonómiák történetében.” Az esszéregény szerzője maga is jól tudja, hogy új szerkezetre, új építményre van szükség: „Reményeink szerint például egy értelmes szerkezetű Európai Unióban felszabadulhat az egyik legnagyobb »európai nemzet«: a nemzeti kisebbségek. A békeszerződésekkel csak veszélyt hintó 20. századi dogmatizmusok által bűnösen rosszul szabdalta Európában a nemzeti kisebbségekhez tartozó emberek összlétszáma a »nagyok« nevezett nemzetek lélekszámával vetekedik. Ha sikerül a józan ész és értelmes emberi érdekek és ép érzületek szerinti Európát megszerkeszteni, akkor ebben az új szerkezetben olyan közösségi identitások működhetnek, amelyekben a megalázó, kiszolgáltatott »kisebbségi léthelyzetek« nem kisebbségi, hanem emberi (értsd: újszerűen európai) helyzetekké minősülhetnek át.”

Fontos idézet ez, jelzi, hogy az író Szávai Gézának a közélet és politika dolgiban is fontos mondanivalója van. Viszont ugyanakkor ne engedjék magukat az idézet által megtéveszteni: ez a könyv elsősorban sodró erjű esszéregény valóban, szépirodalom, amelyet csak kézbe kell venni, mert utána úgysem hagyja, hogy letegyük. S mint minden igazi műalkotás, eligazítást ad az élet dolgaiban, ezáltal elsősorban feleleteket arra, hogy kik vagyunk, honnan jöttünk és hova megyünk mi, sokféle eredetű, nyelvű, kultúrájú, vallású emberek, vagyis: európaiak.

Elhangzott 2011. október 18-án a Brüsszeli Magyar Kulturális Intézetben, ahol Szávai Géza *Székely Jeruzsálem* című könyvének francia fordítását mutatták be

Az egységesülő Európának is ez a nagy dilemmája, hogy ki tudunk-e alakítani egy olyan mentalitást, amely az európaiságot a különböző identitások gyűjtőfogalmának tekinti.

Az egykori autonómia-modellek Erdélyben ma is működtethetők lennének, gyakorlatilag most is ez a megoldás.

Sógor Csaba, Markó Béla, Szávai Géza a Székely Jeruzsálem brüsszeli bemutatóján

le nem zárult vitájának színhelye, de ráadásul ennek a városnak is szembe kell néznie a mostanában bevándorolt különböző kisebbségek hagyományaival, kulturális és nyelvi sokszínűségével.

Ma este egy olyan könyvről kell beszélnem itt, a *Székely Jeruzsálem*-ről, amelynek már a címe is kérdőjeleket támaszt sokak számára. Hogyan jön egymáshoz a „székely” jelző, amely az Erdély keleti részében ma is többen élő magyar népcsoport neve, és a földrajzilag egészen más helyen elhelyezkedő Jeruzsálem. Szávai Géza műve éppen arról szól, hogy többé-kevésbé össze nem illőnek tekintett identitások keverednek mindannyiunkban, és csak akkor tudunk egy élhető közös jövőt kialakítani, ha megértjük ezt, tanulunk a történelemből, és lemon-

Erdélyben, elsőként a világon, már évszázadokkal ezelőtt, a tordai országgyűlésen kimondták a vallásszabadságot, az erdélyi szoknak és székelyeknek is sajátos köz- igazgatási autonómiájuk volt már réges-régen.

vésbé össze nem illőnek tekintett identitások keverednek mindannyiunkban, és csak akkor tudunk egy élhető közös jövőt kialakítani, ha megértjük ezt, tanulunk a történelemből, és lemon-

„Ami az Európai Unió létének és működésének feltételeit illeti: kitűnő előzményekre találhatna az Erdélyben évszázadokon át működő, etnikumokat és hiteket megőrző, a mellérendelés elvét életben tartó autonómiák történetében.”

vét írja, nem a politikai programok történetét, vi-

Vétkek és büntetések

Băescu diplomái

Rodica Ciobanu

Gândul

Ha a figyelmeztetéseket szépen kinyomtatnák, mint a diplomákat, Traian Băescu elnök berámáztatná és a falra akasztaná őket. Őrása már így is kezd egész kollektívot begyűjteni, az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) ugyanis ezen a héten kétszer is figyelmeztetésben részesítette, miután három évvel ezelőtt már megbüntette egyszer. Akkor az etnikai jellegű „Büdös cigány!” sértésre ragadtatta magát egy újságrónóval szemben, aki felidegesítette. Most amelle, hogy minden romát megbélyegzett – „A cigányok agresszív módon koldulnak Finnországban” –, megvetően szolt a fogyatékkal élő személyekről, akik ha megörökölnék a királyi trónt, nyúgként a nép nyakán maradnának. Az államfő sohasem tagadta meg nyilatkozatait, nem kért bocsánatot, nem helyesbített, mindössze ahhoz vette magának a fáradtságot, hogy megtámadja a bíróságon a CNCD első határozatát, amely szabálysértésért pénzbírság kiszabását kérte rá. Az elnök nem sokat ad a politikai erkölcsre. Gyakorta amit gondol, ki is mondja, anélkül hogy törődne azzal, milyen vihart kavarnak szavai. Ezúttal pedig még gratulálhat is magának: a közirányzat és a többség tetszése szerint szolt. „De hát mit hibáztott? Nem a cigányok koldulnak és lopnak Európában, szegényt hozva rájuk?” – kérdezhetné valaki. Nem tudom, nem jártam Helsinkiben (persze az elnök sem), hogy véleményt mondhassek. A finnek „a románokat” nevezik meg, az idegengyűlölő francia belügyminiszter úgyszintén, mert az etnikum nem szerepel a személyazonosságiban vagy az útlevelemben. És még ha kizárólag romák lennének is, nincs-e itt az ideje, hogy ahelyett, hogy közömbösen és fentről nézne rájuk, vállalja őket a román állam?! Minthogy a románkérdés a brüsszeli hivatalosságok szerint is európai kérdéssé vált, Románia mint a legfőbb „delikvenszállító”, kizárólag ennek az etnikumnak a soraiból (ahogyan azt maga állítja) – hát akkor hiperaktív kellene hogy legyen a jelenleg megfékezéséért célzó megoldások felkutatásában. Am semmit sem tesz ez irányban, hanem megértett büszkeségét pátyolgatja, egészségügyi kordont húzva – akárcsak Traian Băescu – köztük és köztünk, mintha a romák nem lennének a mieink, hanem csak élőködőnek a szép és egészséges román nemzet testén. A románok jó része gondolkodik így, egy kisebbségük karót

ragadna, az állam pedig, amely azért mégiscsak szereti a maneleénekeseket (mint az elnök, akinek a „Băescu manelája” etnikai voksokat hozott, s ez kedvére volt), annak örvend, hogy megsza- badult több százezer szegénytől. Egy roma állampolgárnál azonban rosszabb egy bármilyen nemzetiségű fogyatékos. Az állam elnöke szerint ez egy nyűg: „Mit tehetsz, a nyakadon marad”, le sem válthatod, ha történetesen épp a trón örököse. Ebből értelemeszerűen következik, hogy fizikai „fogyatékoságai” is megakadályoznának egy uralkodót a kormányzásban, a vezető elit kötelezően testben és lélekben egészséges férfiakból tevődik össze, noha egyesek toloszékben vonultak be a történelembe. A CNCD által megrendelt 2009-es felmérés szerint a romák és a fogyatékkal élő személyek csaknem ugyanazt a diszkriminációs szintet érik el. A válaszadók 20 százaléka nem kívánna testi fogyatékkal élő személyt szomszédnak, 26 százaléka nem barátkozna vele, 50 százalék nem egyezne bele, hogy egy családtagjuk házasságot kössön vele, 65 százalék pedig nem sietne segítségére szükség esetén. A lelki fogyatékosokkal szemben az intolerancia kétszeres. Băescu elnök a fentebb említett mintá legjelentősebb képviselője, ennyire tudott fejlődni ökelme, hogy is várhatnánk el többet tőle? Kihagyta a homoszexuálisokat, a HIV-fertőzötteket, a nem ortodox vallásúakat és más kisebbségeket, de van még ideje szint vallani és kiegészíteni figyelmeztetés-trófeáinak gyűjteményét. (Fordította: K. B. A.)

Egy objektív film előzményei

Andrei Pleșu

adevăru

Pár hónapja felkértek, hogy vegyek részt egy sorozat forgatásában a kommunizmusról. A sorozatot, amelynek német volt a producere, az európai *Arte* televízió rendelte meg. Örvendtem a kezdeményezésnek, és elfogadtam a felkérést. Úgy értettem, az a fajta dokumentumfilm készült, amely az archívumokra alapozó történelmi visszaemlékezést keveri „élő” tanúk vagy szakértők véleményével. Nagyjából elmagyarázták a film alapötletét, és biztosítottak, hogy jó társaságban leszek: például Lengyelországból részt vett volna Adam Michnik, Magyarországról pedig Konrád György. Megállapodtunk a filmezés napjában, amikor is azon találtam magam, hogy dolgos technikusok vesznek körül, a legkorszerűbb műszerekkel felszerelve. Csakhogy mielőtt nekiláttunk volna, válto-

nom kellett néhány szót a produkció német képviselőjével. Két száraz mondatától visszahőköltem: 1. „Figyelmeztetem, hogy én baloldali vagyok!” 2. „Mégkérném, hogy tartózkodjék a kommunizmust sötét színekben vázoló kliséktől. Vagyis próbálja meg felidézni a jó oldalait is, esetleg néhány szép epizódot.” Vagyis objektív „dokumentumfilmre” készült! Rosszal benne, de jóval is; a hibák és kudarcok „tudományos” számbavételével, de belekeverve egy finom nosztalgikus árnyalatot. Mégkérdeztem, hogy Adam Michnik és Konrád György egyetértett-e ezzel a típusú beszédmóddal. Azt a választ kaptam, hogy időközben lemondtak a velük való együttműködésről. Magyarországról Tamás Gáspár Miklóst vonják be. Tamás barátomat! Az okos, rokonszenves, olvasott (hiszen azért is szeretem!) barátot, aki egyúttal a baloldal szeretlen propagandistája, enyhe trockista beütéssel. Megpróbáltam eltekinteni a szá-

Traian Băescu – gyengék kemény ostromozója

momra nem túlságosan szívesen emlékeztem, és a délelőtti filmezéssel töltöttem, válaszoltam az „offból” jövő kérdésekre, keverve az exegézist a múltidézéssel. Nem vagyok a radikális fajtából való. Meggyőződéses kommunistaellenes vagyok, de nem hisztérius, tehát biztosíthatom az olvasót, hogy nem ragadtam el a düh. (...) Michnik mondása a kedvencem: „az emberarcú kommunistaellenesség”. Azonban rövidesen szembe- szülnöm kellett igyekezetem eredményével. Az ötödik epizódban (hat közül) jelentem meg csupán néhány arórással: a forradalom napján nálam aludt Dinescu és Oroveanu (ami az európai nézőnek vajmi keveset mondhat), illetőleg az elején nem igazán hittem a felkérés sikerében. Ennyi. Röviden: hiába dolgoztam. A mondanivalóm többi részét kidobták. Biztosan több rózsaszín részletet, „kiegyensúlyozott” produkciót vártak. Ezek után természetesen kértem, hogy evakuáljanak minde- nestől a filmből, amit szerencsére elfogadtak. Két rövid kommentár: 1. Kezdetben jó ötletnek tűnt egy film, amely balról bírálta a kommuniz- must. Sokkal érdekesebb lenne, úgy gondoltam, az egyébként előrelátható jobb-

oldali kritikánál. De a baloldali nem bírál, hanem legitimál, tompít, magyarázatot keres. (Nem egykori, időközben „megért” emberek- ről beszélek, hanem olyanokról, akik vállalják baloldaliságukat.) 2. Ha a náciz- musról szóló film producere kért volna meg, hogy ne feketítsem be túlságosan Hitler rezsimjét, a kért arcátlan- ságnak tekintettem volna, ha nem egyenesen bűnnek. Ugyanez a sugallat a kommunizmussal kapcsolatban jóindulatúnak tetszik. Remélem azért, hogy tévedek. Remélem, hogy a film végleges változata nem igazolja majd a féltreimemet. De miután mindezeket keresztülmen- tem, olyan érzésem van, mintha már láttam volna a filmet... (Fordította: Sz. L.)

Nemzeti bilincs

Megyesi Gusztáv

NÉPSZABADSÁG

Rákapszolt a belügyminiszter. A *Kormány.hu* honla-

Pintér Sándor – gyengék nyugdíjas dolgozója

pon megjelent munkaanyag szerint Pintér Sándor igen erős szellemi munkába fogott: átírja és kibővíti a büntetés-végrehajtási intézetekben előállítható termékek körét. Ennek jegyében, például, a kutyaólak készítését az eddigi 3108 TEÁOR számú Egyéb bútor gyártása kategóriából az 1629 számú Egyéb fa-, parafatermék és fonottáru termékcsoportba helyezte át, ami egyébként már nagyon is időszerű volt, csak a korábbi belügyminisztereknek nem volt hozzá elég politikai bátorságuk. Hanem észre kell venni, hogy itt többről van szó: a magyar fegyintézetek várhatóan még ebben a ciklusban autarkiaira alapozott önjáró gazdasággá válnak, amennyiben az új struktúrában a textilárak és a bőrárak gyártásától kezdve a hasított sertés- és hulladékfeldolgozástól a fa- és fémárak készítéséig jószerével minden iparágat művelnek majd a remélhetően létszámban is fölfejlődő eliteltek. Miért fontos ez? Az mindenki számára világos, hogy az ország átalakítása komoly társadalmi mozgásokat indít el. Az is nyilvánvaló, hogy a volt ukrán miniszterelnök asszonyra mi- nap kirótt hét év börtön erős forgalmat fog indukálni itt- hon is a társadalom legfel-

sőbb rétegeinek néhány tagja és a gyűjtőfogház között, egészen konkrétan: a kijevi ítélet után Gyurcsány Ferencnek minimum a dupláját kell kapnia, és Bajnai Gordon se úszhatja meg hét évnél kevesebbel, ám ezzel egyidejűleg az alsóbb rétegek vándorlása is megindul a börtönök felé. Ez nem tréfa. Egy másik munkaanyag szerint ugyanis a szabálysértési bírságokat is szigorítanák, s jövő áprilistól mindazok, akik fél éven belül két szabálysértést követnek el, akár hat havi elzárást is kaphatnak. Ha tehát valaki az aluljáróban rágyújt, később megmondjuk elkurjantja magát az utcán este tíz után, netán a Józsefvárosban elbőbiskol egy padon, már vonulhat is a börtönigazgatóságba, mégpedig bírói ítélet nélkül, ami azért fontos, mert ha a munkaanyag valósággá válik, akkor Magyarország lesz az első olyan jogállam, ahol sikerült az igazságszolgáltatásból a független, ennél fogva destruktív és nemzetellenes bíróságokat kiiktatni. Mint hogy az ELTE egyik docense szerint „úgy le lehet élni egy életet, hogy az ember nem követ el bűncselekményt, de úgy nem, hogy nem követ el szabálysértést”, azaz előbb-utóbb valamilyen „elbőbiskolunk a padon”, a börtönipar egy csapásra a nemzetgazdaság húzóágazatává válhat, a kormányzóvívó pedig jövő ilyenkör már akár kétféle új munkahelyről is beszámolhat, amiben még nincs is benne a tervezett 200 ezer közmunkás és egy másik Pintér-terv alapján az üres laktanyákba szállítandó hajléktalanok sajnálatosan improduktív tömege. A munkaanyag tehát igen nagy előrelátásra vall; ki gondolta volna, hogy a belügyminiszter, aki már 48 éves kora óta nyugdíjban van, szellemileg ennyire friss és energikus, s ennyire rátápnak a nemzeti együttműködés lényegére és további lehetőségeire. Az pedig már csak ajándék a magyar lakosságnak, hogy a börtönökben az új besorolás szerint TEÁOR 1512 szám alatt olyan „egyenruházati kiegészítőket” készíthetnek majd a rendőrség számára saját kezűleg, mint „taktikai öv, tonfatartó, bilincstartó, gyorskötözőtartó, kulcs- tartó, rádiótartó tok és riasztótok”, azt pedig már korábbi büntetésekről tudjuk, hogy a delikvens mentálisan mindjárt másképp fogadja csuklóján a bilincs kattanását, ha tudja, hogy a tartótokot ő készítette hozzá.

Bizalomhiányos unió

Spectator

A gazdasági válság hatására jelentősen nőtt az EU-val szembeni bizalmatlanság.

Mindez azonban korántsem jelenti, hogy az unió vereséget szenvedett – figyelmeztet az olasz publicista. A kiábrándulás oka az európai integráció lelassulása. „Ideje kilépni az Európai Unióból?” – kommentálta a *Spectator* konzervatív hetilap azt a közvélemény-kutatást, amelyet az Eurobarometer készített az EU megítéléséről. A felmérésből kiderült, hogy – a magyarokat hajszállal megelőzve – a britek számítanak a leginkább EU-szkeptikus országnak: a megkérdezettek mindössze 35 százaléka mondta, hogy az ország számára inkább előnyös az EU-tagság. Az Unió intézményei iránti bizalom tekintetében a britek a lista végén kullognak: mindössze 24 százalék bízik az EU-ban, és csak 22 százalék viseltetik összességében pozitívan vele kapcsolatban. Az EU-val szembeni ellenérzések azonban nemcsak Nagy-Britanniában erősödtek. Mint a jelentésből kiderül, a gazdasági válság hatására uniószerre nőtt azok száma, akik úgy ítélik, hogy inkább rossz irányba halad az EU. Ez alól csak Lengyelország, Szlovákia, Lettország, Magyarország és Írország a kivétel: ezekben az államokban javult az EU megítélése. Összességében azonban az európaiaknak mindössze 41 százaléka bízik az unióban, és már csak 50 százalék tartja jó dolognak az európai integrációt. Viszsaesett a magát európai polgárként azonosítókat száma is: a megkérdezettek 46 százaléka számára kizárólag nemzeti identitása a fontos. „Azt jelenti-e mindez, hogy az Unió vereséget szenvedett? Kétségkívül így van. És azt is, hogy Európa veszített? Szó sincs róla. Győztek az euroszeptikusok? Ugyan, dehogyan!” – értékeli a kutatás eredményeit Marco Zatterin a *La Stampa*-ban. „A győztesek eppoly nyilvánvaló, mint maga a betegség” – véli Zatterin. Szorosabb és hatékonyabb együttműködésre van szükség. Ahelyett, hogy a nemzetállamok maguk próbálnak megoldani a többi tagállamot is érintő kérdést – mint például a roma menekülteket kiutasító, és ezzel az unióknak is hadat üzenő Sarkozy elnök –, összeurópai döntéshozásra van szükség. A közvélemény-kutatás ugyanis arra is következtetni enged, hogy az európaiak közül legfőképp azért csalódtak oly sokan az EU-ban, mert Brüsszel eddig nem adott határozott és hathatós választ a tagállamokat és az unió egységét veszélyeztető gazdasági válságra. A kiábrándultságot az akadozó integráció szüli. Mint a felmérésből kiderül, a tagállamok polgárai többnyire még mindig az EU-tól várják a gazdasági válság megoldását (22 százalék), míg saját kormányuktól és az IMF-től csak 15-15 százalék. (metazin.hu)

Az oktatási színvonal növelése

Czédly József

Az utóbbi időben az oktatásiügyi miniszter több rendeletet jelent meg, melyeknek célja az ország lakossága európai viszonylatban alacsony szintű oktatási színvonalának emelése. A következőkben ezek közül ismertetünk kettőt.

1. A kötelező közoktatás csökkentett látogatási időben működő osztályainak megszervezése

A *Hivatalos Közlöny* október 11-i, 714. számában tették közzé az oktatásiügyi miniszter 5.545/2011 sz. rendeletét a címben jelölt oktatási forma megszervezéséről és működéséről. Ismeretes, az új tanügyi törvény a kötelező ingyenes oktatás keretében 10 osztály elvégzését írja elő. Ezt kell elvégeznie, látogatási kötelezettséggel, minden 18. életévét még be nem töltött fiatalnak. Tekintettel arra, hogy jelenleg igen jelentős számban élnek az országban olyan személyek, akik nem rendelkeznek a törvényben előírt kötelező oktatási szinttel, szükséges olyan oktatási rendszereket is működtetni, amelyek lehetővé teszik idősebb korosztályoknak, hogy bepótolhassák tanulmányi elmaradásukat.

Ennek a célnak a megvalósítása érdekében a megyei tanfelügyelőségek, az Oktatásiügyi Minisztérium hozzájárulásával létrehozhatnak csökkentett látogatási időben, román vagy a nemzeti kisebbségek nyelvén működő osztályokat (clase cu frecvență redusă) a meglévő oktatási intézmények keretében, függetlenül attól, hogy állami vagy magánintézményről van szó. A csökkentett látogatási idővel működő osztályokba beiratkozhatnak mindazok, akik legalább 3 évvel idősebbek,

mint az illető osztály rendes tanulói. A beiratkozáshoz, melynek idejét az oktatási intézmények és a tanfelügyelőség hirdető tábláján tesznek közzé, a következők okiratok szükségesek:

- beiratkozási kérvény;
- születési bizonyítvány (eredeti és másolat);
- személyazonossági igazolvány (ha ez megvan) másolata;
- kiskorúak esetében a szülők, illetve gyámok, személyazonossági igazolványának másolata;
- ha létezik, a házassági bizonyítvány eredetije és másolata;
- ha van, az előző osztályok elvégzését igazoló okmány;
- a családi orvos által kiállított egészségügyi igazolás.

A kötelező oktatási színvonal elnyerésére szolgáló, csökkentett látogatási időben működő osztályok alapköltéseit az állam biztosítja, az országosan megállapított, egy diákért járó költségvállalás szintjén.

Azok a személyek, akik 10. életévüket betöltötték, és nem látogatták az elemi oktatást előkészítő osztályt, akkor kérhetik a csökkentett látogatási idővel működő I. osztályba való beiratkozásukat, ha erre képeseknek találják őket egy a szakminisztérium által megállapított kiértékelés (evaluare) alapján. Ez utóbbi rendelkezés csak a 2012/2013-as tanév kezdetével lép életbe.

A csökkentett látogatási időben működő osztályokba a tanév megkezdéséig lehet beiratkozni. Kivételt képeznek azok a diákok, akiknek a szülei visszatértek külföldről, ezek beiratkozhatnak a tanév bármelyik időszakában, azzal a feltétellel, hogy bemutatják az elvégzett tanulmányaikat igazoló okmányokat.

Beiratkozhatnak azok a személyek is, akiknek nincs személyazonossági igazolványuk, kiskorúak esetében a szülők/gyámok nyilatkozata, nagykorúak saját nyilatkozatuk alapján. Ez esetekben az iskolának értesítenie kell a megyei lakosság nyilvántartását végző hivatalt, megfelelő intézkedések meghozatala érdekében.

Csökkentett látogatási időben működő osztályt akkor lehet létrehozni, ha legalább 12 jelentkező van. Nemzeti kisebbségek nyelvén, vagy elszigetelt (izolált) helyen levő községekben létrehozandó osztályok esetében, a tanintézetek javaslata alapján a megyei tanfelügyelőségek engedélyezhetik kisebb létszámú osztályok létesítését, azzal a feltétellel, hogy beilleszkednek a költségvetési keretekbe.

Tanulmányaik elvégzése után a csökkentett látogatási idővel működő osztályok tanulói ugyanolyan jogosultságot biztosító, hasonló értékű

végzettségi bizonyítványt kapnak, mint a rendes látogatási időben működő osztályok tanulói. Ezeknek az okmányoknak az alapján a csökkentett látogatási idővel működő osztályok végzősei folytathatják tanulmányukat a liceumi oktatás keretében.

2. A „Második esély” programjai

A *Hivatalos Közlöny* október 13-i, 721. számában jelent meg az oktatásiügyi miniszter 5.248/2011 sz. rendelete, mely elfogadja az elemi iskolai (invățământul primar) és az alsó középiskolai (invățământul secundar inferior) szinten megszervezendő „Második esély”-nek (a doua șansă) nevezett iskolai tanulmányok programját, az ezekhez tartozó tanulmányi kerettervezeteket és a „Második esély” program keretében létrehozandó tanmenet módosítását. A rendeletben elfogadott tanulmányi kerettervezeteket és

módszertanokat a 2011/2012-es tanévtől kezdve kell alkalmazni.

Az elemi iskolai szinten szervezendő „Második esély” programjának a célja, hogy azoknak a gyermekeknek/fiataloknak/felnőtteknek adjon lehetőséget, akik nem fejezték be, vagy el sem kezdték elemi iskolai tanulmányaikat és legkevesebb 4 évvel idősebbek, mint a megfelelő osztályban levő rendes tanulók.

Az oktatási intézmények a megyei tanfelügyelőségek engedélyével hozhatnak létre a „Második esély” keretében belül osztályokat. Egy osztály létszáma legkevesebb 12 kell legyen, és nem lehet több mint 20. A megyei tanfelügyelőség engedélyével az osztály létszáma lehet 12-nél kisebb, illetve 20-nál nagyobb. A „Második esély” program keretében is lehetséges a nemzeti kisebbségek nyelvén működő osztályok létrehozása, azzal a feltétellel,

hogy legalább 12 jelentkező legyen, és az érintett oktatási intézmény biztosítja a szükséges tanszemélyzetet, valamint a tanulmányi anyag kisebbségi nyelvre való lefordítását.

Az elemi iskolai szintű „második esély” program megszervezhető nappali, esti, összevont vagy intenzív formában, erről az oktatási intézmény ügyvezető tanácsa (consiliu de administrație) a programba beiratkozott diákok megkérdezése után dönt. A nappali, illetve esti tanfolyam feltételezi a tanulók naponkénti, délelőtti vagy esti jelenlétét. Az összevont tanítási forma az iskolai vakációk idején történik, az intenzív tanítást pedig a hétvégeken szervezik meg. A nappali és esti tanfolyamok keretében minden egyes tanulmányi év 16 hétig tart. Az összevont és intenzív formák esetében ugyancsak a 16 hét az előírt tanulmányi időtartam, és figyelembe veszik a tanulmányi keretben előírt óraszámokat is. A „Második esély” program keretében az elemi iskolát két éven belül lehet elvégezni. A tanulmányi időt meg lehet rövidíteni vagy hosszabbítani egyes tanulók számára, az alapszabályokban való jártasság függvényében.

A „Második esély” keretében belül létrehozott elemi oktatásba beiratkozhatnak mindazok, akiknek az életkora meghaladja a fent említett korhatárt, nem végezték el az elemi iskola egyetlen osztályát sem, vagy abbahagyták elemi iskolai tanulmányaikat és életkoruk nem teszi lehetővé, hogy beiratkozzanak egy rendes elemi iskolába. A „Második esély” programját októberben vagy februárban lehet megindítani.

(Folytatjuk)

Ismerjük meg az új polgári törvénykönyvet (2)

Az elbirtoklási szabályok alkalmazásáról

Deák Levente

Az október 7–9-i lapszámunk *Törvénytár* rovatában azt ígértem, hogy az elbirtoklással kapcsolatos, az eddigiektől eltérő szabályokra, közelebbről a megváltoztatott, lerövidített elbirtoklási időkre (5 és 10 év) rövidesen visszatérek. Ebben a törvényismertetőben tehát megkísérlem összefoglalni mindazt, amit az elbirtoklásról és a „régis”, azaz az 1938. évi 115. törvényrendelet 27. és 28. szakaszának továbbéléséről tudni kell.

Az új polgári törvénykönyvet hatályba léptető 2011. évi 71. törvény (409. *Hivatalos Közlöny*) 82. szakasza segít az eligazodásban, amikor a következőket mondja ki: Az új Ptk. 930-934. szakasza szerinti, az in-

gatlanra vonatkozó elbirtoklás előírásai csak azokban az esetekben alkalmazandók, amelyeknél a birtokbavétel az új törvénykönyv hatálybalépése után (október 1-je) történt. Ha a birtoklás kezdő napja az új törvénykönyv hatályba lépése előttre esett, az elbirtoklásra vonatkozóan a birtokbavétel kezdő napján hatályban volt törvényt kell továbbra is alkalmazni. Majd kimondták azt a szabályt is, hogy azokban az esetekben, amikor a kérdéses ingatlan a birtokbavétel pillanatában telekkönyvi nyilvántartásban nem szerepelt (în cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare), az 1864. évi (a régi) a polgári törvénykönyv elbirtoklásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Köztudott, hogy az 1996. évi 7. kataszteri törvény az 1938. évi 115. törvényrendeletet nem helyezte hatályon kívül. Erre majd akkor kerül sor, amikor az új kataszteri nyilvántartás bevezetésével az ország egész területén végeznek. Ez pedig hosszú évekig eltarthat még. Ebből következően, tekintettel arra is, hogy az elbirtoklással a 7. törvény külön nem foglalkozott, mind az Alkotmánybírósság, mind pedig a Legfelső Semmitő- és Ítélszék jogegységi döntések sokaságában kimondta azt, hogy a 115. törvényrendelet 27. és 28. szakaszában szabályozott elbirtoklási szabályokat, a 10 és 20 éves elbirtoklási időt akkor kell alkalmazni, ha a birtokbavétel maga a 7. törvény hatálybalépése előtt történt, vagy, másképpen

mondva, ha az elbirtoklási idő még a 7. törvény előtt indult be. (Lásd a Legfelső Semmitő- és Ítélszék 2007. évi LXXXVI. jogegységi döntésében, a 2008. évi 697. *Hivatalos Közlönyben*.) A kataszteri törvény 2006 június elején, közzététele (március 3.) után 90 nap elteltével lépett hatályba. Ha a jogcím nélküli birtokbavétel ezután kezdődött, ezekben az esetekben már a régi polgári törvénykönyv elbirtoklásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni (30 év) az országnak azokon a területein is, ahol különben a 115. törvényrendelet alapján létezett és létezik telekkönyvi nyilvántartás. Ebben a kérdésben azonban a joggyakorlat egységesítésére lesz szükség, mert a 71. törvény 82. szakasza nem mondta ki tételesen azt,

hogy esettől függően melyik „régis” törvényre gondolt, amikor annak alkalmazásátette kötelezővé elbirtoklási ügyekben, amelyek tehát „tovább élhetnek” az új Ptk. hatálybalépése után is.

A 2011. évi 71. törvény még számtalan más esetre, melyet is kötelezően követendő alkalmazási szabályt tartalmaz. A 80. szakasz is a 2006. évi 7. kataszteri törvény alapján megfogalmazható betáblázási kérelmekkel, valamint az ennek a jogszabálynak az alapján beindítható polgári keresetekkel foglalkozik, kimondva azt, hogy bármikor iktatták, foganalmazták, tették is le ezeket, a bejegyzendő jogi aktus vagy tény megkötése, létrejötte, keletkezése napján hatályban volt anyagi jogszabály alapján kell ezeket elbi-

rálni, megoldani, eldönteni, viszont mindig a kérelem, a kereset benyújtásának napján hatályos eljárás szabályok szerint. Ha az utalás a polgári perrendtartási törvénykönyvre is vonatkozik, az jelenleg még mindig a régi, mert az újat, a 2010. évi 134. törvényvel elfogadottat egyelőre nem léptették hatályba. Mindezeket csakis azért foglaltam itt össze, a teljesség igénye nélkül, hogy olvasóink figyelmét felhívjam az új Ptk. mellett a törvénykönyvet hatályba léptető 71. törvény fontosságára, nemkülönben arra is, hogy a törvényalkotás e tárgyban távolról sem befejezett. (A 71. törvényt kihirdetése óta a 79. sürgősségi kormányrendelettel már módosították is. Lásd a 696. *Hivatalos Közlönyben*).

Elő a téli papucsockal!

November elsejétől büntethetőek lesznek a téli gumi nélküli autót vezető sofőrök Romániában

Súlyos pénzbírságot kaphatnak azok, akik havas, jeges úton nem téli gumival felszerelt autót vezetnek. A megfelelő abroncs kiválasztásában viszont támpontot adhat az ADAC idej tesztje.

Nálunk eddig csak ajánlott volt hét fok alatti hőmérsékleten feltenni a téli gumit, november elsejétől viszont már komoly pénzbüntetésre számíthat az, aki a téli gumi hiánya miatt autóbalesetet okoz. Mostantól ráadásul az sem elég, ha csupán két keréken van M és S jelzéssel (M+S, M-S, M/S vagy M&S) ellátott téli papucs, kötelező a teljes szett használata. A törvény értelmében, aki havas, csúszós úton téli gumi nélkül közlekedik, akár 4000 lejes pénzbírságot is kaphat, továbbá elveszik az autó forgalmi engedélyét.

Magyarországon még nem kötelező a téli gumi használata, Ausztriában viszont télies útviszonyok esetén mind a négy keréken lennie kell legalább 4 mm profil-mélységű téli abroncsnak. A rendelet megszegőit akár öt ezer euróra is büntethetőek és még a biztosító sem téríti meg a nyári gumival felszerelt autók kárát. Németországban is havas vagy jeges utakon kötelező a téli gumi, annak hiányáért 40 eurós büntetés jár, ha viszont akadályozza a forgalmat, akkor nyolcvaneurós bírságra számíthatunk. Franciaországban nem kötelező, Olaszországban csak az Aosta-völgyben, valamint időjárástól függetlenül a sípályákra vezető utakon kötelező. Szlovéniában két téli gumi használata a kötelező, Belgiumban, Hollandiában, Nagy-Britanniában, Oroszországban csupán ajánlott.

Nem árt azonban tudni, hogy a téli gumik tapadása között is van különbség, így ha nem csupán a városi utakon használják az autót érdemes minőségi abroncsot feltenni.

A Continental a téli menő

A német autóklub, az ADAC az idén is letesztelte a téli abroncsokat. Az autók vezetését hivatásos versenyzőkre bízta és nem szimulátort használtak, hanem valós körülmények között próbálták ki a gumikat. Azokat az üzletből vásárolták meg, nem pedig a gyártóktól kapták, így a végeredmény mérvadónak számít, a mérnökök ugyanis nem gazdagíthatták a keveréket a pozitív minősítésért.

Az idén a 175/65R14-es és a 195/65R15-ös méreteket próbálták ki, s utóbbi kategóriában volt olyan amelyik csúnyán megbukott a vizsgán. Ez pedig a Traylor Arctica, amelyik nem ajánlottal egyenértékű elégtelen minősítést kapott a németektől, mert hét kritériumból ötöt alulteljesített. A Falken Eurowinter HS439-es is csupán elégségesre vizsgázott, a tapasztaltak szerint ugyanis nagyon rosszul viselkedett a havas úton, így ezt csak feltételese ajánlja az ADAC. Mivel ez az egyik legnépszerűbb abroncsméret (például a Volkswagen Golf, a Ford Focus az Audi A4 szokott ilyeneken gurulni), ebben a kategóriában tizenhat gumit teszteltek, s hat kapott jó minősítést. Az élen a Continental ContiWinterContact TS83 végzett, közvetlenül a Goodyear Ultra Grip 8 és a Saverit Speed-Grip 2 előtt. Mögöttük a Dunlop, a Michelin és a Pirelli gyártmánya kapott kedvező ítéletet.

A Falken Eurowinter HS439 a kisautókra tervezett 175/65R14-es kategóriában sem bírta a havas és vizes út-

viszonyt, itt tizennégy teszt-aboroncs közül az utolsó helyen végzett. Ebben a méretben hárman kaptak jó minősítést: a Continental ContiWinterContact TS800, a Michelin Alpine A4 és a Dunlop SP Winter Response szerepel a különösen ajánlott szegmensben. A megfelelőnek ítélt középmezőnyt a Goodyear Ultra Grip 8 vezeti. Ennél a méretnél különben a négy évszakos gumikat is letesztelte az ADAC, ám itt egyetlen gyártónak se sikerült jó minősítést elérnie. Csak a Goodyear Vector 4Seasonst találták megfelelőnek, a Sava Adatop, a Vredestein Quatrac 3, a Kleber Quadramer, a Hankook H730 és a Rigdon All Season 120 csak elégségesre vizsgázott, szinte mindegyikük a havas és vizes úton teljesített gyengén. Ez azonban annyira nem meglepő, hiszen az alacsony téli hőmérsékletekhez szükséges lágyabb gumikeverék a nyári melegben hátrány, s a recézésnél sem lehet minden körülményhez tökéletes mintázatot kialakítani.

Az ADAC hét szempont alapján pontozta a téli abroncsokat: nem csak vizes, havas és jeges úton, hanem száraz

aszfalton is figyelte a tapadást, de a zaj, az üzemanyag-fogyasztás és a kopás is beleszámított a végeredménybe.

A név kötelező?

A romániai Független Autószerzők Egyesülete mindenképp az autógumigyár-

tásban hagyománnyal bíró márkákat ajánlja, még akkor is, ha ezek drágábbak. A társaság igazgatója, Cristian Munteanu szerint még az autógyártók ajánlásait sem szabad készpénznek venni, mert gyakran gazdasági partnerkapcsolatban állnak egyik-másik gumigyártóval. A

megfelelő gumiméret kiválasztásában viszont célszerű a kocsigyártók tanácsát megfogadni. A legbiztonságosabb új abroncsot vásárolni, de városi használatban, kis sebességnél és alacsonyabb teljesítményű autók esetén az olcsóbb, futózott gumik is megállják a helyüket. A használt abroncsokat jó alaposan meg kell vizsgálni, mert ha túlzottan elkoptak, akkor könnyen kicsúszhat az autó egy élesebb kanyarban, és baleset esetén büntethető az autó sofőrje.

Ami az árakat illeti, ilyenkor októberben már legalább 650-700 lej is ki kell adni egy teljes szettért, de márka függvényében akár 2000-2500 lejre is rúghat az összeg.

Az tévhit, hogy télen egy kicsit le kell engedni a kerekekből. Minden téli gumi a gyárilag meghatározott nyomás mellett viselkedik a legjobban, feltéve, ha a sofőr betartja az útviszonyoknak megfelelő sebességet. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a téli gumi bár jobban tapad a jeges, havas úton, csodákra viszont nem képes.

Ünnepelt a Dacia

Ünnepeltek a múlt hét végén a Dacia mioveni-i gyárában, legördült ugyanis a futószalagról az 1 millió ötszázadik autó, amelyet az X90-es futóműre építettek. A ünnepelt modell egy 75 lóerős, vörös Logan Sedan volt, amelyet egy ro-

mániai ügyfélnek gyártottak. Az elmúlt nyolc év alatt különben öt tagúra bővült a Logan család, a hagyományos modell mellett az MCV-t, a Van-t, a Pick-Up-ot és a Sandero Stepwayt gyártják a X90-es futóműre.

Programajánló

Egy hónap falun

Helyszín: Székelyudvarhely, Tomcsa Sándor Színház nagyterme, október 21., péntek, 19 óra, október 25., kedd, 19 óra, október 26., szerda, 19 óra.

Az idei évad első bemutatójára hívják a székelyudvarhelyi közönséget. I. Sz. Turgenyev színműve Barabás Olga vendégművész rendezésében. Az *Egy hónap falun* egy szép, értelmes élet utáni vágyakozás története. A színmű az emberi kapcsolatok hol kegyetlen és reménytelen, hol örömteli, derűs igazságaiból szövi bájos

cselekményét, és ezek mögött nagy, jelentős élmények rejtőznek, olyanok, amelyek alapvetően meghatározzák minden ember életét.

Csik Zenekar Erdélyi turné 2011

Helyszín: Sepsiszentgyörgy, Szakszervezetek Művelődési Háza. Jegyelővétel: Városi Kulturális Szervezőiroda (H-P: 11-16, Sz: 11-13). Időpont: október 21., péntek, 19 óra.

Helyszín: Gyergyószentmiklós, Művelődési Központ nagyterme. Jegyelővétel: Művelődési Központ iro-

dája. Időpont: október 23., vasárnap, 19 óra.

Helyszín: Székelyudvarhely, Művelődési Ház. Jegyelővétel: Művelődési Ház pénztára (H-P: 11-13, 15-17). Időpont: október 24., hétfő, 19 óra.

Helyszín: Kolozsvár, Magyar Opera. Jegyelővétel: Magyar Opera pénztára (H-P: 10-13, 16.30-18.30). Időpont: október 25., kedd, 19 óra.

Helyszín: Szatmárnémeti, Északi Színház. Jegyelővétel: Északi Színház pénztára (H-P: 9-17, Sz: 10-13). Időpont: október 26., szerda, 19 óra.

A Csik Zenekar 23 éve a magyar népzene hiteles tolmácsolója. Ráadásul egy új műfaj megteremtője: a folk-

lórt és a pop-rockot ötvözi sikeresen, megtartva a népzene autentikus értékeit, és kihasználva a mai változó világunkat mozgó könnyűzene sodró erejét.

Reményt adó Csíksomlyói Mária-Role-koncert

Helyszín: Csíksomlyó, Kegyeplomb, október 21-22. (péntek-szombat).

Megemlékezés Csíksomlyó és Csíkszereda, 350 évvel ezelőtti (1661. október 21-i) pusztulásáról és a tatárdúlást követő ujjáépítéséről.

Program: Október 21 – a gyász napja, 18.00 – Szentmise Bójte Csaba atyával az erőszakos események áldozataiért. Október 22. – „faül-

tető lelki napot” tartanak Csíksomlyón, a Szent István-ház udvarán lévő Mária kertben, 18.00 – szentmise Bójte Csaba atyával és a Role zenekarral a csíksomlyói kegytemplomban, majd ezt követően a zenekar, Mária-dalokból álló műsora.

Szimbolisták tematikus kiállítás és előadás

Helyszín: Kézdivásárhely, Vigadó Művelődési Ház, október 21., péntek, 17 óra.

Az irodalmi szimbolizmus nemzetközi képviselői ihlették a Nagy Mózes Elméleti Liceum kiállítását, a diákok főképp Bacovia, Ady, Verlaine versei nyomán alkottak festményeket, raj-

zokat, illusztrációkat és fotókat is. A kiállítás megnyitóján sokszínű előadással rukkolnak elő, ugyancsak a szimbolista irodalom alkotásait magyarul, románul, franciául, angolul és németül adják elő a diákok, és zenevel is készülnek.

Kortárs képzőművészeti kiállítás

Helyszín: Kézdivásárhely, Vigadó Művelődési Ház.

A sepsiszentgyörgyi MAGMA Kortárs Művészeti Kiállítóter a *Baby on board/Gyerek a fedélzeten* című csoportos kiállításának megnyitója 2011. október 21., pénteken 18 órától. A kiállítás megtekinthető 2011. november 6-ig.

Pozitív hozzáállás, humor és elfogadás

A Kenti Egyetem kutatása szerint a pozitív hozzáállás, az elfogadás és a humor a legsikeresebb módszerek ahhoz, hogy megküzdjünk a nehézségekkel.

Az *Anxiety, Stress & Coping* című folyóiratban megjelent tanulmány szerzői 149 egyetemi hallgató naplója alapján jutottak erre a következtetésre. dr. Joachim Stoeber és dr. Dirk Janssen arra kérte a résztvevőket, hogy 3-14 napon keresztül jegyezzék le, milyen kisebb sikertelenségek érték őket, hogyan próbálták meg ezeket kezelni, és a nap végén mennyire érezték elégedettnek magukat.

Egyesek úgy reagáltak a nehézségekre, hogy önmagukat vádolták, másoktól várták a támaszt, haragudtak vagy tagadásba menekültek. Ők nem érezték jól magukat a nap végére. Mások azonban inkább a jó dolgo-

kat próbálták meglátni a helyzetben, és a humort hívták segítségül: ezek a diákok elégedetten zárták a napot.

Dr. Stoeber – aki a perfekcionizmus, a motiváció és a teljesítmény kutatásának szaktekintélye – úgy

véli, az eredmények segítséget jelenthetnek mindazoknak, akik a stressz teremtését vizsgálják. „Az a

felfedezés, hogy a pozitív hozzáállás segít azoknak a diákoknak, akik hajlamosak a tökéletességre törekedni, igen nagy jelentőségű, mivel azt mutatja, hogy még ők is, akik sokszor elégedetlenek magukkal, bármit is értek el, megelégedést találhatnak, ha a hibáikat pozitív színben tudják látni” – mondta el a szakember.

Stoeber azt tanácsolja, hogy a sikertelenségek helyett próbáljunk arra koncentrálni, ami jó volt az adott dologban: például arra, hogy mit sikerült elérnünk, ahelyett, hogy mit nem. „Semmi értelme belemerülni a kisebb bukások felett érzett kesergésbe, mert az csak még mélyebbre húz. Inkább nézzük a helyzet jó oldalát, fogadjuk el, ami történt, és – kis dolog, ám nagyon fontos – tanuljunk meg nevetni rajta.”

Az orvos válaszol

Vita volt a baráti körömben arról, hogy milyen gyógyszereket kell az embernek otthon tartania, hogyan kell őket tárolni és meddig. Mi a teendő, ha egy antibiotikumkúrából pár szem megmarad? A kérdésem annál is fontosabb, hogy gyermekek is vannak a családban.

A kérdés annál is fontosabb, mivel ez a téma az orvosi praxis alatt elég ritkán kerül szóba. Van néhány gyógyszer (főleg gyermekgyógyászati vonatkozásban), amelyeket kisgyermekes háznál okvetlenül kell tartani, sőt elutazás esetén is magunkkal kell vinni. Legyen otthon láz- és fájdalomcsillapító, köhögésre való gyógyszer, görcsoldó, hányás, hányinger esetén alkalmazható kúp, por, folyadék, tabletta, hasmenésre, székrekedésre, bélműködésre ható gyógyszerek. Bizonyos betegségekben az orvos által felírt szerekből vagy kevés egy kúrára egy doboz, vagy marad a másodikból valamennyi. Fontos: ha meg is tartjuk a maradékot, soha ne adjuk be a gyerekeknek csak azért, mert a múltkor jó volt. Véleményem szerint tartsuk a szereket saját dobozokban, nézzük meg a lejárati idejét. Ha több generáció él együtt, ne öntsük össze, ne keverjük meg a fiókban sem a nagyszülők és gyermekek gyógyszereit. Nézzük ki hasonlóan székletfogó és szívgyógyszer. Írjuk rá a dobozára, mi ez, mire kapta a gyerek. Jó, ha van otthon sebtapasz, fertőtlenítő folyadék vagy hintőpor. Viszketés, felületi fájdalom, csípés esetén érzéstelelítő hatású szerek jó szolgálatot tehetnek. Szerintem jó, ha tartunk egy füzetet a gyógyszeres fiókban, amibe beleírhatjuk, mi mire való. Ha valamiről nem tudjuk mi az, ne tippeljünk, dobjuk ki. Semmi esetre se adjunk senkinek bizonytalan eredetű tablettát!

Dr. Győri György

Testünk figyelmeztető jelei

A testünk kiváló kommunikátor, és az üzenetei gyakran teljesen világosak: a kivörösödött bőr azt jelenti, hogy túl sokat voltunk a napon, a korgó gyomor pedig azt, hogy kifogytunk a tápanyagból. Más figyelmeztető jelek azonban nem feltétlenül ilyen egyértelműek. Szánjunk néhány percet arra, hogy végiggondoljuk a következő jeleket.

Hosszú gyűrűsujj

Jelentése: A csontizületi gyulladás megnövekedett kockázata

Az Arthritis & Rheumatism szaklap 2008-as tanulmánya szerint azokban a

nőkben, akiknek a gyűrűsujja hosszabb, mint a mutatóujja, a csontizületi gyulladás kétszer nagyobb valószínűséggel fordul elő. A kutatók nem tudják pontosan, mi okozza az összefüggést, de valószínűleg az anyaméhben bekövetkező tesztoszteronbehatással lehet kapcsolatban.

Mi a teendő? Túlsúly esetén a testsúly csupán 5 százalékanak leadása csökkentheti a térd csontizületi gyulladásának kockázatát.

Megrövidült szemöldök

Jelentése: Pajzsmirigyrendellenesség
Tartsunk egy ceruzát füg-

gőlegesen a szemünk külső sarkához; ha a szemöldökünk nem éri el a ceruzát, lehetséges, hogy valamilyen pajzsmirigyrendellenességben szenvedünk. A pajzsmirigyhormonok egyik funkciója az, hogy szabályozza a sejtek pótlódását. Ha a pajzsmirigyhormonok szintje eltér a normálistól, a hatás szinte összes sejteinkön észrevehető, szőrtüszőinket is beleértve.

Mi a teendő? Vérvizsgálattal kimutatható a hormonok koncentrációja. Ha alacsony, vényre kapható gyógyszerekkel helyreállítható a normális szint.

Sárga köröm

Jelentése: Cukorbetegség
Az elszíneződött köröm egyszerű fertőzésre utalhat, de ha valaki emellett gyakran jár vécére, állandóan vizet iszik és kimerültnak érzi magát, elképzelhető, hogy a cukorbetegség a ludas. Az állapot következtében a glükóz a köröm kollagénterületeihez kötődik, ami színüket rózsaszínűre sárgára változtatja.

Mi a teendő? Forduljunk orvoshoz, és végeztesünk diabéteszvizsgálatot. Ha pozitív, életmódbeli változtatások és gyógyszerek kombinációjával kordában tarthatjuk a betegséget.

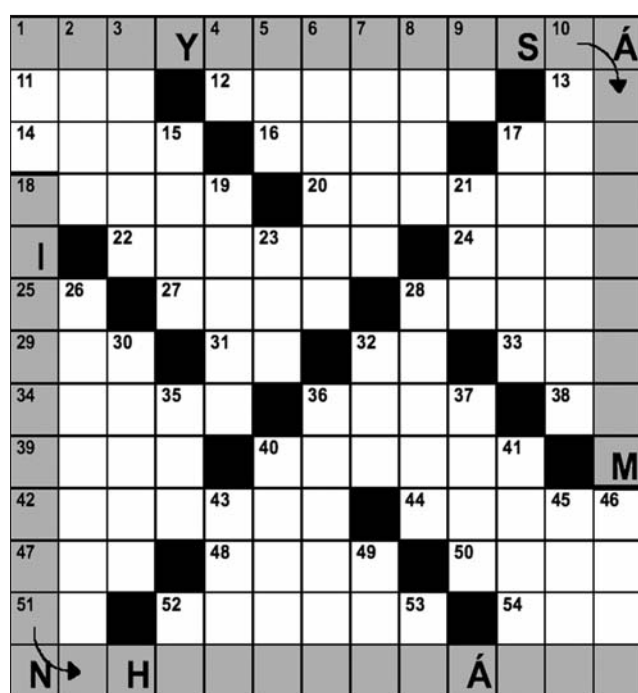
Vastag, sötét arc- vagy testszőrzet

Jelentése: Policisztás ovárium szindróma (PCOS)

Sok nőnek van néhány szőrszála a felső ajka felett, de ha erős, sötét szőrszálak bukkannak elő szokatlan helyeken, például az állon, az orcán, a mellkason, a hason vagy a háton, az a PCOS-sel összefüggő hormonális egyensúlyzavart mutathatja.

Mi a teendő? Orvosunk vérvizsgálattal ellenőrizheti a hormonszintet. Életmódbeli változtatásokkal és hormonszabályozó gyógyszerekkel csökkenteni lehet a tüneteket, és meg lehet előzni a szövődeményeket.

Drága taxis

– Ezerkétszáz lejt mutat az óra — mondja a taxifőőr.
– ...?

(poén a rejtvényben)

Vízszintes:

1. A poén első része. 11. Kifutófiú. 12. Feneketlen (irod.). 13. Futam vége! 14. Félkör alakú. 16. Fiatalos köszönés. 17. ... másnak vermet és maga esik bele. 18. Békafajta. 20. Lemondás. 22. Pokróc. 24. Hírhedt római császár. 25. Étlen sél! 27. Pompon. 28. Körülvesz. 29. Szélesebb csik. 31. Vadzab magjai! 32. A közepén zajlik! 33. Száját tágra nyit. 34. Idegek betegsége. 36. Ecsetel. 38. Bent csal! 39. Kicsi. 40. Pirosodik az ég alja. 42. Tömény kénsav. 44. Vidék időjárása. 47. Lengyel folyó. 48. Vezérszólam. 50. Megretten. 51. Láncszemek! 52. 360 perc. 54. Nyitott oldalifolyosó.

Függőleges:

1. Ez a hal nem hal! 2. Hirtelen fellángoló csillag. 3. ... ügye van. 4. Sima rész! 5. Szűk nyílás. 6. A környezetétől elszigetelt. 7. Kitaruló. 8. Pénzzé tesz. 9. Részben tömör! 10. Bibliai alak. 15. Svéd autómárka. 17. Azzal a céllal. 18. A poén második része. 19. Cseh autómárka. 21. ... step; tánc lépés. 23. Ijnhúrt fészít. 26. Tüzelő tárolására való kamra. 28. Néhány személyből álló érdekszövetkezet. 30. Őrhely. 32. Költői hívó szó. 35. ..., mánor, Provence; Russel Crowe filmje. 36. Fehér virágú dísznövény. 37. Gyorsasági terepverseny. 40. Csomagszállítás díja. 41. Prémiumot ad. 43. Indusztria. 45. Melinda becézve. 46. Porció. 49. Místriss (röv.). 52. Kiejtett betű. 53. Határozott névelő.

									3
					4	2			
			6			9	4	5	
1	8								9
		2					1		
			9				4	2	6
7		1				9			
2		6	4	3			7		
		3				7			

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

3	6	9	2	5	1	4	8	7
4	7	1	3	6	8	9	2	5
8	2	5	7	9	4	3	1	6
6	8	2	5	3	7	1	9	4
7	1	4	8	2	9	5	6	3
5	9	3	4	1	6	8	7	2
1	3	8	6	4	2	7	5	9
2	5	7	9	8	3	6	4	1
9	4	6	1	7	5	2	3	8

A mestertolvaj lovat lopott

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy gazdag földesúr, akinek volt egy erdése, aki nagy tolvaj volt - ha egyszer eltervelte, hogy valamit el fog lopni, azt el is lopta.

Egy napon arra gondolt, hogy magának az úrnak a lovait fogja ellopni. Tudta, hogy az úr a feleségével délután bejárja a kertjét, hogy megnézze a fákat és a bokrokat, ezért az erdész elment a parkba, az út szélén kikeresett pár nagy bokrot és alájuk bújt, és várta, hogy az úr elhaladjon mellette. Amikor megjelent az úr, az erdész egy nagyon szép madárdalt kezdett fütyülni. Az úr ezt meghallotta, kiszállt a hintóból, hogy megkeresse a csodálatos madarat. Közben az erdész egyre távolabbra ment, és amikor az úr a madarat keresve messze ment, az erdész beugrott a hintóba és elhajtott.

Egy másik földesúr, amikor meghallotta ezt a történetet, gúnyolódni kezdett, hogy a bölcs úr hagyta magát, hogy egy ostoba erdész kirabolja. Az első úr megharagudott, azonnal maga elé hívatta az erdészt, és megkérdezte, hogy mit fog most elrabolni. Az erdész gondolkodás nélkül rávágta, hogy a jegygyűrűjét.

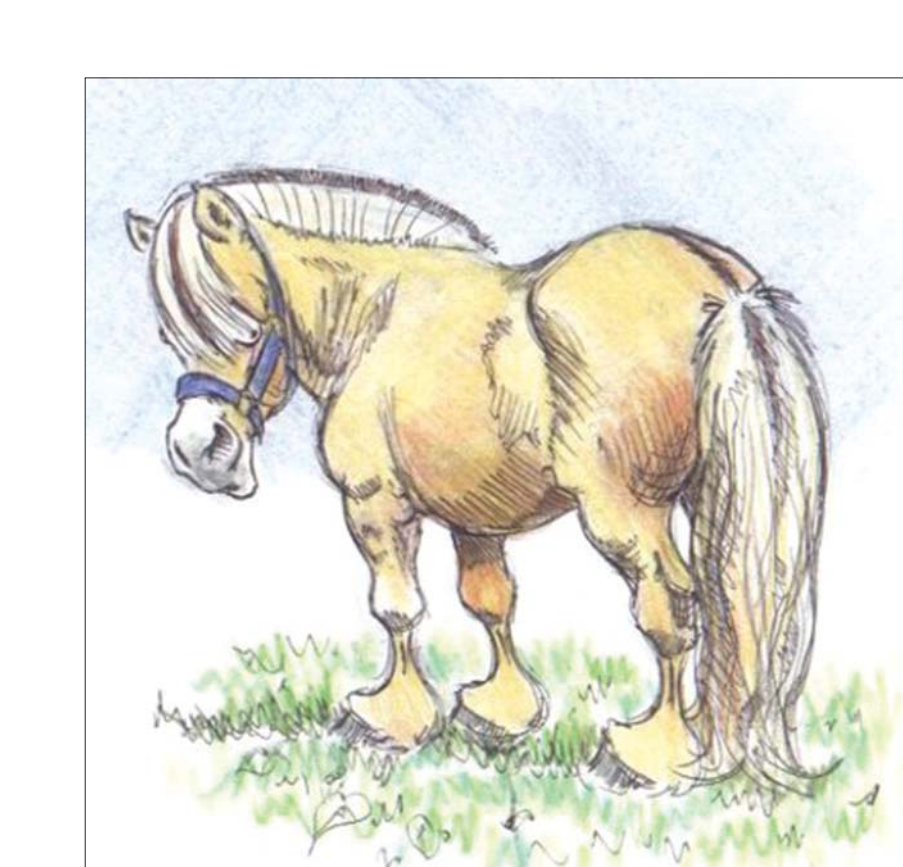
Amikor lefeküdtek aludni, a földesúr és a felesége elgondolkodott, hogy hová rejtse a gyűrűket. Előbb arra gondoltak, hogy a szájukba veszik, de rájöttek, hogy

könnyen lenyelhetik. Ezután megegyeztek, hogy egy kis selyemzacskóba teszik, amit az úr a kezében fog tartani.

A tolvaj megint elgondolkodott, hogy hogyan hajtsa végre a tervét. A halottas házból kihozott egy holttestet, odament az úr hálószobájába ablakához és hallgatógépet, hogy mi is történik bent. Az úr a feleségével éppen megegyezett és indultak lefeküdni, de valamit meghallottak, arra gondoltak, hogy a tolvaj ott van az ablaknál, de az, mivel okos volt, a holttestet támasztotta az ablaknak. A földesúr felkapta a puskáját és lőtt, a holttest mindjárt a földre zuhant. Az úr megörült, hogy a tolvajnak már vége, és mondta a feleségének, hogy fogja a gyűrűket, amíg ő kimegy és elviszi a halottat.

A tolvaj az ajtóban várta, hogy a földesúr kimenjen. Azután odament a nő ágyához és ezt mondta: „Add ide a gyűrűket, beteszem a komódra, már nincs kitől félni, hiszen a tolvaj már nem él.”

A nő azt gondolva, hogy ez a férje, odaadta a gyűrűket és a másik oldalára fordult, hogy hamar elaludjon. Ekkor a tolvaj fel-alá kezdett járkálni a szobában. Végül az asszony megkérdezte, hogy miért nem fekszik le. Az erdész azt felelte, hogy nem jön a szemére álom, talán azért, mert agyonlőtt valakit, inkább kimegy az ebédőbe en-

ni valamit, hogy gyorsabban el tudjon aludni, majd kiment, zsebre vágva a gyűrűket.

Egy idő múlva az úr elásta a holttestet és bement boldogan a szobába, levetkőzött és már éppen akart lefeküdni, amikor arra gondolt, hogy a gyűrűket az asztalra teszi, ezért szolt a feleségének, hogy adja oda neki azokat. A

felesége azt mondta, hogy már odaadta. Ekkor mindketten megértették, hogy ellopták a gyűrűket.

Másnap az erdész visszavitte a gyűrűket, amiért szép jutalmat kapott. Pár nappal később arról beszéltek a földesurak, hogy az erdész lehet a tolvaj, és akkor ott volt a pap is, aki csak nevetett rajtuk. Amikor a pap elment, az

urak magukhoz hívták az erdészt és nagy jutalmat ígértek neki, ha a paptól is ellop valamit. Az erdész sokáig gondolkodott, majd kijelentette, hogy magát a papot fogja elrabolni.

Az erdész hazament, fogott egy zsákot és kis gyertyákat tett bele, majd kiment a folyópartra, összeszedett nagyon sok kis rákot, elment a

templomhoz és halkán belement. Ott a rákok hátára ragasztotta a gyertyákat, és szabadon engedte őket, maga pedig angyalnak öltözött és járkálni kezdett.

A pap, amint kinézett az ablakon, meglátta, hogy világosság van a templomban, elment megnézni, meglátta a templomban járkáló gyertyákat és az oltáron az angyalt. Az angyal azt mondta neki, hogy kérje az Istentől a bűnei megbocsátását, mert egyébként nem jut be a mennyországba. A pap szívből fohászzkodott az Istenhez, végül az angyal megmutatta a zsákot, hogy menjen bele, ő abban felviszi a mennybe. A pap azonnal be is mászott a zsákba. Az angyal megígérte, hogy leteszi a kapuban és azt mondta neki, hogy maradjon nyugodtan, míg ki nem nyílik a kapu, majd mondja ezt: „Megbántam a bűneimet, eresszettek be a mennyországba!” A tolvaj elvitte a zsákot a földesúr ajtajához. Reggel az úr kiment, amikor a pap meghallotta, hogy kinyitja valaki az ajtót, így szolt: „Megbántam a bűneimet, eresszettek be a mennyországba!”

A földesúr kinyitotta a zsákot és megpillantotta benne a papot. Az erdész ezért nagy gazdaságot kapott, amin egész életét boldogan, gazdagságban élte le.

*Letl népmesék
(Fordította: Dabi István)*

Tizenkét hónap a természetben

Éjszaka a hőmérséklet nulla fok alá süllyedt. Hajnalban amikor megnéztem a kinti hőmérőt, mínusz hat fokot mutatott, ami nem túl hideg, azonban ilyenkor, a tél kezdetén még nem állt át az ember szervezete a hidegre, így kellemetlenül érint. Van, aki nagyon megéri a lehülést az időváltozást, főként az idősebbek, a betegek, de a fiatalok is könnyebben megbete-

gednek a lenge öltözékük miatt. Sokan még a nyár végi, az őszi ruhákban járnak, nem fogadják el, hogy már fel lehet venni a téli öltözetet, még ha nincs is hó vagy fagy.

Kedves gyerekek, jobb, ha van kesztyű, sál, sapka nálatok még akkor is, amikor a városban tesztek egy madaras sétát, vagy mikor iskolába mentek, mert ha napközben felmelegedik az idő, le-

lehet húzni a kesztyűt, zsebre lehet tenni a sapkát, de ha szelesre vált az idő, megfázhattok, úgy, mint nemrég Robi barátom.

A prázsmári kisállatvásárra utaztunk el, mert megtudtuk, ebben az évben ez lesz az utolsó kirakodás. Reggel kilenc órára érkezünk meg, már elkezdődött a vásár. Amíg jöttünk az autóban, jó meleg volt, de mi-

kor kiszálltunk, azonnal állig húztuk a kabátot. A szél csak fokozta a hidegérzetet, a komor felhők pedig semmi jóra nem biztattak, de ennek ellenére gazdag volt a kínálat. Fajtyúk, nyulak, récék, galambok voltak többségben, de volt ott egzotikus madár, hullámos papagáj, kecske papagáj, rozella és énekes papagáj. Új gazdára vártak a tengerimalacok, japán fürjek, mandarinrécék, kacagó gerlék, gyöngytyúk és fécánok.

A szél ereje felerősödött, az emberek toporogni kezdtek, főként azok, akik a standjuk mellett voltak, azonban a díszállattartók szenvedélyét a hideg idő sem tudta kikezdeni, zajlott a vásár az alkudozás, főként a díszgalamboknál volt nagy érdeklődés. Robitól kérdeztem fázik-e, kell-e sapka, mert van az autóban, de illedelmesen visszautasította, pedig láttam, hogy egyre jobban húzza be a nyakát. Fia-talembert lévén, tizenkettedik osztályos, jobban bírja a hideget, gondoltam, de rövid idő elteltével belátta, a sapka jobb, ha fejét melegíti, mint az autó ülését.

Partigömb

Közeleg a szülinapod, vagy épp egy barátod születésnapjára készülsz? Íme egy eredeti ajándék, amivel meglepheted, és a bulidekorációt is feldobhatjátok vele.

Szükséges eszközök: kekre fújható léggömb, folyékony ragasztó, papírragasztó, cérna, színes rizspapír, olló.

Elkészítés: Fújd fel a léggömböt, majd vékony cér-

nával nagyon sűrűn tekerd körbe, egészen addig, amíg a léggömb felülete már nem látszik. Utána az egészet „meszeld” be ragasztóval majd pár órára tedd félre száradni. A színes rizspapírból vágjál ki sok kis kört, majd a képen látható módon kezd el papírragasztóval felragasztgatni. A kis kör körülbelül egy negyed részét túrd vissza, és annál fogva ragaszd fel. Jó szórakozást!

Mandarinréce

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Hétféle mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette